

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ภูมิปัญญาในการทำสวนกล้วยหอมทอง: กรณีศึกษา กลุ่มเกษตรกร
ทำสวนทุ้งควัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร
การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสำรวจชุมชน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแบ่ง
ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้รู้ ผู้นำชุมชน เกษตรกรทำสวน
ทุ้งควัด เจ้าหน้าที่สหกรณ์จังหวัดชุมพร

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ประวัติความเป็นมาในการทำสวนกล้วยหอมทองของกลุ่ม
เกษตรกรทำสวนทุ้งควัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

2.2 ภูมิปัญญาในการทำสวนกล้วยหอมทองของกลุ่มเกษตรกรทำสวน
ทุ้งควัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

2.3 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาในการทำสวนกล้วยหอม
ทองของกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ้งควัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

2.4 แนวโน้มของการทำสวนกล้วยหอมทองของกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ้ง
ควัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

ตอนที่ 3 ข้อสรุปที่ได้จากการค้นพบ

3.1 ประวัติความเป็นมาในการทำสวนกล้วยหอมทองของกลุ่มเกษตรกร
ทำสวนทุ้งควัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

3.2 ภูมิปัญญาในการทำสวนกล้วยหอมทองของกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ้ง
ควัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

3.3 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาในการทำสวนกล้วยหอม
ทองของกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ้งควัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

3.4 แนวโน้มของการทำสวนกล้วยหอมทองของกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ้ง
ควัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

ตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย

1. ผู้รู้ ของอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นผู้ที่อยู่มานานเป็นที่ยอมรับนับถือของชาวบ้าน สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของกล้วยหอมทอง และประวัติความเป็นมาในการประกอบอาชีพการทำสวนกล้วยหอมทองของกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ้งควัดได้เป็นอย่างดี โดยในปัจจุบันผู้รู้เหล่านี้ยังคงมีส่วนเกี่ยวข้องในการให้ความรู้และถ่ายทอดความรู้การทำสวนกล้วยหอมทองให้แก่เกษตรกรรุ่นหลังต่อไป โดยได้สัมภาษณ์ผู้รู้ 5 คน ดังนี้

1.1 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 7 มีนาคม 2556

นายต้น เกสโร เพศ ชาย อายุ 74 ปี
บ้านเลขที่ 72 หมู่ที่ 1 ตำบลทุ้งควัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
จำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คน การศึกษา ประถมศึกษา
อาชีพหลัก ทำสวนกล้วยหอมทอง อาชีพรอง -
พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 8 ไร่
ระยะเวลาการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 12 ปีขึ้นไป
ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือนละ 15,000-20,000 บาท

1.2 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 13 มีนาคม 2556

นายวิเวก อมตเวทย์ เพศ ชาย อายุ 59 ปี
บ้านเลขที่ 130 หมู่ที่ 10 ตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
จำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คน การศึกษา ปริญญาตรี
อาชีพหลัก ทำสวนผสม อาชีพรอง ข้าราชการบำนาญ
พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 3 ไร่
ระยะเวลาในการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 10 ปีขึ้นไป
ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือนละ 20,000-30,000 บาท

1.3 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 14 มีนาคม 2556

นายสุพัฒน์ สุวรรณภักดี เพศ ชาย อายุ 55 ปี
บ้านเลขที่ 44 หมู่ที่ 6 ตำบลทุ้งควัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
จำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คน การศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
อาชีพหลัก ทำสวนกล้วยหอมทอง อาชีพรอง รับจ้าง
พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 10 ไร่
ระยะเวลาในการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 10 ปีขึ้นไป

ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือนละ 15,000–20,000 บาท

1.4 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 15 มีนาคม 2556

นายโกศล โกมินทร์ เพศ ชาย อายุ 56 ปี
บ้านเลขที่ 72 หมู่ที่ 5 ตำบลทุ่งควาต์ อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน การศึกษา มัธยมศึกษา
อาชีพหลัก ทำสวนกล้วยหอมทอง อาชีพรอง รับจ้าง
พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 15 ไร่
ระยะเวลาในการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 10 ปีขึ้นไป

ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือนละ 30,000–40,000 บาท

1.5 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 15 มีนาคม 2556

นางชัชญา โอพัง เพศ หญิง อายุ 42 ปี
บ้านเลขที่ 42 หมู่ที่ 2 ตำบลทุ่งควาต์ อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน การศึกษา ประกาศนียบัตรชั้นสูง
อาชีพหลัก รับจ้าง อาชีพรอง ทำสวนผสม
พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 3 ไร่
ระยะเวลาในการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 3 ปีขึ้นไป

ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือนละ 20,000–30,000 บาท

สรุป กลุ่มเป้าหมายเป็นเพศชาย 4 คน เป็นเพศหญิง 1 คน อายุเฉลี่ย 56 ปี
การศึกษา ส่วนใหญ่ระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง ส่วนน้อยระดับประถมศึกษา
อาชีพหลัก ส่วนใหญ่ทำสวนกล้วยหอมทอง ส่วนน้อยรับจ้าง
อาชีพรอง ส่วนใหญ่รับจ้าง ส่วนน้อยทำสวนผสม
พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมดเฉลี่ย 8 ไร่
ระยะเวลาในการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทองเฉลี่ย 10 ปีขึ้นไป
ฐานะทางเศรษฐกิจ ปานกลาง รายได้เฉลี่ยเดือนละ 27,500 บาท

2. ผู้นำในตำบลทุ่งควาต์ อำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นผู้นำในชุมชนได้รับการ
ยอมรับจากชาวบ้าน มีความรู้สามารถให้ข้อมูลในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับการประกอบอาชีพการทำสวน
กล้วยหอมทองของกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควาต์ได้ โดยได้สัมภาษณ์ผู้นำ 5 คน ดังนี้

2.1 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 7 มีนาคม 2556

นายสมนึก รติเดชานนท์ เพศ ชาย อายุ 57 ปี

- บ้านเลขที่ 39 หมู่ที่ 7 ตำบลทุ่งคาวัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
 จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน การศึกษา มัธยมศึกษา
 อาชีพหลัก ทำสวนกล้วยหอมทอง อาชีพรอง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7
 พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 13 ไร่
 ระยะเวลาการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 18 ปีขึ้นไป
 ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือน 20,000–25,000 บาท
- 2.2 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 14 มีนาคม 2556
 นายประหยัด เพ็งจันทร์ เพศ ชาย อายุ 55 ปี
 บ้านเลขที่ 33/1 หมู่ที่ 1 ตำบลทุ่งคาวัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
 จำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คน การศึกษา มัธยมศึกษา
 อาชีพหลัก ทำสวนผสม อาชีพรอง นายกอบต.ทุ่งคาวัด
 พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 3 ไร่
 ระยะเวลาในการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 6 ปีขึ้นไป
 ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือนละ 30,000–40,000 บาท
- 2.3 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 21 มีนาคม 2556
 นายสำรวม ใจเปี่ยม เพศ ชาย อายุ 50 ปี
 บ้านเลขที่ 73 หมู่ที่ 7 ตำบลทุ่งคาวัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
 จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน การศึกษา มัธยมศึกษา
 อาชีพหลัก ทำสวนกล้วยหอมทอง อาชีพรอง รองนายกอบต.ทุ่งคาวัด
 พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 10 ไร่
 ระยะเวลาในการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 10 ปีขึ้นไป
 ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือนละ 30,000–40,000 บาท
- 2.4 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 21 มีนาคม 2556
 นางลิ่งเที่ยง โอพัง เพศ หญิง อายุ ปี
 บ้านเลขที่ 56 หมู่ที่ 2 ตำบลทุ่งคาวัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
 จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน การศึกษา มัธยมศึกษา
 อาชีพหลัก ทำสวนผสม อาชีพรอง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 ตำบลทุ่งคาวัด
 พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 3 ไร่
 ระยะเวลาในการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 6 ปีขึ้นไป
 ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือนละ 20,000–30,000 บาท

2.5 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 21 มีนาคม 2556

นายสุวิทย์ หนูทอง เพศ ชาย อายุ 48 ปี
บ้านเลขที่ 69 หมู่ที่ 18 ตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน การศึกษา มัธยมศึกษา
อาชีพหลัก ทำสวนกล้วยหอมทอง อาชีพรอง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 18 ตำบลละแม
พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 12 ไร่
ระยะเวลาในการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 8 ปีขึ้นไป
ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือนละ 30,000-40,000 บาท

สรุป กลุ่มเป้าหมายเป็นเพศชาย 4 คน เป็นเพศหญิง 1 คน อายุเฉลี่ย 53 ปี
การศึกษา ระดับมัธยมศึกษา
อาชีพหลัก ส่วนใหญ่ทำสวนกล้วยหอมทอง ส่วนน้อยทำสวนผสม
อาชีพรอง ส่วนใหญ่ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนน้อยนักการเมืองท้องถิ่น
พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมดเฉลี่ย 9 ไร่
ระยะเวลาในการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทองเฉลี่ย 8 ปีขึ้นไป
ฐานะทางเศรษฐกิจ ปานกลาง รายได้เฉลี่ยเดือนละ 30,000 บาท

3. เกษตรกรทำสวนกล้วยหอมทองทุ่งควาวัด เป็นเกษตรกรผู้ประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง อยู่ในพื้นที่เป้าหมายของกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควาวัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยสัมภาษณ์เกษตรกร 15 คน ดังนี้

3.1 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 7 มีนาคม 2556

นายคำนวน เพ็งสกุล เพศ ชาย อายุ 47 ปี
บ้านเลขที่ 19 หมู่ที่ 15 ตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน การศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
อาชีพหลัก ทำสวนกล้วยหอมทอง อาชีพรอง รับจ้าง
พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 5 ไร่
ระยะเวลาในการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 8 ปีขึ้นไป
ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือนละ 10,000-15,000 บาท

3.2 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 7 มีนาคม 2556

นายจรูญ ศรียุภักดิ์ เพศ ชาย อายุ 43 ปี
บ้านเลขที่ 148 หมู่ที่ 11 ตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

- จำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คน การศึกษา ประถมศึกษา
อาชีพหลัก ทำสวนกล้วยหอมทอง อาชีพรอง รับจ้าง
พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 20 ไร่
ระยะเวลาการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 5 ปีขึ้นไป
ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือนละ 25,000–30,000 บาท
- 3.3 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 7 มีนาคม 2556
นายเจริญ เพ็ชรสงค์ เพศ ชาย อายุ 61 ปี
บ้านเลขที่ 46 หมู่ที่ 19 ตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน การศึกษา ประถมศึกษา
อาชีพหลัก ทำสวนกล้วยหอมทอง อาชีพรอง รับจ้าง
พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 16 ไร่
ระยะเวลาการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 5 ปีขึ้นไป
ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือนละ 25,000–30,000 บาท
- 3.4 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 13 มีนาคม 2556
นายอนุชา ศรีนอ เพศ ชาย อายุ 45 ปี
บ้านเลขที่ 223 หมู่ที่ 5 ตำบลทุ่งควา อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
จำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คน การศึกษา ประถมศึกษา
อาชีพหลัก ทำสวนกล้วยหอมทอง อาชีพรอง รับจ้าง
พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 10 ไร่
ระยะเวลาการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 5 ปีขึ้นไป
ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือนละ 15,000–20,000 บาท
- 3.5 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 13 มีนาคม 2556
นายโอภาส บุญทัน เพศ ชาย อายุ 23 ปี
บ้านเลขที่ 98 หมู่ที่ 15 ตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
จำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คน การศึกษา มัธยมศึกษา
อาชีพหลัก ทำสวนกล้วยหอมทอง อาชีพรอง รับจ้าง
พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 5 ไร่
ระยะเวลาการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 3 ปีขึ้นไป
ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือนละ 10,000–15,000 บาท

3.6 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 14 มีนาคม 2556

นายจรรุ สุนทรรัตนสิทธิ์ เพศ ชาย อายุ 76 ปี
 บ้านเลขที่ 38 หมู่ที่ 3 ตำบลทุ่งควาวัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
 จำนวนสมาชิกในครอบครัว 2 คน การศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
 อาชีพหลัก ทำสวนกล้วยหอมทอง อาชีพรอง -
 พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 5 ไร่
 ระยะเวลาการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 5 ปีขึ้นไป
 ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือนละ 10,000-15,000 บาท

3.7 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 14 มีนาคม 2556

นางสาวกัณธิชา พุ่มทอง เพศ หญิง อายุ 40 ปี
 บ้านเลขที่ 275 หมู่ที่ 6 ตำบลทุ่งควาวัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
 จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน การศึกษา ประถมศึกษา
 อาชีพหลัก ทำสวนกล้วยหอมทอง อาชีพรอง ค้าขาย
 พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 5 ไร่
 ระยะเวลาการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 3 ปีขึ้นไป
 ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือนละ 10,000-15,000 บาท

3.8 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 14 มีนาคม 2556

นายสมคิด ศรีสุวรรณ เพศ ชาย อายุ 43 ปี
 บ้านเลขที่ 227/1 หมู่ที่ 5 ตำบลทุ่งควาวัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
 จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน การศึกษา ประถมศึกษา
 อาชีพหลัก ทำสวนกล้วยหอมทอง อาชีพรอง รับจ้าง
 พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 10 ไร่
 ระยะเวลาการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 8 ปีขึ้นไป
 ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือนละ 15,000-20,000 บาท

3.9 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 21 มีนาคม 2556

นายอ้อม ทองยิ้ม เพศ ชาย อายุ 55 ปี
 บ้านเลขที่ 159 หมู่ที่ 6 ตำบลทุ่งควาวัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
 จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน การศึกษา ประถมศึกษา
 อาชีพหลัก ทำสวนกล้วยหอมทอง อาชีพรอง รับจ้าง
 พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 10 ไร่

ระยะเวลาการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 11 ปีขึ้นไป

ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือนละ 15,000–20,000 บาท

3.10 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 21 มีนาคม 2556

นายสาคร ทองบุญช่วย เพศ ชาย อายุ 45 ปี

บ้านเลขที่ 206 หมู่ที่ 7 ตำบลทุ่งคาวัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน การศึกษา ประถมศึกษา

อาชีพหลัก ทำสวนกล้วยหอมทอง อาชีพรอง รับจ้าง

พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 10 ไร่

ระยะเวลาการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 5 ปีขึ้นไป

ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือนละ 15,000–20,000 บาท

3.11 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 21 มีนาคม 2556

นายโกมล จันทรร เพศ ชาย อายุ 47 ปี

บ้านเลขที่ 104 หมู่ที่ 1 ตำบลทุ่งคาวัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน การศึกษา ประถมศึกษา

อาชีพหลัก ทำสวนกล้วยหอมทอง อาชีพรอง รับจ้าง

พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 7 ไร่

ระยะเวลาการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 5 ปีขึ้นไป

ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือนละ 15,000–20,000 บาท

3.12 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 21 มีนาคม 2556

นายสมใจ แสงขำ เพศ ชาย อายุ 44 ปี

บ้านเลขที่ 229/2 หมู่ที่ 7 ตำบลทุ่งคาวัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน การศึกษา มัธยมศึกษา

อาชีพหลัก ทำสวนกล้วยหอมทอง อาชีพรอง ค้าขาย

พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 8 ไร่

ระยะเวลาการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 3 ปีขึ้นไป

ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือนละ 15,000–20,000 บาท

3.13 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 28 มีนาคม 2556

นายสวัสดิ์ เพชรแก้ว เพศ ชาย อายุ 47 ปี

บ้านเลขที่ 57 หมู่ที่ 6 ตำบลทุ่งคาวัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน การศึกษา ประถมศึกษา

- อาชีพหลัก ทำสวนกล้วยหอมทอง อาชีพรอง รับจ้าง
พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 6 ไร่
ระยะเวลาการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 7 ปีขึ้นไป
ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือนละ 10,000–15,000 บาท
- 3.14 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 28 มีนาคม 2556
นางอุบล สิทธิ เพศ หญิง อายุ 48 ปี
บ้านเลขที่ 69 หมู่ที่ 2 ตำบลทุ่งควาต์ อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน การศึกษา ประถมศึกษา
อาชีพหลัก ทำสวนกล้วยหอมทอง อาชีพรอง ค้าขาย
พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 5 ไร่
ระยะเวลาการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 5 ปีขึ้นไป
ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือนละ 10,000–15,000 บาท
- 3.15 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 28 มีนาคม 2556
นายอานนท์ นนทฤทธิ์ เพศ ชาย อายุ 44 ปี
บ้านเลขที่ 158 หมู่ที่ 7 ตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
จำนวนสมาชิกในครอบครัว 2 คน การศึกษา ประถมศึกษา
อาชีพหลัก ทำสวนกล้วยหอมทอง อาชีพรอง -
พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 40 ไร่
ระยะเวลาการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 4 ปีขึ้นไป
ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือนละ 30,000–35,000 บาท
- สรุป** กลุ่มเป้าหมายเป็นเพศชาย 13 คน เป็นเพศหญิง 2 คน อายุเฉลี่ย 48 ปี
การศึกษา ส่วนใหญ่ระดับประถมศึกษา ส่วนน้อยระดับมัธยมศึกษา
อาชีพหลัก ทำสวนกล้วยหอมทอง
อาชีพรอง ส่วนใหญ่รับจ้าง ส่วนน้อยค้าขาย
พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมดเฉลี่ย 14 ไร่
ระยะเวลาในการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทองเฉลี่ย 7 ปีขึ้นไป
ฐานะทางเศรษฐกิจ ปานกลาง รายได้เฉลี่ยเดือนละ 22,500 บาท

4. เจ้าหน้าที่สหกรณ์จังหวัดชุมพร เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำงานอยู่ในสหกรณ์จังหวัดชุมพร สามารถให้ความรู้และข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกล้วยหอมทองได้ และเป็นผู้ดูแลกำกับ

ควบคุมตรวจสอบกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ้งควัด ได้เป็นอย่างดี โดยสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ 5 คน ดังนี้

4.1 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 26 มีนาคม 2556

นายนิคม แยมแสง เพศ ชาย อายุ 56 ปี
บ้านเลขที่ 25/12 ถนนวัดโพธิ์ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน การศึกษา ปริญญาสาขาเศรษฐศาสตร์
อาชีพหลัก รับราชการ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์
อาชีพรอง ทำสวนผสม
พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 2 ไร่
ระยะเวลาการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 10 ปีขึ้นไป
ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือน 40,000-50,000 บาท

4.2 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 26 มีนาคม 2556

นายเฉลิมพล สหชาติมานพ เพศ ชาย อายุ 55 ปี
บ้านเลขที่ 23/12 ตำบลตากแดด อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร
จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน การศึกษา ปริญญาสาขาเศรษฐศาสตร์
อาชีพหลัก รับราชการ ตำแหน่ง เจ้าพนักงานส่งเสริมสหกรณ์ชำนาญงาน
อาชีพรอง ทำสวนผสม
พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 2 ไร่
ระยะเวลาการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 8 ปีขึ้นไป
ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือน 30,000 - 40,000 บาท

4.3 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 26 มีนาคม 2556

นายสมพงษ์ รื่นฤทัย เพศ ชาย อายุ 51 ปี
บ้านเลขที่ 2/30 ถนนประชาอุทิศ ตำบลชั้นเงิน อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร
จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน การศึกษา ปริญญาสาขาเศรษฐศาสตร์
อาชีพหลัก รับราชการ ตำแหน่ง เจ้าพนักงานส่งเสริมสหกรณ์อาวุโส
อาชีพรอง ทำสวนผสม
พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 3 ไร่
ระยะเวลาการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 8 ปีขึ้นไป
ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือน 30,000-40,000 บาท

4.4 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 26 มีนาคม 2556

นายนิรันดร์ ศรีวิไล เพศ ชาย อายุ 50 ปี

- บ้านเลขที่ 80/5 ตำบลนาชะอัง อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร
 จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน การศึกษาปริญญาสาขาเศรษฐศาสตร์
 อาชีพหลัก รับราชการ ตำแหน่ง
 อาชีพรอง ทำสวนผสม
 พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 2 ไร่
 ระยะเวลาการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 7 ปีขึ้นไป
 ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือน 40,000-50,000 บาท
- 4.5 สัมภาษณ์ ณ วันที่ 29 มีนาคม 2556
- นางปาริชาติ ทองหัตถา เพศ หญิง อายุ 42 ปี
 บ้านเลขที่ 149 หมู่ที่ 2 ตำบลนากระตาม อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร
 จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน การศึกษาปริญญาสาขาการจัดการทั่วไป
 อาชีพหลัก รับราชการ ตำแหน่ง นักวิชาการสหกรณ์
 อาชีพรอง ทำสวนผสม
 พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมด 2 ไร่
 ระยะเวลาการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทอง 6 ปีขึ้นไป
 ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะปานกลาง ประมาณเดือน 30,000-40,000 บาท
- สรุป** กลุ่มเป้าหมายเป็นเพศชาย 4 คน เป็นเพศหญิง 1 คน อายุเฉลี่ย 49 ปี
 การศึกษา ระดับปริญญาตรี
 อาชีพหลัก รับราชการ
 อาชีพรอง ทำสวนผสม
 พื้นที่สวนกล้วยหอมทองทั้งหมดเฉลี่ย 2 ไร่
 ระยะเวลาในการประกอบอาชีพทำสวนกล้วยหอมทองเฉลี่ย 7 ปีขึ้นไป
 ฐานะทางเศรษฐกิจ ปานกลาง รายได้เฉลี่ยเดือนละ 45,000 บาท

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล จากการค้นคว้าเอกสาร ตำรา วิชาการที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเกี่ยวกับ

2.1 ประวัติความเป็นมาในการทำสวนกล้วยหอมทองของกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควัววัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

2.2 ภูมิปัญญาในการทำสวนกล้วยหอมทองของกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควัววัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

2.3 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาในการทำสวนกล้วยหอมทองของกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควัววัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

2.4 แนวโน้มของการทำสวนกล้วยหอมทองของกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควัววัด อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
โดยมีรายละเอียดในแต่ละเรื่องดังนี้

2.1 ประวัติความเป็นมาการทำสวนกล้วยหอมทองของกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควัววัด

2.1.1 ประวัติความเป็นมากล้วยหอมทอง จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา วิชาการเกี่ยวกับประวัติความเป็นมากล้วยหอมทอง มีรายละเอียดดังนี้

1) **ชื่อและลักษณะทางพฤกษศาสตร์** จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา วิชาการ มีดังนี้

อภิชาติ ศรีสอาด จากหนังสือสารพันกล้วยยอดนิยม(2553: 42) โชติ สุวัตติ จากหนังสืออภิธานเรื่องกล้วย(2509: 10-11) มนุ ไปสมบุญ จากหนังสือการปลูกกล้วย (2544: 8-10) สุพรรณษา ศรีมณี, ลาวัลย์ ฉัตรวิรุฬ, วิสากรณ์ สุขยานุติษฐ, นิธิดี อรัญอนุรักษ์ จากหนังสือผลิตภัณฑ์กล้วย(2547: 9-10) สำอาง สืบสมาน, ภัทรพร ยุทธาภรณ์พินิจ, ปาริฉัตร ช้างสิงห์, สุทธินันท์ แพงทรัพย์ จากหนังสือกล้วยคุณค่าภูมิปัญญาไทย(2555: 37-38) DAN KOEPEL จากหนังสือBANANA The Fate of the Fruit That Changed the World(2554: 41-42) ได้ระบุไว้สอดคล้องกันว่า กล้วยหอมทองมีชื่อภาษาอังกฤษคือ Gros Michel มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า Musa (AAA group) เป็นพืชล้มลุก มีลำต้นสูง 2.5 – 3.5 เมตร เส้นผ่าศูนย์กลางมากกว่า 15 เซนติเมตร ตามลำต้นด้านนอกมีประดำ ด้านในสีเขียวอ่อน และมีเส้นลายสีชมพู ใบก้านใบมีร่องค่อนข้างกว้าง และมีปีก เส้นกลางใบสีเขียว ดอกก้านเครือมีขน ปลีรูปไข่ ค่อนข้างยาว ปลายแหลม ด้านบนสีแดงอมม่วง มีไข่ ด้านในสีแดงซีด ผลเครือหนึ่ง 4-6 หวี

หวีหนึ่งมี 12-16 ผล กว้าง 3-4 เซนติเมตร ยาว 21-25 เซนติเมตร ปลายผลมีจุดเห็นชัด เปลือกบาง เมื่อสุกเปลี่ยนเป็นสีเหลืองทอง แต่ที่ปลายจุดจะมีสีเขียว แล้วเปลี่ยนสีภายหลัง เนื้อสีเหลืองเข้ม กลิ่นหอม รสหวาน

ดวงจันทร์ เกรียงสุวรรณ จากบทความสาระความรู้การเกษตร(2548: 2) ได้ระบุไว้ว่า กล้วยหอมทอง มีชื่อพื้นบ้านว่า กล้วยหอม ชื่อพ้อง กล้วยหอมทอง มีชื่อภาษาอังกฤษว่า Gros Michel มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า Musa (AAA group) จัดอยู่ในวงศ์ MUSACEAE ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ กล้วยหอมทองจัดเป็นไม้ล้มลุกที่มีลำต้นเทียม มีความสูงต้นประมาณ 2.5-3.5 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางมากกว่า 20 เซนติเมตร กาบลำต้นด้านนอกมีประดำ กาบลำต้นด้านในมีสีเขียวอ่อน และมีเส้นลายสีชมพู ซึ่งเป็นความแตกต่างของการสังเกตว่า เป็นกล้วยหอมประเภทใด ใบ ก้านใบมีร่องค่อนข้างกว้าง และมีปีก เส้นกลางใบมีสีเขียว ดอกของกล้วยหอมทอง ที่ก้านเครือจะมีลักษณะคล้ายขน มีปลีรูปไข่ ค่อนข้างยาว ปลายแหลม ด้านบนมีสีแดงอมม่วง ด้านในมีสีแดงซีด ผล กล้วยหอมทอง ในเครือหนึ่งๆจะมี 4 - 6 หวี หวีหนึ่งมี 12 - 16 ผล ผลมีความกว้าง 3 - 4 เซนติเมตร ยาว 21 - 25 เซนติเมตร ปลายผลมีจุด เห็นได้ชัดเปลือกผลบาง ผลเมื่อสุกจะเปลี่ยน เป็นสีเหลืองทอง แต่ที่ปลายจุดจะมีสีเขียว แล้วเปลี่ยนสีในภายหลัง เนื้อผลมีสีเหลืองเข้ม มีกลิ่นหอม และมีรสหวาน

เบญจมาศ ศิลาชัย จากหนังสือกล้วย(2545: 69) ได้ระบุไว้ว่า กล้วยหอมทอง(Musa (AAA group)) Kluai Hom Thong กลุ่มย่อย Gros Michel ชื่อสามัญ Hom Thong Bana มีลักษณะทางพฤกษศาสตร์คือ ลำต้นเทียมสูง 2.5-3.5 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางมากกว่า 15 เซนติเมตร กาบลำต้นด้านนอกมีประดำเล็กน้อย ด้านในสีเขียวอ่อน และมีเส้นสีชมพู ก้านใบมีร่องค่อนข้างกว้างและมีปีก เส้นกลางใบสีเขียว ก้านช่อดอกมีขน ใบประดับรูปไข่ค่อนข้างยาว ปลายแหลม ด้านบนสีแดงอมม่วง มีไข ด้านล่างสีแดงซีด เครือหนึ่งมี 4-6 หวี หวีหนึ่งมี 12-16 ผล ผลใหญ่ กว้าง 3-4 เซนติเมตร ยาว 21-25 เซนติเมตร ปลายผลมีจุดเห็นชัด เปลือกบาง เมื่อสุกเปลี่ยนเป็นสีเหลืองทองแต่ที่ปลายจุดจะเปลี่ยนสีภายหลัง เนื้อสีส้มอ่อนๆ กลิ่นหอม รสหวาน

สรุป จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ได้สาระที่สำคัญดังนี้ กล้วยหอมทอง มีชื่อพื้นบ้านว่า กล้วยหอมทอง กล้วยหอม มีชื่อภาษาอังกฤษว่า Gros Michel มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า Musa (AAA group) จัดอยู่ในวงศ์ MUSACEAE ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ กล้วยหอมทอง จัดเป็นไม้ล้มลุกที่มีลำต้นเทียม มีความสูงต้นประมาณ 2.5-3.5 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางมากกว่า 20 เซนติเมตร กาบลำต้นด้านนอกมีประดำ กาบลำต้นด้านในมีสีเขียวอ่อน และมีเส้นลายสีชมพู ใบ ก้านใบมีร่องค่อนข้างกว้าง และมีปีก เส้นกลางใบมีสีเขียว ดอกของกล้วยหอมทอง ที่ก้านเครือจะมี

ลักษณะคล้ายขน มีปรีรูปไข่ ค่อนข้างยาว ปลายแหลม ด้านบนมีสีแดงอมม่วง ด้านในมีสีแดงซีด ผลกล้วยหอมทอง ในเครือหนึ่งๆจะมี 4 - 6 หวี หวีหนึ่งมี 12 - 16 ผล ผลมีความกว้าง 3 - 4 เซนติเมตร ยาว 21 - 25 เซนติเมตร ปลายผลมีจุด เห็นได้ชัดเปลือกผลบาง ผลเมื่อสุกจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองทอง แต่ที่ปลายจุดจะมีสีเขียว แล้วเปลี่ยนสีในภายหลัง เนื้อผลมีสีเหลืองเข้ม มีกลิ่นหอม และมีรสหวาน

2) แหล่งกำเนิดกล้วยหอมทองและความเป็นมาของกล้วยหอมทองในประเทศไทย

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำราวิชาการ มีดังนี้

พาดิษฐ์ ยศสัญญา, ชำนาญ ทองกลัด จากหนังสือกล้วยในเมืองไทย(2541: 39-41) ได้ระบุไว้ว่า กล้วยที่ปลูกกันอยู่ในปัจจุบัน มีถิ่นกำเนิดอยู่ทางเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แม้ว่าประวัติความเป็นมาของกล้วยจะไม่แพร่หลายนัก แต่กล้วยก็เป็นผลไม้ชนิดแรกที่คนปลูกเพื่อเป็นอาหาร ประชาชนในแถบนี้ได้ใช้ประโยชน์จากกล้วยกันมาเป็นเวลาช้านาน ในตอนต้นศตวรรษที่ 19 พันธุ์กล้วยหอมทอง(Gros Michel) ได้ถูกนำเข้ามายังหมู่เกาะคาริบเบียน รวมทั้งพันธุ์อื่นๆ อีกหลายพันธุ์ได้ถูกนำมาจากสวน Kew มารวบรวมไว้ที่โดมินิกัน ในการปลูกพันธุ์กล้วยที่สำคัญในตลาดการค้าของโลกสมัยนั้นคือ พันธุ์กล้วยหอมทอง ปัจจุบันกล้วยมีการเพาะปลูกอยู่ทั่วไปในแถบเส้นศูนย์สูตรขึ้นไปทางเหนือและลงมาทางใต้ในประเทศที่มีดินฟ้าอากาศเหมาะสมแก่การปลูกกล้วย และมีผลผลิตของกล้วยเพื่อบริโภคในท้องถิ่น มีทั้งประเทศในทวีปแอฟริกา เอเชีย และหมู่เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิก เนื่องจากกล้วยมีถิ่นกำเนิดอยู่ทางเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ย่อมเป็นที่เชื่อได้ว่าได้มีการปลูกกล้วยในเมืองไทยมาเป็นเวลาช้านาน ยิ่งไปกว่านั้นยังมีผู้กล่าวว่ามียักษ์กล้วยมากกว่า 13 พันธุ์ที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศไทย

เบญจมาศ ศิลาอ้อย จากหนังสือกล้วย(2545: 19-20) ได้ระบุไว้ว่า กล้วยเป็นพืชที่ชอบอากาศร้อนชื้น ถิ่นแรกของกล้วยอยู่ในแถบเอเชียตอนใต้ ซึ่งประกอบด้วยทางเหนือของอินเดีย พม่า เขมร ไทย ลาว และจีนตอนใต้ และแถบหมู่เกาะอินโดนีเซีย เกาะบอเนียว ฟิลิปปินส์ และไต้หวัน ในประเทศเหล่านี้จะพบกล้วยพื้นเมืองที่ไม่มีเมล็ด และปลูกแบบปล่อยปลະ ละเลยไม่ค่อยมีการดูแล กล้วยที่ปลูกกันแถบนี้มีอยู่หลายชนิดทั้งที่มีเมล็ดและไม่มีเมล็ด และปลูกกระจัดกระจายอยู่ทั่วไปจากผลการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานในการทำมาหากินของประชากร จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง กล้วยหอมทองเป็นกล้วยที่ขายกันในตลาดโลกมาก มีการปลูกในแถบอเมริกากลางและทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือของอเมริกาใต้ ส่งไปขายที่อเมริกาเหนือ ยุโรป จนกระทั่งประมาณ ค.ศ.1960 จึงได้เปลี่ยนมาปลูกคาเวนดิช สำหรับประเทศไทย ได้มีการปลูกกล้วยหอมทองมานานแล้ว

อภิชาติ ศรีสอาด จากหนังสือสารพันกล้วยยอดนิยม(2553: 3-4) มนุ ไปสมบุญ จากหนังสือการปลูกกล้วย(2544: 18-19) สุพรรณา ศรีมณี, ลาวลย์ ฉัตรวิรุฬ, วิสากรณ์ สุขยานุติษฐ, นิธิวดี อรัญนุรักษ์ จากหนังสือผลิตภัณฑ์กล้วย(2547: 12-14) DAN KOEPEL จากหนังสือBANANA The Fate of the Fruit That Changed the World(2554: 55-62) ได้ระบุไว้สอดคล้องกันว่า กล้วยหอมทองเป็นหนึ่งในพืชชนิดแรกๆ ที่รู้จักและแพร่หลายในมวลหมู่นักบริโภคของมนุษยชาติทุกคนเผ่ามานานกว่า 4,000 ปี แล้ว โดยได้ทำการเพาะปลูกแบบกสิกรรม มีถิ่นกำเนิดในแปซิฟิก เอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แพร่พันธุ์ไปยังดินแดนอื่นๆ ในระยะเวลาต่อมา

สำออง สืบสมาน และคณะ(2555: 27) จากหนังสือกล้วยคุณค่าภูมิปัญญาไทย ได้ระบุไว้ว่า กล้วยมีวิวัฒนาการมาพร้อมมนุษย์ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก โดยมาจากกล้วยป่าสู่กล้วยปลูกกินได้ ซึ่งกล้วยป่าสามารถแยกออกได้เป็นชนิดย่อย 4 กลุ่ม ตามแหล่งกำเนิดเฉพาะถิ่น คือ ป่าปัวนิกินี มลายู ชวา และไทย รวมทั้งพม่า ดังนี้

1. แหล่งกำเนิดที่ป่าปัวนิกินี พบกล้วยป่าชนิดย่อยแบงค์ซี (banksii)
 2. แหล่งกำเนิดในคาบสมุทรมลายู พบกล้วยป่าชนิดย่อยมะละกา (malaccensis)
 3. แหล่งกำเนิดในเกาะชวา และบอร์เนียว พบกล้วยป่าชนิดย่อยชีบริน่าและไมโครคาร์ปา (zebrina/microcarpa)
 4. แหล่งกำเนิดในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ไทย ลาว พม่า เขมร รวมถึงตอนเหนือของอินเดีย และจีนตอนใต้ พบกล้วยป่าชนิดย่อยสยามและพม่า (siamea/burmanica)
- มนุ ไปสมบุญ จากหนังสือการปลูกกล้วย(2544: 20-21) สุพรรณา ศรีมณี, ลาวลย์ ฉัตรวิรุฬ, วิสากรณ์ สุขยานุติษฐ, นิธิวดี อรัญนุรักษ์ จากหนังสือผลิตภัณฑ์กล้วย(2547: 15-16) สำออง สืบสมาน, ภัทรพร ยุทธาภรณ์พินิจ, ปาริฉัตร ช้างสิงห์, สุทธินันท์ แพงทรัพย์ จากหนังสือกล้วยคุณค่าภูมิปัญญาไทย(2555: 37-39) อภิชาติ ศรีสอาด จากหนังสือสารพันกล้วยยอดนิยม(2553: 4-6) ได้ระบุไว้สอดคล้องกันว่า ประเทศไทยมีการปลูกกล้วยกันมาช้านาน ตั้งแต่สมัยสุโขทัยเรื่อยมา พันธุ์กล้วยที่ใช้ปลูกในประเทศไทย มีทั้งพันธุ์พื้นเมืองดั้งเดิม และนำเข้ามาจากประเทศใกล้เคียง กล้วยหอมทองเป็นพันธุ์หนึ่งในอีกหลายพันธุ์ที่สามารถปลูกได้ทั่วทุกภาคในประเทศไทย ถูกจัดว่าเป็นผลไม้ของเขตเมืองร้อน

กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควาวัด จากหนังสือกล้วยหอมทอง(2545: 4) ได้ระบุไว้ว่า กล้วยหอมทองเป็นพันธุ์พืชที่รู้จักกันมานานและแพร่หลายในมวลหมู่นักบริโภคของมนุษยชาติทุกคนเผ่ามานานกว่า 4,000 ปี ก่อนพุทธกาล ถิ่นกำเนิดของพืชตระกูลกล้วย คือเอเชียอาคเนย์ หรือ

แถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ลาว กัมพูชา พม่า เวียดนาม บรูไน สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ ติมอร์ตะวันออก และประเทศไทย การแพร่พันธุ์ของกล้วย ดูจากหลักฐานการบันทึกของบาทหลวงฝรั่งเศสที่เดินทางมาเผยแพร่ศาสนาคริสต์ในพื้นที่ต่างๆ ตั้งแต่ ค.ศ. 914 หรือเมื่อ พ.ศ. 1457 ประมาณ 1,094 ปี ที่ผ่านมา มีการเดินทางออกไปในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สู่ประเทศอินเดีย และแพร่พันธุ์ไปสู่ทวีปแอฟริกาและทวีปอเมริกา ประเทศแถบเมดิเตอร์เรเนียน แถบหมู่เกาะแปซิฟิก เป็นลำดับ ต่อมาในศตวรรษที่ 16 ค.ศ. 1402 ชาวโปรตุเกส นำกล้วยไปเผยแพร่ ณ หมู่เกาะคานารี คิวบา และในประเทศแถบอเมริกากลางและใต้ ศตวรรษที่ 17 มีการปรับปรุงพันธุ์เป็นสายพันธุ์ Gros Michel ณ หมู่เกาะจาไมก้าและประเทศบราซิล

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของกล้วยหอมทอง มีดังนี้

จากการสัมภาษณ์ นายต้น เกสโร เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2556, นายนุชา ศรีนอง เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2556 และนายโกศล โกมินทร์ เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2556 ได้ระบุในแนวทางเดียวกันว่า กล้วยหอมทองเป็นพันธุ์พืชที่รู้จักกันมานาน และแพร่หลายในหมู่เกษตรกรมากกว่า 4,000 ปี สมัยนั้นรู้จักนิยมบริโภคในส่วนของปลีกล้วย หยวกกล้วย เป็นอาหารหลัก และใช้ประโยชน์จากใบกล้วย มีถิ่นกำเนิดอยู่ในเอเชียอาคเนย์ หรือ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศไทยเป็นอีกหนึ่งประเทศที่อยู่ในภูมิภาคนี้ กล้วยหอมทองจึงเป็นอีกหนึ่งพันธุ์ที่นิยมปลูกและมีอยู่ในประเทศไทย

จากการสัมภาษณ์ นายจรรยา ศรีอุภักดิ์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2556 , นายสาคร ทองบุญช่วย และนางลิ่งเหียง โอพั่ง เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556 ได้ระบุในแนวทางเดียวกันว่า กล้วยหอมทองเป็นที่รู้จักกันมานานแล้ว มีแหล่งกำเนิดอยู่ในเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในภูมิภาคนี้ กล้วยหอมทองจึงเป็นผลไม้ที่คนไทยรู้จักบริโภคเป็นอาหารกันอย่างแพร่หลาย

จากการสัมภาษณ์ นายคำนวน เพ็งสกุล เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2556 , นายประหยัด เพ็งจันทร์ เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2556 และนายสมคิด ศรีสุวรรณ เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2556 ได้ระบุในแนวทางเดียวกันว่า กล้วยหอมทองเป็นพันธุ์พืชที่รู้จักกันมานาน มีถิ่นกำเนิดที่ไม่ไกลจากประเทศไทยเลย อยู่รอบบ้านเราเอง คือ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ลาว กัมพูชา พม่า เวียดนาม บรูไน สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ ติมอร์ตะวันออก รวมทั้งไทยด้วย ในประเทศไทยสามารถปลูกได้ทั่วทุกภาค

จากการสัมภาษณ์ นายวิเวก อมตเวทย์ เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2556 , นายโอภาส บุญพัน เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2556 และนายสุพัฒน์ สุวรรณภักดี เมื่อวันที่ 14

มีนาคม 2556 ได้ระบุในแนวทางเดียวกันว่า กล้วยหอมทองเป็นพันธุ์พืชที่รู้จักกันมานานและแพร่หลายในหมู่นักบริโภคทุกคนผ่านมานานกว่า 4,000 ปีแล้ว มีถิ่นกำเนิดอยู่บริเวณเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดินแดนแถบอินโดนีเซีย มาเลเซีย ถือเป็นศูนย์กลางของกล้วยที่สำคัญ การปลูกกล้วยในประเทศไทยมีมานานแล้ว มีทั้งหมดจำนวน 56 สายพันธุ์ กล้วยหอมทองก็เป็นหนึ่งในนั้น และถูกจัดเป็นผลไม้ของเขตร้อนสามารถปลูกได้ทุกภาคของประเทศ ในอดีตที่ผ่านปลูกไว้เพื่อการบริโภค แต่ในปัจจุบันสามารถสร้างรายได้ให้ในครัวเรือน

จากการสัมภาษณ์ นายนิคม แยมแสง เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2556, นายเฉลิมพล สหชาติมานพ เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2556 และนางปาริชาติ ทองหัตถา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2556 ได้ระบุในแนวทางเดียวกันว่า กล้วยมีถิ่นกำเนิดอยู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คนแถบนี้ใช้ประโยชน์จากการปลูกกล้วยกันมานานแล้ว กล้วยเป็นผลไม้ชนิดแรกที่คนเอเชียแถบร้อนขึ้นปลูกใช้เป็นอาหาร ศูนย์กลางของกล้วยระยะแรกๆ อยู่ที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จากนั้นได้เข้าไปในเขตอบอุ่นของเอเชีย อเมริกา แอฟริกา และออสเตรเลีย ในประเทศไทยมีการปลูกกล้วยมานานก่อนอาณาจักรศรีวิชัย มีอยู่ 56 สายพันธุ์ กล้วยหอมทองก็เป็นหนึ่งในนั้นด้วย

จากการสัมภาษณ์ นางสาวกันธิชา พุ่มทอง เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2556 , นายสำรวม ใจเปี่ยม เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556 และนายสวัสดิ์ เพชรแก้ว เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2556 ได้ระบุในแนวทางเดียวกันว่า กล้วยหอมทองเป็นพันธุ์พืชที่รู้จักมานาน รู้จักการบริโภคในส่วนของปลีกล้วย หยวกกล้วย เป็นอาหารหลัก ถิ่นกำเนิดของพืชตระกูลกล้วยอยู่ในเอเชียอาคเนย์ การแพร่พันธุ์ของกล้วยดูจากบันทึกของบาทหลวงที่เดินทางออกไปเผยแผ่ศาสนาคริสต์ในพื้นที่ต่างๆ เดินทางจากเอเชียอาคเนย์ ไปสู่ทวีปแอฟริกา และทวีปอเมริกา ไปสู่ประเทศแถบเมดิเตอร์เรเนียน แถบหมู่เกาะแปซิฟิก เป็นลำดับ ในประเทศไทยกล้วยหอมทองเป็นที่รู้จักปลูกกันมานานเกือบทั่วทุกภาคของประเทศ

จากการสัมภาษณ์ นายจารุ สุคนธ์รัตนสิทธิ์ เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2556 , นายอ้อม ทองยิ้ม เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556 และนายโกลม จันทรรุ เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556 ได้ระบุในแนวทางเดียวกันว่า ประเทศไทยมีการปลูกกล้วยกันมาช้านานทั่วทุกภาคของประเทศ กล้วยหอมทองก็เป็นที่ยอมรับในการบริโภค มีถิ่นกำเนิดบริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และได้แพร่ขยายเข้าไปทั่วเขตร้อน และเขตอบอุ่นของเอเชีย อเมริกา แอฟริกา และออสเตรเลีย

จากการสัมภาษณ์ นายสมนึก รติเดชานนท์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2556 , นายสุวิทย์ หนูทอง เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556 และนางสมใจ แสงขำ เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556 ได้ระบุในแนวทางเดียวกันว่า กล้วยมีถิ่นกำเนิดอยู่ทางเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเป็นผลไม้ชนิดแรกที่ปลูกเพื่อเป็นอาหาร เกิดจากการกลายพันธุ์ของกล้วยป่า แล้วจึงมีการนำมาปลูกไว้

ภายในบริเวณบ้าน เพื่อไม่ต้องเข้าไปหาในป่า ต่อมาได้มีการคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์กล้วยให้ดีขึ้นเรื่อยๆ กล้วยหอมทองก็เป็นหนึ่งในนั้น นิยมปลูกแถบบริเวณเส้นศูนย์สูตรขึ้นไปทางเหนือ และลงมาทางใต้ แพร่ขยายไปในที่ซึ่งมีอุณหภูมิและความชื้นเหมาะสม ได้แก่ประเทศในทวีปแอฟริกา เอเชีย และหมู่เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิก ในประเทศไทยมีการปลูกกล้วยมาเป็นเวลาช้านาน มีกล้วยมากกว่า 13 พันธุ์ ที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศไทยรวมทั้งกล้วยหอมทองด้วย

จากการสัมภาษณ์ นายเจริญ เพ็ชรสงค์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2556 , นาง ชัชญา โอพัง เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2556 และนายอานนท์ นนทฤทธิ์ เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2556 ได้ระบุในแนวทางเดียวกันว่า กล้วยที่ปลูกกันนั้น มีถิ่นกำเนิดดั้งเดิมอยู่ในบริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งแต่แคว้นอัสสัมของอินเดีย พม่า ไทย ลาว มาเลเซีย ซึ่งในประเทศไทยจะพบกล้วยป่า และกล้วยพื้นเมืองขึ้นอยู่ทั่วไป ไทยเป็นประเทศหนึ่งที่เป็นแหล่งกำเนิดกล้วยหลายพันธุ์ กล้วยหอมทองก็เป็นหนึ่งในนั้น นิยมปลูกตามบ้านเพื่อใช้ในการรับประทานผล และยังใช้ประโยชน์จากใบ ลำต้นด้วย

จากการสัมภาษณ์ นายสมพงษ์ รื่นฤทัย เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2556 , นาย นิรันดร์ ศรีวิไล เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2556 และนางอุบล สิทธิ เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2556 ได้ระบุในแนวทางเดียวกันว่า กล้วยถือเป็นพืชเก่าแก่ มีถิ่นกำเนิดอยู่แถบเอเชียตอนใต้ เป็นพืชที่ชอบอากาศร้อนชื้น มีเมล็ดและไม่มีเมล็ด ผลใช้รับประทาน ส่วนใบใช้ห่อของ จากการย้ายถิ่นฐานที่ทำกินจึงทำให้มีการแผ่ขยายของพันธุ์กล้วยไปในบริเวณต่างๆ ไทยเป็นประเทศหนึ่งที่อยู่ทางเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งถือว่าเป็นถิ่นกำเนิดของกล้วยหอมทอง

สรุป จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดความเป็นมาของกล้วยหอมทอง ได้สาระสำคัญสอดคล้องกันดังนี้ กล้วยหอมทองเป็นพันธุ์พืชที่รู้จักกันมานานกว่า 4,000 ปี มีถิ่นกำเนิดในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ลาว กัมพูชา พม่า เวียดนาม บรูไน สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ ตมอร์ตะวันออก และประเทศไทย ซึ่งตั้งอยู่ในแถบนี้จึงมีการปลูกกล้วยกันมาช้านาน กล้วยหอมทองจึงเป็นอีกหนึ่งพันธุ์ที่นิยมปลูกเกือบทั่วทุกภาคของไทย การแพร่พันธุ์ของกล้วยมีการเดินทางออกไปในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สู่ประเทศอินเดีย และแพร่พันธุ์ไปสู่ทวีปแอฟริกา และทวีปอเมริกา ประเทศแถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน แถบหมู่เกาะแปซิฟิก เป็นลำดับ

2.1.2 ประวัติความเป็นมาการทำสวนกล้วยหอมทองของกลุ่มเกษตรกรทำสวน

ทุ่งควาวัต จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร มีดังนี้

กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควาวัต จากบันทึกกลุ่มฯ (2540: 2-4) เมื่อ เดือน มีนาคม 2536 ตัวแทนสหกรณ์โยโดงาวาจากประเทศญี่ปุ่น ได้ส่งตัวแทนเข้ามาสำรวจพื้นที่ๆ มี ศักยภาพเหมาะสมในการปลูกกล้วยหอมทอง เดือนพฤษภาคม 2536 เกษตรกรในตำบลทุ่งควาวัต ทำการรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน และนำเสนอสภาตำบล สภาตำบลมีมติเห็นชอบให้ทดลองผลิตกล้วย หอมทองส่งออก วันที่ 22 มิถุนายน 2536 ตัวแทนสหกรณ์โยโดงาวา ได้ชี้แจงคุณสมบัติและ คุณภาพกล้วยที่ต้องการแก่เกษตรกร วันที่ 4 กรกฎาคม 2536 ได้จัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ โดยการศึกษาดูงานที่สหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด จังหวัดเพชรบุรี วันที่ 12 กรกฎาคม 2536 เกษตรกรได้รวมตัวเป็นกลุ่มอาชีพในความดูแลของสำนักงานเกษตรอำเภอละแม มีชื่อกลุ่มว่า กลุ่มกล้วยหอมทองละแม มีสมาชิกเริ่มต้นที่ 36 ราย และได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่มขึ้น ดังนี้

- 1) ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตกล้วยหอมทองเป็นพืชเสริมรายได้ และพัฒนาเป็นพืช เศรษฐกิจหลักท้องถิ่น
- 2) ส่งเสริมการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ด้วยวิธีใช้สารเคมี ที่ถูกต้องและปลอดภัย
- 3) ส่งเสริมการผลิตอย่างเป็นระบบ และบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ
- 4) พัฒนาระบบผลิตของเกษตรกรสู่ระดับสากล เกษตรกรมีรายได้จากเงินตรา ของต่างประเทศโดยตรง
- 5) สร้างสัมพันธ์ไมตรีสู่สากล

ในเดือนสิงหาคม 2536 ได้เริ่มทำการปลูกกล้วยหอมทอง โดยจัดสรรโควตาการปลูกเดือนละ 8,000 หน่อ ให้กับสมาชิก วันที่ 15-16 มกราคม 2537 ได้มีการลงนามทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างสหกรณ์ ญี่ปุ่น กับกลุ่มเกษตรกรกล้วยหอมทองละแม เพื่อผลิตกล้วยหอมทองให้มีคุณภาพตรงตามความ ต้องการของผู้บริโภค และทำการทดลองส่งกล้วยหอมทองละแมไปประเทศญี่ปุ่น 20 ลังๆ ละ 200 กล่อ่ง ขนส่งโดยทางเครื่องบิน วันที่ 25-28 เมษายน 2537 ได้ทำการรวบรวมและบรรจุกล้วยครั้ง แรก โดยใช้บริเวณโรงเรียนสหกรณ์พัฒนา จนถึงปี 2540 วันที่ 21 มีนาคม 2538 ได้ทำการจด ทะเบียนเป็นกลุ่มนิติบุคคลและเปลี่ยนชื่อกลุ่มเป็น กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควาวัต และอยู่ในความ ดูแลของสำนักงานเกษตรอำเภอละแม เดือนมิถุนายน 2538 ได้ซื้อที่ดินเพื่อก่อสร้างอาคารรวบรวม และบรรจุ โดยใช้งบประมาณของกลุ่ม และได้รับการสนับสนุนจากองค์กร หน่วยงานต่างๆ เช่น กองทุนปูนซิเมนต์ไทย 700,000 บาท สหกรณ์โยโดงาวา 420,000 เยน และกรมส่งเสริม

การเกษตร 4,200,000 บาท ในปี 2550 สำนักงานเกษตรอำเภอละแม ได้ออกรณรงค์ดูแลควบคุม กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ้งควัด ไปให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชุมพร จากการที่กลุ่มเกษตรกรทำสวน ทุ้งควัดต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรค ในเรื่องของการควบคุมภาพผลผลิตกล้วยหอมทอง ภัย ธรรมชาติ และผลผลิตกล้วยได้ไม่พอความต้องการของประเทศ จึงได้ปรับวิสัยทัศน์การดำเนินงานใหม่ คือ มุ่งอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พร้อมสร้างงานในชนบท งดใช้สารเคมี สร้างสัมพันธ์มิตรสู่สากล ส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่หันมาสนใจการปลูกกล้วย เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ในครัวเรือน วันที่ 14 กันยายน 2545 กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ้งควัด ได้บรรษัทลงนาม มาตรฐานการผลิตและการบรรจุ กล้วยหอมทองปลอดสารเคมี กับตัวแทนสหกรณ์ผู้บริโภค 3 องค์กร ได้แก่ สหกรณ์โยโดงาวา สหกรณ์ผู้บริโภคชิโกกุ และสหกรณ์ผู้บริโภคจังหวัดโตโตริ ประเทศญี่ปุ่น วันที่ 25 มิถุนายน 2547 กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ้งควัด ได้ขยายเครือข่ายกลุ่มสู่อำเภอต่างๆ ในจังหวัดชุมพร จังหวัดระนอง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และมีเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรรวมย่อย 15 หน่วยเกษตรกร ได้แก่ ทุ้งควัด มิตรอารีย์ เนินสันติ น้ำตกจำปูน สระขาว คลองสง คลองกลาง ห้วยทรายขาว ห้วยมาด ท่าชนะ ขวัญพัฒน์ ประสงค์ ปิงหวาน พระรักษ์ หลังสวน โดยปัจจุบันมีสมาชิกจำนวนทั้งหมด 817 ราย (รายงานกลุ่มฯ, 2554: 2) มีคณะกรรมการดำเนินการกลุ่ม ชุดที่ 5/2553 ประกอบด้วย

1) นายสมนึก แก้วจำรัส	ประธานกรรมการ
2) นายโกศล โกมินทร์	รองประธานกรรมการ
3) นายมานพ ดั่งดี	เลขานุการ
4) นายพิชิต สร้อยหอม	เหรัญญิก
5) นายสุวทย์ หนูทอง	กรรมการ

และกรรมการชุดนี้มีนโยบายที่ต้องการพัฒนากล้วยหอมทองเป็นพืชเอกลักษณ์ ของอำเภอละแม และจังหวัดชุมพร ส่งเสริมการปลูกกล้วยแบบสวนหลังบ้านรายละ 50-100 ต้น ต่อครัวเรือน เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และเป็นการส่งเสริมรายได้แก่เกษตรกร จัดตั้งการ ผลิตและแปรรูปกล้วยหอมทองแบบครบวงจร

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของกลุ่มเกษตรกรทำ สวนทุ้งควัด

จากการสัมภาษณ์ นายสมนึก รติเดชานนท์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2556, นายโกศล โกมินทร์ เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2556 และนายสุวิทย์ หนูทอง เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556 ได้ระบุในแนวทางเดียวกันว่า ในปี 2534 ได้มีการปลูกกล้วยหอมทองในพื้นที่อำเภอละแม ในสวนหลังบ้านเพื่อไว้บริโภค เหลือจากการบริโภคนำไปขายที่ตลาด ต่อมาในปี 2536 ได้มีคณะ นักวิจัยจากประเทศญี่ปุ่น เข้ามาสำรวจเพื่อหาพื้นที่ใช้สำหรับปลูกกล้วยหอมทองส่งให้ประเทศญี่ปุ่น

คณะนักวิจัยจึงให้คำแนะนำแก่เกษตรกรในพื้นที่เกี่ยวกับการปลูกกล้วย หอมทองและได้เสนอทางเลือกการตลาดกล้วยหอมทองปลอดสารพิษ มีเกษตรกรบางส่วนให้ความสนใจในเรื่องนี้ จึงได้ทำตามคำแนะนำของคณะวิจัย โดยรวมกลุ่มกันจำนวน 36 คน เดินทางไปดูงานที่สหกรณ์ทำยางจังหวัดเพชรบุรี เพื่อเรียนรู้วิธีการปลูกกล้วยหอมทอง ตั้งแต่การคัดเลือกพันธุ์ การเพาะปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต การบรรจุกล่องเพื่อการส่งออก หลังจากดูงานกลับมา ได้มีการประชุมกลุ่มผู้ปลูกกล้วยหอมทองร่วมกัน และได้จัดตั้งเป็น “กลุ่มกล้วยหอมทองละแม” โดยมีการตั้งกรรมการบริหารงานกลุ่ม ร่วมกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อความเป็นระเบียบที่ทุกคนในกลุ่มต้องยึดถือปฏิบัติ ในปี 2537 ได้ทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างสหกรณ์ผู้ปลูกกล้วยหอมทองละแม เพื่อผลิตกล้วยหอมทอง และทำการทดลองรวบรวมผลผลิตที่ปลูกอยู่ก่อนแล้ว ส่งไปยังประเทศญี่ปุ่น ต่อมาในปี 2538 ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล เปลี่ยนชื่อเป็น “กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควัววัด” มาจนกระทั่งปัจจุบัน มีกรรมการบริหารกลุ่ม 5 คน มีวาระ 4 ปี เมื่อครบกำหนดก็จะมีการเลือกตั้งขึ้นมาใหม่ ปัจจุบันกรรมการกลุ่มประกอบด้วย นายสมนึก แก้วจำรัส นายโกศล โกมินทร์ นายมานพ ดั่งดี นายพิชิต สร้อยหอม นายสุวิทย์ หนูทอง และมีสมาชิก 817 คน อยู่ในความควบคุมดูแลให้เป็นไปตามระเบียบของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดชุมพร

จากการสัมภาษณ์ นายคำณวน เพ็งสกุล เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2556 , นางลิ่งเหียง โอฟัง เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556 และนายสมใจ แสงขำ เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556 ได้รับรู้ในแนวทางเดียวกันว่า กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควัววัด เดิมมีชื่อว่า “กลุ่มกล้วยหอมทองละแม” ก่อตั้งเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2536 มีสมาชิก 36 คน ได้รวมทุนกันปลูกกล้วยหอมทองส่งขายประเทศญี่ปุ่น จนกระทั่งเมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2538 จึงเปลี่ยนชื่อเป็น “กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควัววัด” มีสมาชิก 308 คน มีเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรย่อย 15 หน่วย ได้แก่ ทุ่งควัววัด มิตรอารีย์ เนินสันติ น้ำตกจำปูน สระขาว คลองสง คลองกลาง ห้วยทรายขาว ห้วยมาด ขวัญพัฒนา ประสงค์ ปิงหวาน พระรักษ์ หลังสวน ท่าชนะ ปัจจุบันมีสมาชิก 814 คน สมาชิกส่วนใหญ่ทำสวนกล้วยหอมทองเป็นหลัก มีทั้งปลูกในเชิงเดี่ยวและปลูกแซมเป็นสวนผสมผสานกับพืชยืนต้นอย่างยางพารา ปาล์มน้ำมัน และไม้ผล ซึ่งมีทั้งเกษตรกรรายย่อยที่มีพื้นที่ปลูก 3 – 5 ไร่ ไปจนถึงเกษตรกรรายใหญ่ที่มีพื้นที่ปลูก 50 – 60 ไร่ และเมื่อวันที่ 14 กันยายน 2545 ได้มีตัวแทนบริษัทผู้ส่งออกผลไม้และสหกรณ์ผู้บริโภคร่วมจากประเทศญี่ปุ่นได้เดินทางมาที่อำเภอละแม จังหวัดชุมพร เพื่อลงนามในข้อตกลงร่วมกันในการซื้อกล้วยหอมทองจากกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควัววัด ด้านมาตรฐานการผลิต และการบรรจุกล้วยหอมทองปลอดสารเคมี ทำให้กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควัววัด สามารถส่งออกผลผลิตได้อย่างต่อเนื่องและนำรายได้เข้ากลุ่มเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันได้มีการขยายไปยังอำเภอต่างๆ ในจังหวัดชุมพร

จากการสัมภาษณ์ นายตัน เกสโร เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2556 , นายเจริญ เพชรสงค์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2556 และนายจาร์ สุคนธ์รัตนสิทธิ์ เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2556 ได้ระบุในแนวทางเดียวกันว่า ในปี 2536 คณะจากญี่ปุ่นได้เดินทางมาเสนอเรื่อง การทำการตลาด กล้วยหอมทองปลอดสารเคมี ส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น คณะแม่ที่ร่วมกันปลูกกล้วยหอมทองกลุ่มหนึ่งได้ตัดสินใจร่วมกัน เดินทางไปศึกษาดูงานที่สหกรณ์ทำยาง จังหวัดเพชรบุรี เพื่อดูการปลูกกล้วย และการบรรจุกล่องกล้วยหอมทอง เพื่อส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น กลับมาจากเพชรบุรี ได้มีการนัดหมายผู้สนใจทั้งหมดประชุม จัดตั้งกลุ่มกล้วยหอมทองละแม และเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารงาน กลุ่ม มีนายนิพนธ์ รักเจริญ ทำหน้าที่เป็นประธานกลุ่มคนแรก ร่วมกันกำหนดกฎระเบียบของ เพื่อที่สมาชิกทุกคนได้ถือปฏิบัติ ในปี 2538 ได้ทำการจดทะเบียนเป็นกลุ่มนิติบุคคลและเปลี่ยนชื่อกลุ่มเป็น “กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควาต์” ชื่อที่ดินเพื่อก่อสร้างอาคารสำนักงานรวบรวมและบรรจุ โดยใช้งบประมาณของกลุ่ม และที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรและหน่วยงานต่างๆ ต่อมาในปี 2545 กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควาต์ ได้บรรษัทลงนามมาตรฐานการผลิต และการบรรจุกล้วยหอมทองปลอดสารเคมี กับตัวแทน 3 องค์กร ในปี 2547 ได้ขยายเครือข่ายสู่อำเภอต่างๆ ในจังหวัด ชุมพร

จากการสัมภาษณ์ นายวิเวก อมตเวทย์ เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2556 , นาย อานนท์ นนทฤทธิ์ เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2556 และนางปาริชาติ ทองหัตถา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2556 ได้ระบุในแนวทางเดียวกันว่า ได้มีเกษตรกรในอำเภอละแมบางส่วนปลูกกล้วยหอมทองเพื่อไว้บริโภค เหลือจากการบริโภคแล้วก็นำไปขายในตลาดเพื่อเป็นรายได้เสริม ในเดือนมีนาคม 2536 ได้มีนักวิจัยจากสหกรณ์โยโดงาวา จากประเทศญี่ปุ่นส่งตัวแทนสำรวจพื้นที่ๆ ที่มีศักยภาพเหมาะสมที่จะปลูกกล้วยหอมทอง เพื่อส่งไปประเทศญี่ปุ่น เดือนพฤษภาคม 2536 เกษตรกรได้ทำการรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน และเสนอสภาตำบลมีมติเห็นชอบทดลองผลิตกล้วยหอมทองส่งออก วันที่ 4 กรกฎาคม 2536 ได้รวมกลุ่มกันไปศึกษาดูงานที่สหกรณ์การเกษตรทำยาง จำกัด จังหวัด เพชรบุรี และในวันที่ 12 กรกฎาคม 2536 ได้รวมตัวเป็นกลุ่มอาชีพในความดูแลของสำนักงาน เกษตรอำเภอละแม มีชื่อว่า “กลุ่มกล้วยหอมทองละแม” มีสมาชิกจำนวน 36 คน ได้เริ่มปลูก กล้วยหอมทอง โดยจัดสรรโควตาการปลูกเดือนละ 8,000 หน่อ วันที่ 15 – 16 มกราคม 2537 ได้ ทำข้อตกลงระหว่างสหกรณ์ญี่ปุ่น กับกลุ่มเกษตรกรผลิตกล้วยหอมทอง เพื่อให้มีคุณภาพตรงตาม ความต้องการของผู้บริโภค วันที่ 21 มีนาคม 2538 ได้จดทะเบียนเป็นกลุ่มนิติบุคคลและเปลี่ยน ชื่อกลุ่มเป็น “กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควาต์” และโอนมาอยู่ในความดูแลของสำนักงานสหกรณ์ จังหวัดชุมพร เดือนมิถุนายน 2538 ได้ซื้อที่ดินเพื่อก่อสร้างอาคารรวบรวมและบรรจุ วันที่ 14 กันยายน 2545 กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควาต์ ได้บรรษัทลงนาม “มาตรฐานการผลิต และการ

บรรจุกล้วยหอมทองปลอดสารเคมี” กับตัวแทน 3 องค์กร สหกรณ์ไธสงว่า สหกรณ์ผู้บริโภคนิโคกู และสหกรณ์ผู้บริโภคนิโคกูจังหวัดโตโตริ ประเทศญี่ปุ่น ทำให้การส่งผลผลิตไปยังประเทศญี่ปุ่นเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ และได้มีการขยายพื้นที่เพาะปลูกกล้วยหอมทองไปยังอำเภอต่างๆ ในจังหวัดชุมพร และปัจจุบันได้เริ่มขยายไปยังจังหวัดใกล้เคียง

จากการสัมภาษณ์ นางชัชญา โอพัง เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2556 , นายสาครทองบุญช่วย เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556 , นายสมพงษ์ รื่นฤทัย เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2556 และนางอุบล สิทธิ เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2556 ได้ระบุในแนวทางเดียวกันว่า ได้มีการรวมตัวของเกษตรกรที่ปลูกกล้วยหอมทอง เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2536 ชื่อว่า “กลุ่มกล้วยหอมทอง” มีสมาชิกแรกตั้ง 36 ราย ได้รวมทุนกันปลูกกล้วยหอมทองส่งขายประเทศญี่ปุ่น จนกระทั่งเมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2538 จึงเปลี่ยนชื่อเป็น “กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควาต์” โดยมีวัตถุประสงค์คือรวบรวมผลผลิตและผลิตภัณฑ์ของสมาชิมาจัดการขาย หรือซื้อผลผลิตและผลิตภัณฑ์จากบุคคลอื่นมาจัดการ หรือแปรรูปออกขายเท่าที่จำเป็นแก่การดำเนินงานโดยประหยัด จัดหาสิ่งของที่สมาชิกต้องการมาจำหน่าย ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการเกษตร หัตถศึกษา อุตสาหกรรมในครัวเรือน หรือการประกอบอาชีพอย่างอื่นในหมู่สมาชิกและครอบครัวสมาชิกทั้งการส่งเสริมความรู้ในการผลิตการอุตสาหกรรมเพื่อสินค้าที่มีคุณภาพ มีเครือข่าย 15 หน่วยเกษตรกรรม ได้แก่ ทุ่งควาต์ มิตรอารีย์ เนินสันติ น้ำตกจำปูน สระขาว คลองสง คลองกลาง ห้วยทรายขาว ห้วยมาด ท่าชนะ ขวัญพัฒนา ประสงค์ ปิงหวาน พระรักษ์ หลังสวน

จากการสัมภาษณ์ นายสุพัฒน์ สุวรรณภักดี เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2556 , นายสำรวม ใจเปี่ยม เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556 และนายสวัสดิ์ เพชรแก้ว เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2556 ได้ระบุในแนวทางเดียวกันว่า มีเกษตรกรในพื้นที่บางส่วน ได้ปลูกกล้วยหอมทองแบบสวนหลังบ้าน ประเทศญี่ปุ่นได้ส่งนักวิจัยเข้ามาทำการสำรวจหาพื้นที่ปลูกกล้วยหอมทองปลอดสารเคมี จึงได้เสนอโครงการกับผู้นำและเกษตรกรในขณะนั้น โดยยินยอมให้ใช้ยาฆ่าหญ้า และยาฆ่าแมลงในระหว่างการเตรียมการปลูกเท่านั้น และอนุญาตให้ใส่ปุ๋ยเคมีในการปลูกบำรุงต้นกล้วยได้ ซึ่งทางผู้นำได้นำเรื่องดังกล่าวเข้าสภาตำบลทุ่งควาต์ ให้กรรมการสภาพิจารณาในที่ประชุม มีมติให้ผ่าน จึงแจ้งไปให้ทางญี่ปุ่นทราบตกลงรับเงื่อนไขตามที่เสนอมา จึงได้ร่วมกันจัดตั้งกลุ่มขึ้นเป็นครั้งแรกใช้ชื่อว่า “กลุ่มกล้วยหอมทองละแม” มีจำนวนสมาชิก 36 ราย อยู่ในความควบคุมดูแลสำนักงานเกษตรอำเภอละแม ได้ตกลงไปดูงานที่สหกรณ์ท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เมื่อกลับมาจึงทำการส่งออกกล้วยหอมทองในปี 2537 และในปี 2538 ได้ทำการจดทะเบียนนิติบุคคลเปลี่ยนชื่อเป็น “กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควาต์” อยู่ในความควบคุมดูแลของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดชุมพรและได้

เริ่มขยายพื้นที่ปลูกกล้วยหอมทองไปยังตำบลอื่นๆ ในอำเภอละแม และปัจจุบันได้มีการขยายไปยังอำเภอข้างเคียง

จากการสัมภาษณ์ นายอนุชา ศรีนอง เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2556 , นายสมคิด ศรีสุวรรณ เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2556 , นายโกมล จันทรร เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556 และนายอ้อม ทองยิ้ม เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556 ได้ระบุในแนวทางเดียวกันว่า มีนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น มาทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับมูลนิธิตววงประทีปอำเภอละแม และได้พบปะพูดคุยกับนักวิจัยของญี่ปุ่นที่ส่งลงมาสำรวจหาพื้นที่ปลูกกล้วยหอมทองปลอดสารเคมี และมองว่าน่าสนใจเพราะเกษตรกรในพื้นที่ปลูกกล้วยหอมทองอยู่ก่อนแล้ว น่าจะสามารถทำการส่งออกผลผลิตได้ จึงได้มีการรวบรวมเกษตรกรผู้สนใจ 36 คน ไปศึกษาดูงานที่สหกรณ์ทำยาง จังหวัดเพชรบุรี เมื่อกลับมาจึงได้จัดตั้งกลุ่มขึ้นมีชื่อว่า “กลุ่มกล้วยหอมทองละแม” และทำการทดลองส่งออกผลผลิตที่ปลูกก่อนแล้วไปยังญี่ปุ่น หลังจากนั้นจึงส่งออกตลอดมีจำนวนสมาชิกเพิ่มมากขึ้น ต่อมาในปี 2538 จึงได้ทำการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลเปลี่ยนชื่อเป็น “กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควา วัด” มีการขยายพื้นที่ปลูกออกไปโดยรอบ และมีสมาชิกเพิ่มกว่า 700 คน

จากการสัมภาษณ์ นายจรูญ ศรียุภักดิ์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2556 , นายโอภาส บุญทัน เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2556 และนายประยัด เพ็งจันทร์ เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2556 , นางสาวกันธิชา พุ่มทอง เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2556 ได้ระบุในแนวทางเดียวกันว่า กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควา วัด ก่อตั้งเมื่อเดือนกรกฎาคม 2536 ใช้ชื่อ กลุ่มกล้วยหอมทอง มีสมาชิกแรกตั้ง 36 ราย ได้รวมทุนกันปลูกกล้วยหอมทองโดยไม่ใช้สารเคมีเพื่อส่งขายประเทศญี่ปุ่น โดยได้เดินทางไปดูงานที่สหกรณ์ทำยาง จังหวัดเพชรบุรี เพื่อเอามาเป็นต้นแบบในการเพาะปลูก และส่งออกอย่างเป็นทางการ เป็นครั้งแรก เมื่อเดือนเมษายน ปี 2537 จนกระทั่งเมื่อเดือนมีนาคม 2538 จึงเปลี่ยนชื่อเป็น กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควา วัด"

สรุป จากการค้นคว้าเอกสาร และจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวเกี่ยวกับประวัติของกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควา วัด ได้สาระสำคัญสอดคล้องกันดังนี้ กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควา วัด ก่อตั้งเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2536 เดิมชื่อ "กลุ่มกล้วยหอมทอง" มีสมาชิกแรกตั้ง 36 ราย ได้รวมทุนกันปลูกกล้วยหอมทองส่งขายประเทศญี่ปุ่น กล้วยหอมทองละแม ได้ทำการส่งออกอย่างเป็นทางการ เป็นครั้งแรก เมื่อเดือนเมษายน ปี 2537 จนกระทั่งเมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2538 จึงเปลี่ยนชื่อเป็น กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควา วัด มีกรรมการบริหารกลุ่ม 5 คน มีวาระ 4 ปี เมื่อครบกำหนดก็จะมีการเลือกขึ้นมาใหม่ ปัจจุบันกรรมการกลุ่มประกอบด้วย นายสมนึก แก้วจำรัส นายโกศล โกมินทร์ นายมานพ ดั่งดี นายพิชิต สร้อยหอม นายสุวิทย์ หนูทอง และมีสมาชิกจำนวน 817 ราย อยู่ในพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอละแม อำเภอพะโต๊ะ

อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร และอำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเครือข่ายกลุ่มเกษตรกร
ย่อย 15 หน่วยเกษตรกร ได้แก่ หุ่นขาววัด มิตรอารีย์ เนินสันติ น้ำตกจำปูน สระขาว คลองสง
คลองกลาง ห้วยทรายขาว ห้วยมาด ท่าชนะ ขวัญพัฒนา ประสงค์ ปิงหวาน พระรักษ์ หลังสวน

2.2 ภูมิปัญญาในการทำสวนกล้วยหอมทองของกลุ่มเกษตรกรทำสวนห้วยขาว จาก
การศึกษาภูมิปัญญามีดังต่อไปนี้

- 2.2.1 ภูมิปัญญาในการปลูกกล้วยหอมทองและขั้นตอนการปลูก
- 2.2.2 ภูมิปัญญาในการดูแลรักษาสวนกล้วยหอมทอง
- 2.2.3 ภูมิปัญญาในการเก็บเกี่ยวกล้วยหอมทอง
- 2.2.4 ภูมิปัญญาในการในการห่อบรรจุภัณฑ์และการขนส่งเกี่ยวกับกล้วยหอมทอง
- 2.2.5 ภูมิปัญญาในด้านการตลาดเกี่ยวกับกล้วยหอมทอง
- 2.2.6 ภูมิปัญญาในการทำอาชีพเสริมรายได้จากสวนกล้วยหอมทอง

ซึ่งเป็นภูมิปัญญาจากกลุ่มเกษตรกรทำสวนห้วยขาวได้เรียนรู้จากอาชีพการทำ
สวนกล้วยหอมทอง โดยได้ปรับปรุงจากความรู้ที่ได้ลงมือปฏิบัติกับความรู้ตามหลักวิชาการที่
ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชน เกิดเป็นภูมิปัญญาพื้นฐานการประกอบอาชีพที่
สามารถนำมาใช้ปฏิบัติในการทำสวนกล้วยหอมทองได้ จากการศึกษาพบว่ามีภูมิปัญญาที่สำคัญ
ดังต่อไปนี้

2.2.1 ภูมิปัญญาในการปลูกกล้วยหอมทองและขั้นตอนการปลูก

จากการศึกษาเอกสาร ได้ค้นพบ ภูมิปัญญาในการปลูกกล้วยหอมทองและ
ขั้นตอนการปลูก มีรายละเอียดดังนี้

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พืช
เศรษฐกิจ (2547: 5-6) ได้ระบุเกี่ยวกับการปลูกกล้วยหอมทองและขั้นตอนการปลูก มีรายละเอียด
ดังนี้

กล้วยหอมทองเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญชนิดหนึ่งของภาคใต้ แหล่งที่ปลูก
กล้วยหอมทองของภาคใต้ คือ จังหวัดชุมพร โดยส่วนใหญ่จะปลูกเพื่อส่งตลาดต่างประเทศ

1. การเตรียมพื้นที่ปลูก ต้องทำการไถพรวนดินในพื้นที่ที่ปลูก ลักษณะ
สภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูกกล้วยหอมทอง คือ ดินมี Ph อยู่ระหว่าง 4.5 – 7 ที่เหมาะสมที่สุดคือ
pH 6 เป็นดินร่วนซุยมีความอุดมสมบูรณ์สูงและระบายน้ำได้ดี มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 50 – 100 นิ้ว
ต่อปี การปลูกควรจะต้องให้น้ำช่วยเพื่อรักษาความชุ่มชื้นของดิน แต่ในพื้นที่ที่มีฝนตกชุกควรทำการ

ระบายน้ำให้แก่งล้วยด้วย การวางแนวปลูกกล้วย วางตามแนวเหนือ-ใต้ นอกจากนี้ในพื้นที่ที่ปลูกกล้วยไม่ควรเป็นแหล่งที่มีลมแรงตลอดปี เพราะจะทำให้ใบฉีกขาดและต้นกล้วยล้มได้

2. การคัดเลือกพันธุ์ ควรเลือกหน่อที่มีใบแคบที่เกิดชิดโคนต้นแม่ มีลักษณะอวบสมบูรณ์ซึ่งจะเป็นต้นกล้วยที่แข็งแรงให้ผลผลิตที่ดี และสามารถนำมาขยายพันธุ์ โดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ และขยายพันธุ์โดยแบ่งหน่อ

3. วิธีการปลูก ปลูกในช่วงต้นฤดูฝน โดยปลูกมีระยะ 2x2 เมตร ขุดหลุมขนาด 50x50 เซนติเมตร ลึก 50 เซนติเมตร รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอกหลุมละ 1 กิโลกรัม จากนั้นก็ใช้หน่อปลูกลงไป แล้วกลบดินคลุมรอบโคนให้แน่น โดยให้ดินบริเวณโคนต้นกล้วยสูงกว่าระดับปากหลุมเล็กน้อยเพื่อมิให้น้ำขังในหลุมปลูก แล้วรดน้ำให้ชุ่มจากนั้นประมาณ 1 เดือน หน่อกล้วยจะแทงยอดขึ้นมา

4. ในช่วงฤดูร้อนต้องใช้เศษพืชคลุมบริเวณรอบโคนต้นกล้วย เช่น เศษหญ้า ทางกล้วย เพื่อป้องกันไม่ให้หน้าดินแห้ง

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชุมพร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร การปลูกกล้วยหอมทอง (2552: 1-2) ได้ระบุเกี่ยวกับการปลูกกล้วยหอมทอง มีรายละเอียดดังนี้

กล้วยหอมทองที่ปลูกในประเทศไทย ลักษณะทั่วไปจะมีลำต้นสูงประมาณ 3 เมตร เส้นผ่าศูนย์กลางมากกว่า 20 เซนติเมตร กาบลำต้นด้านนอกมีประดำ ด้านในสีเขียวยาว มีลายเส้นสีชมพู ก้านใบมีร่องค่อนข้างกว้าง เส้นกลางใบสีเขียว ส่วนของดอก ก้านเครือมีขน ปลีรูปไข่ค่อนข้างยาว ปลายแหลม ด้านบนมีสีแดงอมม่วง กล้วยเครือหนึ่งมี 4-6 หวี หวีหนึ่งมี 12-16 ผล ปลายผลมีจุดเห็นชัด เปลือกบาง เมื่อสุกเปลี่ยนเป็นสีเหลืองทอง เนื้อสีเหลืองเข้ม กลิ่นหอม รสหวาน น่ารับประทาน การปลูกกล้วยหอมทอง ต้องมีการเตรียมดิน ต้องเลือกพื้นที่ให้เหมาะสม น้ำไม่ท่วม ดินร่วนซุย ระบายน้ำได้ดี หากดิน ทรายไหนเป็นแอ่งควรปรับดินให้มีความลาดเท เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน ถ้าเป็นดินเหนียวควรทำการยกร่อง และปลูกบนสันร่องทั้ง 2 ข้าง ขุดหลุมขนาดกว้าง 50 เซนติเมตร ลึก 50 เซนติเมตร พลิกกลบดินบนลงล่างและนำหน้าดินที่ขุดกองตากไว้ 5-7 วัน เพื่อกำจัดวัชพืชและศัตรูพืชที่ตกค้างในดิน หลังจากนั้นคลุกเคล้าปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักกับดินชั้นบน แล้วจึงเอาหน่อที่เตรียมไว้วางกลางหลุม กลบดิน รดน้ำ กดดินให้แน่น ระหว่างต้นระหว่างแถว แต่ละหลุมห่างกัน 2 เมตร เพื่อสะดวกในการพรวนดิน ใส่ปุ๋ย ตัดใบ หมุนเวียนอากาศได้ดี

สำนักงานเกษตรอำเภอละแม กระทรวงการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร การปลูกพืชเศรษฐกิจ (2548: 49) ได้ระบุเกี่ยวกับการปลูกกล้วยหอมทอง มีรายละเอียดดังนี้ การปลูกกล้วยหอมทอง ระยะปลูกที่นิยมกันมีตั้งแต่ 2x2-6x6 เมตร ขึ้นอยู่กับขนาดของกล้วย การทำสวนกล้วยมี 2 แบบ คือ แบบยกร่อง และแบบพื้นราบใช้การปราบวัชพืชโดยการตัดหญ้า การ

ปลูกในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์มักนิยมใช้กล้วยที่แตกตา 2 ตา อยู่คนละด้านของชิ้นส่วนของเหง้าที่ใช้ปลูก เพื่อจะได้เครือกล้วยคราวเดียวกัน 2 เครือ ถ้าใช้หน่อใบดาบปลูกก็ไม่ต้องตัดลำต้นเหนือดินทิ้ง จึงมักเจริญเติบโตช้าลงเล็กน้อย เครือแรกของหน่อใบดาบจะมีคุณภาพไม่ค่อยดีนัก จึงแนะนำให้ใช้หน่อใบดาบในกรณีที่ต้องการปลูกแซมในแปลงปลูกพืชอื่นเท่านั้น เลือจากต้นแม่ที่ให้ผลผลิตสูง มีความสมบูรณ์ไม่มีโรค โดยจะทำการคัดแยกหน่อจากต้นซึ่งจะเลือกเอาหน่อที่มีอายุประมาณ 1-2 เดือน ซึ่งมีลักษณะลำต้นสมบูรณ์ใบเขียวแหลม โดยทั่วไปมักจะเลือกปลูกเมื่อฝนแรกเริ่มตกหรือต้นฤดูฝน เพราะหลังจากปลูกไปแล้ว 1 เดือน กล้วยก็จะได้รับฝน และมียอดอ่อนโผล่ขึ้นมาเหนือดิน ต้นกล้วยจะเจริญเติบโตและแข็งแรงอย่างมาก โดยเฉพาะในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ ส่วนในอีกช่วงหนึ่งเป็นการปลูกในช่วงหลังจากทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว ช่วงประมาณกลางถึงปลายฤดูฝน ขุดหลุมปลูกขนาด 50x50x50 เซนติเมตร ใส่ปุ๋ยหมักที่สลายตัวเรียบร้อยแล้วรองก้นหลุมเล็กน้อย หรือใช้ปุ๋ยคอกที่แห้งสนิทแล้ว ปราศจากเชื้อรา ผสมดินรองก้นหลุม วางส่วนที่จะปลูกไว้ตรงกลางหลุม กรณีที่ใช้หน่อใบดาบปลูกให้หั่นรอยแผลซึ่งเกิดจากการแยกหน่อไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อกล้วยตกเครือ เครือกล้วยจะอยู่ในทิศทางเดียวกัน ทำให้สะดวกในการดูแลรักษาและเก็บเกี่ยว เสร็จแล้วกลบดินให้ระดับดินอยู่เหนือส่วนที่เป็นเหง้าของกล้วยประมาณ 10 เซนติเมตร เหยียบรอบโคนต้นเบาๆ ให้ดินแน่นแล้วรดน้ำให้ชุ่ม

สหกรณ์จังหวัดชุมพร กรมส่งเสริมสหกรณ์ รายงานมาตรฐานการผลิต(2552:

5) ได้ระบุเกี่ยวกับขั้นตอนการปลูกกล้วยหอมทอง มีรายละเอียดดังนี้ การปลูกกล้วยจะต้องปลอดสารเคมีทุกขั้นตอนตั้งแต่ 3 เดือนก่อนการปลูกหน่อต้นแรก จนถึง การเก็บเกี่ยวผลผลิต ครั้งสุดท้ายในแปลงเดียวกัน ซึ่งจะรวมหมายถึงกล้วยที่จะเก็บผลผลิตในรุ่นที่สองขึ้นไปด้วย การปลอดสารเคมีในที่นี้ จะหมายถึง การห้ามใช้ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าเชื้อ ยาฆ่าหญ้าที่ผ่านกรรมวิธี หรือ กระบวนการการผลิตทางอุตสาหกรรมทุกชนิด และต้องไม่ใช้สารเคมีเหล่านี้ในแปลงปลูกกล้วย ไม่ว่าจะใช้โดยตรงกับหน่อ หรือต้นกล้วย หรือใช้กับพืชชนิดอื่นๆ ที่อยู่แปลงเดียวกัน ทั้งนี้จะไม่รวมถึงสารธรรมชาติที่ผู้ปลูกทำด้วยตัวเอง หรือที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติ และจะไม่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ระบบนิเวศน์ ผลผลิตและสุขภาพของมนุษย์อย่างแน่นอน พันธุ์กล้วยจะต้องเป็นกล้วยหอมทองเท่านั้น แหล่งที่มาของผลผลิตที่จะจำหน่ายให้ผู้ซื้อ จะต้องมีการขึ้นทะเบียนทั้งตัวสมาชิกและแปลงปลูกตามระเบียบและขั้นตอนที่จะกำหนด และกลุ่มผู้ผลิตต้องรับรองได้ว่าเป็นกล้วยจากแปลงที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้วเท่านั้น เพื่อป้องกันสารเคมีตกค้างในผลผลิตอย่างสมบูรณ์ ผู้ปลูกต้องมีการจัดการป้องกันสารเคมีจากพื้นที่ใกล้เคียงของแปลงปลูกของตนด้วย โดยปลูกห่างจากแนวเขตแดนของแปลงอย่างน้อย 10 เมตร และหากมีความเป็นไปได้ในการใช้สารเคมีในแปลงข้างเคียง ก็จะต้องมีการจัดการป้องกันสารเคมีจากแปลงข้างเคียง เช่น การห่อเครือ การปลูกพืชอื่นๆ

เพื่อเป็นแนวทางกัน ฯลฯ ซึ่งการจัดการเหล่านี้ จะต้องได้รับการตรวจและการยืนยันจากผู้เชื่อว่าเพียงพอหรือไม่ ขั้นตอนการปลูกกล้วยหอมทอง ประกอบด้วย

- 1) สมาชิกเข้าร่วมโครงการ
- 2) การศึกษาการปลูกกล้วยหอมทอง
- 3) การวางแผนการปลูก
- 4) การเตรียมแปลงปลูก
- 5) คัดเลือกหน่อพันธุ์ที่ใช้ปลูก
- 6) วิธีการปลูก
- 7) การดูแลรักษา
- 8) การเก็บเกี่ยวผลผลิต

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เกี่ยวกับภูมิปัญญาในการปลูกกล้วยหอมทอง และขั้นตอนการปลูก มีรายละเอียดภูมิปัญญาการปลูกกล้วยหอมทองและขั้นตอนการปลูกดังนี้

จากการสัมภาษณ์ นายต้น เกสโร, นายสมนึก รติเดชานนท์, นายเจริญ เพ็ชร สงค์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2556 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาการปลูกกล้วยหอมทองในแนวทางเดียวกันดังนี้ การเตรียมหน่อพันธุ์เพื่อปลูก ให้ตัดยอดต้นกล้วยหอมทองที่เป็นหน่อจากต้นแม่ให้สูงจากระดับพื้นดินประมาณ 1 เมตร การเตรียมดินให้ทำการไถพรวนกลบดินลึกประมาณ 30 เซนติเมตร พลิกกลบดินบนลงล่างแล้วตากแดดทิ้งไว้ 7-10 วัน เพื่อกำจัดวัชพืชและศัตรูพืชที่ตกค้างในดิน วางแนวเป็นแนวเหนือ-ใต้ระยะการปลูกใช้ระยะ 2 X 2 เมตร การเตรียมหลุมปลูกใช้ขนาดลึก 50 เซนติเมตร กว้าง 50 เซนติเมตร และยาว 50 เซนติเมตร วิธีการปลูก คลุกเคล้าปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักกับดินชั้นบน นำหน่อพันธุ์มาตั้งในหลุมให้ตรง กลบดินโดยรอบให้แน่น โดยให้หน่อพันธุ์ลึก 30-40 เซนติเมตร หันในทิศทางเดียวกันทุกหลุม

จากการสัมภาษณ์ นายสุพัฒน์ สุวรรณภักดี, นายสวัสดิ์ เพชรแก้ว เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2556 และนายอ้อม ทองยิ้ม เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาในการปลูกกล้วยหอมทองดังนี้ การเตรียมพื้นที่ปลูก จะทำโดยเริ่มจากการปราบวัชพืชโดยการตัดหญ้า เพราะสะดวกและรวดเร็ว เมื่อตัดหญ้าเสร็จสามารถที่จะขุดหลุมปลูกได้เลยทันที เป็นวิธีที่ลงทุนน้อย ขุดหลุมปลูกให้มีขนาดความกว้างและลึกประมาณ 50 เซนติเมตร ผสมดินกับปุ๋ยคอกซึ่งได้จากการหมัก จำนวน 5 กิโลกรัม ระยะการปลูก 2x2 เมตรจากนั้นคัดเลือกหน่อจากต้นแม่ที่ให้ผลผลิตสูง มีความสมบูรณ์ไม่มีโรค โดยจะทำการคัดเลือกหน่อจากต้นซึ่งจะเลือกเอาหน่อที่มีอายุประมาณ 1-2 เดือน ซึ่งมีลักษณะลำต้นสมบูรณ์ใบเขียวแหลม ที่เรียกกันว่า “หน่อดาบ” หรือ “หูกวาง” ความสูงประมาณ 30-40 เซนติเมตร

จากการสัมภาษณ์ นายคำนวน เพ็งสกุล เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2556 , นางสาว กันธิชา พุ่มทอง เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2556 , นายสาคร ทองบุญช่วย เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาในการปลูกกล้วยหอมทองดังนี้ การปลูกกล้วยหอมทอง ควรปลูกในช่วงฤดูฝน เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนพฤษภาคม ซึ่งดินมีความชุ่มชื้นในช่วงฤดูฝน เหมาะสำหรับการเจริญเติบโตทางลำต้นและออกปลี โดยใช้หน่อใบแคบ ระยะปลูก 2x2 เมตร ขุดหลุม ปลูกให้มีขนาดความกว้างและลึกประมาณ 50 เซนติเมตร ผสมดิน ปุ๋ยคอก จำนวน 5 กิโลกรัม เข้าด้วยกันในหลุม ให้สูงประมาณ 2 ใน 3 ของหลุม ยกต้นพันธุ์วางในหลุม ควรวางหน่อลงที่ก้น หลุมให้ลึกลง ประมาณ 25 เซนติเมตร กลบดินลงในหลุมกดดินบริเวณโคนต้นให้แน่น และให้สูงกว่า บริเวณปากหลุม และหาวัสดุคลุมดินบริเวณโคนต้น เช่น ฟางข้าว หญ้าแห้ง รดน้ำให้ชุ่ม เพื่อ ป้องกันหน้าดินแห้ง

จากการสัมภาษณ์ นายนิคม แยมแสง เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2556 ได้ให้ ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาขั้นตอนการปลูกกล้วยหอมทองดังนี้ ขั้นตอนการปลูกกล้วยหอมทอง ประกอบไปด้วย การวางแผนการปลูก ศึกษาการปลูก การเตรียมดิน วิธีการปลูก การดูแลรักษา การ เก็บเกี่ยวผลผลิต การบรรจุภัณฑ์ การขนส่งกล้วยหอมทอง

จากการสัมภาษณ์นายสมพงษ์ รื่นฤทัย เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2556 ได้ให้ ข้อมูลเกี่ยวกับ ภูมิปัญญาขั้นตอนการปลูกกล้วยหอมทองดังนี้ การปลูกกล้วยจะต้องปลอดสารเคมี ทุกขั้นตอน ตั้งแต่ 3 เดือนก่อนการปลูกหน่อต้นแรก จนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต ครั้งสุดท้ายในแปลง เดียวกัน ซึ่งจะรวมหมายถึงกล้วยที่จะเก็บผลผลิตในรุ่นที่สองขึ้นไปด้วยการปลอดสารเคมี เริ่มด้วย การวางแผนการปลูก การเตรียมดิน วิธีการปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต การขนส่ง กล้วยหอมทอง

จากการสังเกต เกี่ยวกับภูมิปัญญาการปลูกกล้วยหอมทองและขั้นตอนการปลูก ได้สังเกตเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควาวัด ส่วนมากในปัจจุบันนิยมปราบวัชพืชโดยการตัด หญ้า จากนั้นเริ่มปลูกกล้วยหอมทองโดยคัดเลือกหน่อจากต้นแม่ที่ให้ผลผลิตสูง ต้นกล้วยจะมีความ สมบูรณ์ไม่มีโรค ขุดหลุมปลูกให้มีขนาดกว้าง ลึก ประมาณ 50 เซนติเมตร ผสมดินกับปุ๋ยคอก เป็น ปุ๋ยที่ได้จากวัวที่เลี้ยงไว้ แล้วนำมาหมักเพื่อรองกันหลุม ระยะที่ปลูก 2x2 เมตร ส่วนการไถพรวน กลบดิน พลิกกลับดินบนลงล่างแล้วตากแดดทิ้งไว้ 7-10 วัน เพื่อกำจัดวัชพืชและศัตรูพืชที่ตกค้างใน ดิน แล้วทำการปลูก เป็นวิธีที่ยุ่งยากและเสียค่าใช้จ่ายสูง แต่ก็ยังคงมีอยู่บ้าง ขั้นตอนการปลูกกล้วย หอมทองของกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควาวัด เกษตรกรต้องสมัครเป็นสมาชิก การปลูกกล้วยหอมทอง ต้องเป็นการปลูกที่ไม่ใส่ปุ๋ยเคมี ไม่ฉีดพ่นสารเคมี ขั้นตอนการปลูกประกอบไปด้วย การวางแผนการ

ปลูก ทำในรูปของปฏิทิน การคัดเลือกหน่อ การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต การบรรจุ การขนส่ง

สรุป ภูมิปัญญาการปลูกกล้วยหอมทองและขั้นตอนการปลูกจากการศึกษาเอกสาร และจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ได้สาระสำคัญที่สอดคล้องกันดังนี้

1. การปลูกกล้วยหอมทองที่ดีที่สุด คือ การปราบวัชพืชโดยการตัดหญ้าก่อนแล้วจึงเริ่มปลูก โดยคัดเลือกหน่อจากต้นแม่ที่ให้ผลผลิตสูง เพราะต้นกล้วยจะสมบูรณ์ไม่มีโรค
2. ภูมิปัญญาการปลูกกล้วยหอมทอง คือ ต้องพลิกกลับดินบนลงล่างแล้วตากแดดทิ้งไว้ 7-10 วัน เพื่อกำจัดวัชพืชและศัตรูพืชที่ตกค้างในดิน
3. การวางแผนปลูกต้องวางแผนตามแนวเหนือ-ใต้
4. การกลบดินบริเวณโคนต้นให้แน่น หาววัสดุคลุมดินบริเวณโคนต้น เช่น ฟางข้าว หญ้าแห้ง ทางกล้วย รดน้ำให้ชุ่ม
5. การกลบดินบริเวณโคนต้นกล้วยต้องกลบดินให้บริเวณโคนต้นมีความสูงกว่าบริเวณปากหลุม เพื่อป้องกันน้ำขังในหลุม
6. ขั้นตอนการปลูกกล้วยหอมทอง ได้แก่ สมาชิกเข้าร่วมโครงการ ศึกษาการปลูกกล้วยหอมทอง การวางแผนการปลูก การเตรียมแปลงปลูก คัดเลือกหน่อพันธุ์ที่ใช้ปลูก วิธีการปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต

2.2.2 ภูมิปัญญาในการดูแลรักษาสวนกล้วยหอมทอง

จากการศึกษาเอกสาร ได้ค้นพบภูมิปัญญาในการดูแลรักษาสวนกล้วยหอมทองดังนี้

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พืชเศรษฐกิจ (2547: 7) ได้ระบุเกี่ยวกับการดูแลรักษากลายหอมทอง มีรายละเอียดดังนี้ การให้น้ำ การใส่ปุ๋ย การแต่งหน่อ การค้ำ การตัดแต่งใบ การห่อผล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การให้น้ำ กล้วยหอมทองเป็นพืชที่มีใบใหญ่ ลำต้นอวบน้ำ ต้องการน้ำมากตลอดทั้งปี ในฤดูแล้งไม่ควรปล่อยให้หน้าดินแห้ง เพราะรากกล้วยส่วนใหญ่จะแผ่กระจายอยู่ใกล้กับผิวดิน ดังนั้นควรให้น้ำสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
2. การใส่ปุ๋ย ควรใส่ปุ๋ยครั้งแรกหลังจากปลูก 1 อาทิตย์ ครั้งที่ 2 หลังจากครั้งแรก 1 เดือน ครั้งที่ 3 ใส่หลังจากครั้งที่ 2 ประมาณ 1 เดือน โดยใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก โดยใส่ต้นละ 1-2 กิโลกรัม โดยใส่เมื่อกล้วยมีอายุ 1 เดือน 3 เดือน และ 5 เดือน ตามลำดับ
3. การแต่งหน่อ ควรไว้หน่อเพียง 2 หน่อ เพื่อไว้แทนที่ต้นแม่เดิม โดยเลือกไว้

หน่อที่อยู่ตรงกันข้ามกับของต้นเดิม ซึ่งหน่อพวกนี้จะมีความแข็งแรง ส่วนหน่อที่เกิดมาที่หลังเรียกว่า หน่อตาย ไม่ควรเอาไว้

4. การค้ำกล้วย ควรทำการค้ำกล้วยหลังจากตกเครือแล้ว 1 เดือน เพื่อป้องกันต้นกล้วยล้ม

5. การตัดแต่งใบ เมื่อกล้วยอายุ 3-4 เดือน เริ่มแต่งใบล่างออก 2-3 ใบ โดยให้ก้านกล้วยห่างจากต้นประมาณ 1 นิ้ว เมื่อกล้วยอายุ 6-7 เดือน แต่งใบให้เหลือใบ 8-10 ใบ ถ้าตัดมากกว่านี้ต้นกล้วยจะสูงและเครือกล้วยไม่สมบูรณ์

6. การห่อผล หลังจากตัดปลีแล้ว ควรมีการห่อผล เพื่อให้ผิวกล้วยสวยงาม ปราศจากโรคแมลงทำลาย ควรห่อเครือกล้วยด้วยถุงกระดาษหรือถุงพลาสติกสีฟ้า

7. การกำจัดวัชพืชและศัตรูพืช สามารถทำได้โดย วิธีกล ได้แก่ การถอน ดाय หรือถากด้วยจอบ ควรทำการกำจัดในขณะที่วัชพืชมีต้นเล็กก่อนออกดอก เพื่อป้องกันการระบาด และแพร่กระจายมากยิ่งขึ้น โดยเก็บมารวมกันแล้วทำการเผาหรือฝัง ป้องกันการถูกลมพัดพาไปงอก เป็นต้นใหม่ต่อไป วิธีเขตกรรม เป็นการปลูกพืชคลุมดินเพื่อลดปริมาณวัชพืชในแปลงกล้วย วิธีคลุมดิน เมื่อตัดแต่งก้านใบกล้วยแล้ว ใช้ใบกล้วยช่วยคลุมหน้าดินไว้ เป็นวิธีที่ช่วยลดปริมาณวัชพืชลงได้ การกำจัดศัตรูพืช สามารถป้องกันได้โดยการทำความสะอาดโคนกอกล้วย เผาทิ้ง หรือใช้สารเคมีประเภทดูดซึม

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชุมพร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร การปลูกกล้วยหอมทอง (2552: 3) ได้ระบุเกี่ยวกับการดูแลรักษากล้วยหอมทอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การให้น้ำ ในพื้นที่ปลูกขนาดใหญ่ จะใช้วิธีสูบน้ำจากบ่อบาดาล หรือบ่อักเก็บที่อยู่ใกล้สวน สูบน้ำขึ้นมารดต้นกล้วย การให้น้ำแค่พอชุ่มชื้น ในช่วงที่ปลูกใหม่ๆ หรืออย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้งในกรณีที่กล้วยตั้งตัวและกำลังติดปลี ติดผลดีแล้ว ไม่จำเป็นต้องให้น้ำทุกวันเหมือนพืชชนิดอื่น

2. การให้ปุ๋ย กล้วยเป็นพืชที่ต้องการธาตุอาหารมาก การติดผลจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับอาหารและน้ำที่ได้รับ ควรใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก ตั้งแต่เริ่มปลูก การปลูกกล้วยหอมเพื่อส่งออกจะต้องเป็นการผลิตที่ไม่ใส่ปุ๋ยเคมีและไม่ฉีดพ่นสารเคมีโดยเด็ดขาด จะทำให้กล้วยหอมที่ได้ปราศจากสารพิษปนเปื้อน

3. แต่งหน่อกล้วย การตัดแต่งใบกล้วย ขณะที่มีการแต่งหน่อควรทำการตัดแต่งใบกล้วยควบคู่ไปด้วย จนกว่ากล้วยตกเครือ ติดใบกล้วยไว้กับต้น 10-12 ใบ ต่อดัน ตัดด้วยมีดขอให้ชิดต้น อย่าให้เหลือก้านกล้วยยื่นยาวออกมา เมื่อเหี่ยวจะทำให้รัดลำต้น ทำให้ลำต้นส่วนกลางขยายได้ไม่มากเท่าที่ควร การปล่อยให้ใบกล้วยมีมากเกินไป จะทำให้ปกคลุมดิน คลุมโคน

ต้น ทำให้แดดส่องไม่ทั่วถึงพื้นที่ ทำให้ดินมีความชื้นมากเกินไป เพื่อป้องกันการโคนล้มของกล้วย และทำให้หน่อใหม่แข็งแรง หลังจากปลุกกล้วยไปแล้วประมาณ 5 – 6 เดือน ให้บังคับการเกิดหน่อ ตามประมาณ 2 หน่อ ด้วยการปาดหน่อ โดยให้หน่อที่ 1 และหน่อที่ 2 อายุห่างกันประมาณ 4 เดือน ตัดแต่งใบให้เหลืออยู่ต้นละ 6 – 8 ใบ การค้ำลำต้นกล้วย กล้วยหอมทองมักประสบปัญหาเรื่องหัก ล้มง่าย เครือใหญ่หนัก และคออ่อน เมื่อขาดน้ำหรือลมพัดก็หักโคนเสียหาย จึงต้องใช้ไม้ค้ำยันหรือ ตามกล้วยทุกต้นที่ออกปลีแล้ว และตรวจดูการค้ำยันให้อยู่ในสภาพที่มั่นคงแข็งแรงประมาณ 10 เดือน หลังจากปลุกกล้วยจะเริ่มแทงปลีออกมา เมื่อกล้วยแทงปลีจนสุดให้ตัดปลีทิ้ง หากไม่ตัดปลี กล้วยทิ้งจะทำให้ผลกล้วยเติบโตไม่เต็มที่ ทำการค้ำยันทันทีหลังตัดปลี ทำการตัดปลีออกหลังจาก ปลีบานต่อไปจากหวีดินเต่า อีก 2 ชั้น การป้องกันโรคและแมลงโดยตัดทำลายต้นที่เป็นโรคด้วยการ เผาทิ้งเก็บเกี่ยวผลผลิต หลังจากตัดปลี ประมาณ 90 วัน

4. การห่อถุง การปลุกกล้วยหอมเพื่อส่งออก หลังจากตัดปลีแล้ว ควรทำ ครอบถุง ถุงที่ใช้ควรเป็นถุงพลาสติกที่ฟ้าขนาดใหญ่ และยาวกว่าเครือกล้วย เปิดปากถุงให้มีอากาศ ถ่ายเทได้ดี

5. การกำจัดวัชพืชและศัตรูพืช การกำจัดวัชพืชสามารถทำได้โดย การถอน การตาก การกำจัดศัตรูพืช สามารถทำได้โดยการทำความสะอาดโคน เผาทิ้ง หรือใช้สารเคมีประเภท ดูดซึม

สำนักงานเกษตรอำเภอละแม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร การ ปลุกพืชเศรษฐกิจ(2548: 51) ได้ระบุเกี่ยวกับการดูแลรักษากล้วยหอมทอง มีรายละเอียดดังนี้ กล้วยที่ปลูกในสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องจะตอบสนองต่อการคลุมดินมากกว่าการดูแลอย่างอื่น โดยใช้ เศษหญ้าผสมกับใบ กาบใบของต้นกล้วยที่ตายแล้วมาคลุมดิน หลังจากเก็บเครือแล้วตัดลำต้นกล้วย ลงและตัดออกเป็นท่อนๆ ลอกออกเป็นกาบๆ ใช้กาบเหล่านี้คลุมดินอีกทีหนึ่ง หรือใช้หญ้าที่ตัดและ ทิ้งให้เหี่ยวแล้วคลุมดิน การตัดแต่งกล้วยแบ่งออกได้เป็น 2 ช่วง คือ การตัดแต่งหน่อ และการตัด แต่งลำต้นเหนือดินเมื่อต้นกล้าโตแล้ว ดังนั้นจึงจำเป็นต้องตัดแต่ง หรือทำลายหน่อที่มากเกินไป หรือ หน่อที่ไม่ต้องการออก ทำได้โดยวิธีการงัดออกจากต้นแม่โดยใช้เสียม ไข่มด หรือใช้น้ำมันหยอด ทำลายหน่อที่ไม่ต้องการก็ได้ ความสำคัญของการตัดแต่งหรือไว้หน่อจะมีผลต่อจำนวนหวี โดยจะ ทำจำนวนหวีเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า เมื่อไว้หน่อ 2 หน่อ หลังจากที่ได้ทำการเก็บเกี่ยวกล้วยครั้งแรกไป แล้ว หน่อตามที่เกิดขึ้นหลังควรจะให้เครือที่เก็บเกี่ยวได้เป็นครั้งที่ 2 ในเวลา 4-6 เดือน การใส่ปุ๋ย ใส่ ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก ตั้งแต่เริ่มปลูก การปลุกกล้วยเพื่อส่งออกจะต้องเป็นการผลิตที่ไม่ใส่ปุ๋ยเคมีและ ไม่ฉีดพ่นสารเคมีโดยเด็ดขาด จะทำให้กล้วยหอมที่ได้ปราศจากสารพิษปนเปื้อน การให้น้ำ กล้วย เป็นพืชที่มีใบใหญ่ ลำต้นอวบน้ำ ต้องการน้ำมากตลอดปีมากกว่าพืชอื่นๆ บางสวนจะมีการติดตั้ง

ระบบการให้น้ำแบบพ่น หรือบางส่วนมีการให้น้ำแบบปล่อยน้ำไปตามร่องระหว่างแถวปลูก การให้น้ำโดยผ่านน้ำไปตามท่อที่ถูกกำหนดไว้ การให้น้ำแบบนี้จะให้ประโยชน์ได้อย่างมาก เครือกล้วยที่หนักจำเป็นต้องค้ำกันเครือไว้เพื่อช่วยให้ลำต้นไม่โค้งงอลงจนถึงขั้นเป็นอันตรายแก่ต้นกล้วยได้

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เกี่ยวกับภูมิปัญญาในการดูแลรักษาสวนกล้วยหอมทอง มีรายละเอียดภูมิปัญญาในการดูแลรักษาสวนกล้วยหอมทองดังนี้

จากการสัมภาษณ์ นายนุชา ศรีนอง เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2556, นายสมคิด ศรีสุวรรณ เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2556 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาการดูแลรักษาสวนกล้วยหอมทองดังนี้ การให้น้ำ ต้องให้น้ำอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อป้องกันหน้าดินแห้ง การให้ปุ๋ย หลังจากกล้วยตั้งตัวได้ ให้ใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 3 กิโลกรัม ต่อต้น ต่อครั้ง และนับจากการใส่ปุ๋ยครั้งแรกไปอีกประมาณ 5 เดือน ให้ใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกประมาณ 3-5 กิโลกรัม ต่อต้น ต่อครั้ง เพื่อการเจริญเติบโตของต้น และการตกเครือที่มีคุณภาพ การกำจัดวัชพืช จะทำโดยการลาก หรือบางทีก็จะปลูกพืชคลุมดิน ได้แก่ ถั่วลิสง เพื่อป้องกันวัชพืช ส่วนแมลงศัตรูพืช จะใช้น้ำหมักชีวภาพ ซึ่งทำเองจากการนำเศษผัก กากผลไม้ ใบกล้วย มาทำการหมัก หลังจากนั้นนำมาใช้ฉีดที่ต้นกล้วยเพื่อกันแมลง ทำการตัดแต่งหน่อ หลังจากปลูกกล้วยแล้วประมาณ 3-4 เดือน เพื่อให้ต้นแม่มีความสมบูรณ์ เมื่อกล้วยอายุได้ 7-8 เดือน ต้องมีการไถหน่อทดแทน เหลือไว้เพียง 2 หน่อ ตัดแต่งใบแก่หรือใบที่เป็นโรคออก ให้เหลือประมาณ 8 ใบ เพื่อเพิ่มความเจริญของผลกล้วย ทำการค้ำยันกล้วยทุกต้นที่ออกปลี โดยค้ำบริเวณเครือ และกลางลำต้น เพื่อป้องกันต้นล้มหรือโค้งงอ เมื่อปลีกล้วยบาน ต้องตัดปลีทิ้ง เพื่อให้ผลกล้วยเจริญเร็วขึ้นเร็วขึ้น หลังจากตัดปลีไปแล้ว 1 เดือน ต้องทำการห่มเครือด้วยถุงกระดาษ หรือถุงพลาสติกสีฟ้า เพื่อให้ผิวกล้วยสวย ป้องกันการถูกแมลงทำลาย

จากการสัมภาษณ์นายจรัส สุคนธ์รัตนสิทธิ์ เมื่อวันที่ 14 มีนาคม, นายโกมล จันทรร เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาการดูแลรักษาสวนกล้วยหอมทองดังนี้ การให้น้ำ ต้องให้น้ำอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อป้องกันหน้าดินแห้ง การให้ปุ๋ย หลังจากปลูกกล้วย 7 วัน ให้ใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 2 กิโลกรัม ต่อต้น ต่อครั้ง ต่อมาเมื่อกล้วยมีอายุได้ 3 เดือน ให้ใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 2 กิโลกรัม ต่อต้น ต่อครั้ง ต่อมาเมื่อกล้วยมีอายุได้ 6 เดือน ให้ใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 3 กิโลกรัม ต่อต้น ต่อครั้ง เพื่อการเจริญเติบโตของต้น และการตกเครือที่มีคุณภาพ การกำจัดวัชพืช จะทำโดยการลาก หรือบางทีก็จะปลูกพืชคลุมดิน ได้แก่ ถั่วลิสง เพื่อป้องกันวัชพืช ส่วนแมลงศัตรูพืช จะใช้น้ำหมักชีวภาพและน้ำส้มควันไม้ ซึ่งทำเองจากการนำเศษผัก กากผลไม้ ใบกล้วย มาทำการหมัก หลังจากนั้นนำมาใช้ฉีดที่ต้นกล้วยเพื่อกันแมลง ทำการตัดแต่งหน่อ หลังจากปลูกกล้วยแล้วประมาณ 3-4 เดือน เพื่อให้ต้นแม่มีความสมบูรณ์ เมื่อกล้วยอายุได้ 7-8 เดือน ต้องมีการไถหน่อทดแทน เหลือไว้เพียง 2 หน่อ ตัดแต่งใบแก่หรือใบที่เป็นโรคออก ให้เหลือ

ประมาณ 9 ใบ เพื่อเพิ่มความเจริญของผลกล้วย ทำการค้ำยันกล้วยทุกต้นที่ออกปลี โดยค้ำบริเวณเครือ แล้วผูกลำต้นกล้วยไว้กับหลักที่ปักข้างลำต้น เพื่อป้องกันต้นล้มหรือโค้งงอ เมื่อปลีกล้วยบาน ต้องตัดปลีทิ้ง เพื่อให้ผลกล้วยเจริญเร็วขึ้นเร็วขึ้น หลังจากตัดปลีไปแล้ว 25 วัน ต้องทำการห่มเครือด้วยถุงกระดาษ หรือถุงพลาสติกสีฟ้า เพื่อให้ผลกล้วยสวย ป้องกันการถูกทำลาย

จากการสังเกต เกี่ยวกับภูมิปัญญาการดูแลรักษาสวนกล้วยหอมทอง ได้สังเกตเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควาต์ การให้น้ำ ต้องให้น้ำอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อป้องกันหน้าดินแห้ง การใส่ปุ๋ย จะใส่เมื่อปลูกไปแล้ว 7 วัน และจะใส่ปุ๋ยต่อการปลูกกล้วยในแต่ละครั้งประมาณ 2-4 รอบ เกษตรกรที่นี้ส่วนใหญ่ใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมัก เพื่อการเจริญเติบโตของต้นและการตกเครือที่มีคุณภาพ การกำจัดวัชพืช จะทำโดยการถาก หรือปลูกพืชคลุมดินแซม ได้แก่ ถั่วลิสง ปอเทือง เพื่อป้องกันวัชพืช ส่วนแมลงศัตรูพืช ส่วนใหญ่จะใช้น้ำหมักชีวภาพ และน้ำส้มควันไม้ ซึ่งทำกันเองโดยการนำเศษผัก ผลกล้วยที่เสียใช้ไม่ได้ ใบกล้วย มาทำการหมักทิ้งไว้ หลังจากนั้นนำมาใช้ฉีดที่ต้นกล้วยเพื่อกันแมลง ทำการตัดแต่งหน่อ หลังจากปลูกกล้วยแล้วประมาณ 3-4 เดือน เพื่อให้ต้นแม่มีความสมบูรณ์ เมื่อกล้วยอายุได้ 7-8 เดือน ต้องมีการไว้หน่อทดแทน เหลือไว้เพียง 2 หน่อ ตัดแต่งใบแก่หรือใบที่เป็นโรคออก ให้เหลือประมาณ 7-9 ใบ เพื่อเพิ่มความเจริญของผลกล้วย ทำการค้ำยันกล้วยทุกต้นที่ออกปลี โดยค้ำบริเวณเครือ เพื่อป้องกันต้นล้มหรือโค้งงอ เมื่อปลีกล้วยบาน ต้องตัดปลีทิ้ง เพื่อให้ผลกล้วยเจริญเร็วขึ้นเร็วขึ้น หลังจากตัดปลีไปแล้ว 25-30 วัน ต้องทำการห่มเครือด้วยถุงพลาสติกสีฟ้า เพื่อให้ผลกล้วยสวย ป้องกันการถูกทำลาย

สรุป ภูมิปัญญาการดูแลรักษาสวนกล้วยหอมทองจากการศึกษาเอกสาร และจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ได้สาระสำคัญที่สอดคล้องกันดังนี้

1. การให้น้ำ ต้องให้น้ำอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อป้องกันหน้าดินแห้ง
2. การใส่ปุ๋ย จะใส่หลังจากปลูกกล้วย 7 วัน ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก แบ่งใส่ตามรอบ เมื่ออายุกล้วยได้ 3 เดือน และ 6 เดือน เพื่อการเจริญเติบโตของต้น
3. การกำจัดวัชพืช ทำโดยการถาก หรือบางทีก็จะปลูกพืชคลุมดิน ได้แก่ ถั่วลิสง ปอเทือง
4. การกำจัดแมลงศัตรูพืช จะใช้น้ำหมักชีวภาพ และน้ำส้มควันไม้ นำมาใช้ฉีดที่ต้นกล้วย
5. การตัดแต่งหน่อ หลังจากปลูกกล้วยแล้วประมาณ 3-4 เดือน และเมื่อกล้วยอายุได้ 7-8 เดือน ต้องมีการไว้หน่อทดแทนเหลือไว้เพียง 2 หน่อ ตัดแต่งใบแก่หรือใบที่เป็นโรคออก ให้เหลือประมาณ 7-9 ใบ
6. การค้ำยัน ค้ำกล้วยทุกต้นที่ออกปลี โดยค้ำบริเวณเครือ และลำต้น

7. การตัดปลี เมื่อปลีกล้วยบาน ต้องตัดปลีทิ้ง
8. การหุ้มเครือ หลังจากตัดปลีไปแล้ว 25-30 วัน ต้องทำการหุ้มเครือด้วยถุงกระดาษ หรือถุงพลาสติกสีฟ้า

2.2.3 ภูมิปัญญาในการเก็บเกี่ยวกล้วยหอมทอง

จากการศึกษาเอกสาร ได้ค้นพบภูมิปัญญาในการเก็บเกี่ยวกล้วยหอมทองดังนี้ กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พืชเศรษฐกิจ (2547: 5-6) ได้ระบุเกี่ยวกับการเก็บเกี่ยวกล้วยหอมทอง มีรายละเอียดดังนี้ การเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวกล้วยหอมทองที่ถูกต้อง ใช้วิธีนับวันที่ปลีกล้วยออก หรือพิจารณาจากเหลี่ยมของผลกล้วย ซึ่งสัมพันธ์กับมุมของเหลี่ยมผล หรือสังเกตในที่ติดกับเครือเริ่มเหี่ยวแห้ง ถ้าส่งเป็นสินค้าออกต้องตัดผลกล้วยเมื่อผลแก่ประมาณ 70%-75% เพื่อป้องกันการโคนล้มของกล้วย และทำให้หน่อใหม่แข็งแรง หลังจากปลุกกล้วยไปแล้วประมาณ 5 – 6 เดือน ให้บังคับการเกิดหน่อตามประมาณ 2 หน่อ ด้วยการปาดหน่อ โดยให้หน่อที่ 1 และหน่อที่ 2 อายุห่างกันประมาณ 4 เดือน ตัดแต่งใบให้เหลืออยู่ต้นละ 6 – 8 ใบ ทำการค้ำยันต้นที่หลังตัดปลี ทำการตัดปลีออกหลังจากปลีบานต่อไปจากหวีต้นเต่าอีก 2 ชั้น การป้องกันโรคและแมลงโดยตัด ทำลายต้นที่เป็นโรคด้วยการเผาทั้งเก็บเกี่ยวผลผลิต หลังจากตัดปลี ประมาณ 90 วัน โดยเก็บเกี่ยวในตอนเช้าวิธีการชำแหย่กล้วยออกเป็นหวีๆโดยให้ปลายผลของกล้วยชี้ลงดิน และทำการปาดโดยหันปลายมีดเข้าหาตัวและหมุนเครือกล้วยไปเรื่อย ๆ จากนั้นเอาหวีกล้วยแช่น้ำในอ่างทันที

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชุมพร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร การปลุกกล้วยหอมทอง (2552: 4) ได้ระบุเกี่ยวกับการดูแลรักษากล้วยหอมทอง มีรายละเอียดดังนี้ การเก็บเกี่ยว ประมาณ 60-90 วัน กล้วยจะแก่พอดี ก็จะทำการเก็บเกี่ยว สามารถสังเกตได้จากกล้วยหวีสุดท้ายเริ่มกลม สีผลจางลงกว่าเดิม ถ้าปล่อยให้แก่คาต้นมากเกินไปจะทำให้เปลือกกล้วยแตก ผลเสียหาย จะเก็บเกี่ยวกล้วยหอมที่มีความแก่ประมาณ 70%

สำนักงานเกษตรอำเภอละแม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร การปลูกพืชเศรษฐกิจ(2548: 54) ได้ระบุเกี่ยวกับการเก็บเกี่ยวกล้วยหอมทอง มีรายละเอียดดังนี้ การเก็บเกี่ยวกล้วยจะพิจารณาขนาดของเหลี่ยมกล้วยเป็นส่วนใหญ่ หรืออาจใช้วิธีนับวันที่ปลีกล้วยออก ถ้าส่งเป็นสินค้าออกต้องตัดผลกล้วยเมื่อผลมีความแก่ประมาณ 75% ระยะเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม อาจพิจารณาจากลักษณะอื่นอีก เช่น การนับจำนวนวันของกล้วย โดยเริ่มนับจากวันที่ปลีกล้วยโผล่ออกมาให้เห็นจนถึงวันเก็บเกี่ยวได้ หรือเริ่มต้นจากวันที่กาบดอกของหวีแรกเปิดออกจนถึงวันเก็บเกี่ยว งานเก็บเกี่ยวเริ่มจากการเก็บไม้ค้ำเครือกล้วยออกให้หมด วิธีตัดจะใช้มือหนึ่งจับปลายเครือ

และอีกมือหนึ่งฟันก้านเครื่องมือออก โดยให้เหลือก้านเครื่องมือไว้ติดกับเครือยาวๆ แล้วนำเครื่องมือกล้วยไปวาง โดยเอาทางด้านปลายเครื่องมือขึ้นไว้ข้างบน แล้วนำเครื่องมือกล้วยไปชำแหละต่อไป

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เกี่ยวกับภูมิปัญญาในการเก็บเกี่ยวกล้วยหอมทอง มีรายละเอียดภูมิปัญญาในการเก็บเกี่ยวกล้วยหอมทองดังนี้

จากการสัมภาษณ์ นายต้น เกสโร, นายสมนึก รติเดชานนท์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2556 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาการเก็บเกี่ยวผลผลิตกล้วยหอมทองดังนี้ การเก็บเกี่ยวผลผลิต จะต้องนับจำนวนวันตั้งแต่การตัดปลีจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต อย่างน้อยเป็นเวลา 50 วัน ขึ้นไป โดยคัดเลือกกล้วยที่มีความแก่ระหว่าง 75-80% และไม่แก่เกินไป จนทำให้เกิดการสุกก่อนถึงมือผู้รับสินค้า กล้วยที่จะส่งออก จะต้องมีย่านักต่อลูกอย่างน้อย 110 กรัมขึ้นไป รอยแผล ข้ำดำหนิ และปานบนผิวกล้วยนั้น รวมแล้วจะต้องไม่เกินประมาณ 20% ของเนื้อที่ผิว ทั้งหิว แต่ทั้งนี้จะไม่ รวมถึงแผลเป็นที่ประเมินได้ว่าอาจจะมีผลต่อการเสื่อมคุณภาพของผลผลิต ระหว่างการขนส่งกล้วยที่จะส่งออกทั้งหมด จะต้องถูกนำเข้าในตู้เย็นภายใน 36 ชม. หลังจากการเก็บเกี่ยว กล้วยที่จะส่งออกทุกเครือ จะต้องมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ผลิตและแปลงปลูกให้ชัดเจน ตั้งแต่การเก็บเกี่ยวผลผลิตจนถึงการปล่อยสินค้าออกจากโรงงานบรรจุ จะไม่ใช้สารเคมีทุกชนิด ไม่ว่าจะใช้โดยตรงกับผลผลิต หรือจะใช้กับวัสดุ อุปกรณ์ และปัจจัยการผลิตอื่นๆ เช่น น้ำ ฯลฯ

จากการสัมภาษณ์นายอ้อม ทองยิ้ม, นายสาคร ทองบุญช่วย เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาการเก็บเกี่ยวผลผลิตกล้วยหอมทองดังนี้ หลังจากตัดปลีไปประมาณ 90 วัน จะทำการตัดเครือกล้วย โดยสังเกตจากเหลี่ยมของผลกล้วย ซึ่งจะสัมพันธ์กับมุมของเหลี่ยมผล หรือสังเกตใบที่ติดกับเครือเริ่มเหี่ยวแห้ง จากนั้นเก็บไม้ค้ำเครือกล้วยออกให้หมด แล้วทำการตัดโดยใช้มือข้างหนึ่งจับที่ปลายเครือ และอีกข้างฟันก้านเครื่องมือออก โดยให้เหลือก้านเครื่องมือไว้ติดกับเครือยาวๆ จากนั้นนำเครื่องมือกล้วยไปวางเอาทางด้านปลายเครื่องมือขึ้นไว้ข้างบน แล้วนำเครื่องมือกล้วยไปชำแหละเป็นหรีๆ ต่อไป โดยให้ปลายผลกล้วยชี้ลงดิน และทำการปาดโดยหันปลายมีดเข้าหาตัว และหมุนเครือกล้วยไปเรื่อยๆ จากนั้นเอาหรีกล้วยที่ปาดแล้วแช่น้ำในอ่างที่เตรียมไว้ทันที ถ้าส่งออกต้องตัดผลกล้วยทันทีที่ผลมีความแก่ประมาณ 70% - 80%

จากการสังเกต เกี่ยวกับภูมิปัญญาการเก็บเกี่ยวผลผลิตกล้วยหอมทอง ได้สังเกตเกษตรกรกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควาวัด หลังจากตัดปลีไปประมาณ 90 วัน จะทำการตัดเครือกล้วย โดยสังเกตจากเหลี่ยมของผลกล้วย หรือไม่ก็ใช้การสังเกตจากใบที่ติดกับเครือเริ่มเหี่ยวแห้ง เก็บไม้ค้ำเครือกล้วยออก แต่ถ้าส่งเป็นสินค้าออกต้องตัดผลกล้วยทันทีที่ผลมีความแก่ประมาณ 70% - 80% แล้วทำการตัดโดยใช้มือข้างหนึ่งจับที่ปลายเครือ และอีกข้างฟันก้านเครื่องมือออก โดยให้เหลือก้านเครื่องมือไว้ติดกับเครือยาวๆ จากนั้นนำเครื่องมือกล้วยไปวางเอาทางด้านปลายเครื่องมือขึ้นไว้ข้างบน แล้ว

นำเครื่องกล้วยไปชำแหละเป็นหวีๆ ต่อไป โดยให้ปลายผลกล้วยชี้ลงดิน และทำการปาดโดยหันปลายมีดเข้าหาตัว และหมุนเครื่องกล้วยไปเรื่อยๆ จากนั้นเอาหวีกล้วยที่ปาดแล้วแช่น้ำในอ่างที่เตรียมไว้ทันที

สรุป ภูมิปัญญาการเก็บเกี่ยวผลผลิตกล้วยหอมทองจากการศึกษาเอกสาร และจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ได้สาระสำคัญที่สอดคล้องกันดังนี้

1. การเก็บเกี่ยว จะพิจารณาจากขนาดของเหลื่อมกล้วยเป็นส่วนใหญ่
2. ส่งเป็นสินค้าออกจะต้องตัดผลกล้วยเมื่อผลมีความแก่ประมาณ 70%-80%
3. การตัดเครื่องกล้วย ใช้มือข้างหนึ่งจับปลายเครือ อีกข้างฟันก้านเครือ นำเครื่องกล้วยไปวางโดยเอาทางด้านปลายเครือขึ้นไว้ข้างบน
4. การปาดหวี ทำการปาดโดยหันปลายมีดเข้าหาตัว และหมุนเครื่องกล้วยไปเรื่อยๆ จากนั้นเอาหวีกล้วยที่ปาดแล้วแช่น้ำในอ่างที่เตรียมไว้ทันที

2.2.4 ภูมิปัญญาในการห่อบรรจุภัณฑ์และขนส่งเกี่ยวกับกล้วยหอมทอง

จากการศึกษาเอกสาร ได้ค้นพบภูมิปัญญาในการห่อบรรจุภัณฑ์และขนส่งเกี่ยวกับกล้วยหอมทอง ดังนี้

สำนักงานเกษตรอำเภอละแม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร การปลูกพืชเศรษฐกิจ(2548: 55) ได้ระบุเกี่ยวกับการห่อบรรจุภัณฑ์และขนส่งกล้วยหอมทอง มีรายละเอียดดังนี้ กล้วยที่จะส่งออก จะต้องมีย่าน้ำหนักต่อลูกอย่างน้อย 110 กรัมขึ้นไป รอยแผล ข้ำดำหนิ และปานบนผิวกล้วยนั้น รวมแล้วจะต้องไม่เกินประมาณ 20% ของเนื้อที่ผิว ทั้งหวี แต่ทั้งนี้จะไม่ รวมถึงแผลเป็นที่ประเินได้ว่าอาจจะมีผลต่อการเสื่อมคุณภาพของผลผลิต ระหว่างการขนส่ง หลังจากการเก็บเกี่ยวแล้วกล้วยทุกเครือจะต้องมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ผลิตและแปลงปลูกให้ชัดเจนโดยติดสติ๊กเกอร์ไว้ที่ผลกล้วย ตั้งแต่การเก็บเกี่ยวผลผลิตจนถึงการปล่อยสินค้าออกจากโรงงานบรรจุ จะไม่ใช่สารเคมีทุกชนิด ไม่ว่าจะใช้โดยตรง กับผลผลิต หรือจะใช้กับวัสดุ อุปกรณ์ และปัจจัยการผลิตอื่นๆ เช่น น้ำ ฯลฯ การบรรจุหีบห่อ บรรจุกล้วยลงในกล่องกระดาษลูกฟูกแข็ง ขนาด 32 x 50 x 22 เซนติเมตร กล่องละ 12 กิโลกรัม ทำการจัดเรียงอย่าให้ซ้ำ โดยมีแผ่นกั้นระหว่างหวี ทำการระบายความร้อนของกล้วยด้วยลมเย็นจนกระทั่งอุณหภูมิลดลงเหลือ 15 องศาเซลเซียส จึงปิดฝากล่องแล้วจัดเรียงในตู้เก็บรักษาที่มีการวางก้อนสารละลายอิมมัวโปแตสเซียมเปอร์มันกาเนตไว้ทั่วบริเวณตู้ อุณหภูมิในการเก็บรักษาจะอยู่ที่ 15 องศาเซลเซียส โดยกล้วยที่จะส่งออกทั้งหมด จะต้องถูกนำเข้าไปในตู้เย็นภายใน 36 ชั่วโมง หลังการเก็บเกี่ยว สามารถแยกเป็นขั้นตอนต่างๆ ได้ดังนี้

- 1) เริ่มจากการขนย้ายไปยังแหล่งรวบรวม

- 2) รวบรวมไว้ในที่ร่ม
- 3) ตรวจสอบคุณภาพสินค้าเบื้องต้น ได้แก่ ความแก่ ขนาด ตำหนิ แล้วแบ่ง

ออกตามคุณภาพ

- 4) ซ้ำแหละเป็นหรี แล่งน้ำเพื่อไม่ให้ซ้ำ และจัดวางออก
- 5) ต้องแต่งหรีโดยคัดผลที่มีรูปร่างผิดปกติหรือมีตำหนิออก
- 6) นำหรีที่สะอาดขึ้นจากน้ำ
- 7) จุ่มน้ำยาฆ่าเชื้อ
- 8) บรรจุกล่อง
- 9) ทำการขนย้ายโดยรถยนต์ไปยังท่าเรือ
- 10) ขนส่งโดยตู้ห้องเย็นไปยังจุดหมายปลายทางคือ ท่าเรือโกเบ ประเทศญี่ปุ่น

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เกี่ยวกับภูมิปัญญาการห่อบรรจุภัณฑ์และขนส่งกล้วยหอมทอง มีรายละเอียดภูมิปัญญาการห่อบรรจุภัณฑ์และขนส่งกล้วยหอมทองดังนี้

จากการสัมภาษณ์ นายเจริญ เพ็ชรสงค์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2556 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาการห่อบรรจุภัณฑ์และขนส่งเกี่ยวกับกล้วยหอมทองดังนี้ นำกล้วยที่สมาชิกกลุ่มส่งมาทำการคัดแยก โดยคัดหรีที่ได้ขนาดที่ต้องการและมีความสมบูรณ์ มีน้ำหนักต่อลูกอย่างน้อย 110 กรัมขึ้นไป มาล้างทำความสะอาด เป่ากล้วยให้แห้งด้วยแรงลม ตรวจสอบคุณภาพโดยเน้นการตรวจสอบโรคแมลงอย่างละเอียดไม่ให้มีสิ่งแปลกปลอมที่หลงเหลือติดไปกับผลกล้วย และจะต้องผ่านกรรมวิธี ดังนี้ ชั่งน้ำหนักผล ตักแต่งกล้วย ล้างด้วยน้ำสบู่ นำมาวางบนสายพานลำเลียง นำมาแช่ลงในถังน้ำสะอาด ผ่านอุโมงค์เป่าลมเพื่อให้ผลแห้ง ตรวจสอบแมลง เช็ดทำความสะอาดผลกล้วย ตัดสติ๊กเกอร์บนผล แล้วบรรจุผลกล้วยลงในกล่องกระดาษลูกฟูกแข็ง ขนาด 32 x 50 x 22 เซนติเมตร กล่องละ 12 กิโลกรัม ทำการจัดเรียงอย่าให้ซ้ำ โดยมีแผ่นกั้นระหว่างหรี ทำการระบายความร้อนของกล้วยด้วยลมเย็นจนกระทั่งอุณหภูมิลดลงเหลือ 15 องศาเซลเซียส นำมาชั่งน้ำหนัก นำเข้าห้องเย็น เพื่อเตรียมขนส่งทางเรือ

จากการสัมภาษณ์นายอ้อม ทองยิ้ม เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาการห่อบรรจุภัณฑ์และขนส่งเกี่ยวกับกล้วยหอมทองดังนี้ นำกล้วยที่สมาชิกกลุ่มส่งมาทำการคัดแยกหรี โดยคัดหรีที่ได้ขนาดที่ต้องการและมีความสมบูรณ์ ล้างทำความสะอาด เป่ากล้วยให้แห้งด้วยแรงลม ตรวจสอบคุณภาพโดยเน้นการตรวจสอบโรคแมลงอย่างละเอียดไม่ให้มีสิ่งแปลกปลอมที่หลงเหลือติดไปกับผลกล้วย และการบรรจุกล่อง บรรจุผลกล้วยลงในกล่องกระดาษลูกฟูกแข็ง ขนาด 32 x 50 x 22 เซนติเมตร กล่องละ 12 กิโลกรัม ทำการจัดเรียงอย่าให้ซ้ำ โดยมีแผ่นกั้นระหว่างหรี ทำการระบายความร้อนของกล้วยด้วยลมเย็นจนกระทั่งอุณหภูมิลดลงเหลือ 15

องศาเซลเซียส และมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ผลิตและแปลงปลูกให้ชัดเจนโดยติดสติ๊กเกอร์ไว้ที่ผลกล้วยเพื่อให้ทราบว่าเป็นกล้วยหอมทองของสมาชิกรายใด เพื่อการตรวจสอบย้อนกลับ นำมาชั่งน้ำหนัก และทำการขนส่งโดยทางเรือ

จากการสังเกต เกี่ยวกับภูมิปัญญาการห่อบรรจุภัณฑ์และขนส่งเกี่ยวกับกล้วยหอมทอง ได้สังเกตเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควัฒ์ สมาชิกกลุ่มนำกล้วยมาส่งมา มีการลงบันทึก จากนั้นทำการคัดแยก โดยคัดหวีที่ได้ขนาดที่ต้องการและมีความสมบูรณ์ มีน้ำหนักต่อลูกอย่างน้อย 110 กรัมขึ้นไป มาผ่านกรรมวิธี ดังนี้ ชั่งน้ำหนักผล ตกแต่งกล้วย ล้างด้วยน้ำสบู่ นำมาวางบนสายพานลำเลียง นำมาแช่ลงในถังน้ำสะอาด ผ่านอุโมงค์เป่าลมเพื่อให้ผลแห้ง ตรวจสอบแมลง เช็ดทำความสะอาดผลกล้วย ติดสติ๊กเกอร์บนผล แล้วบรรจุผลกล้วยลงในกล่องกระดาษลูกฟูกแข็ง ขนาด $32 \times 50 \times 22$ เซนติเมตร กล่องละ 12 กิโลกรัม ทำการจัดเรียงอย่าให้ซ้ำ โดยมีแผ่นกันระหว่างหวี ทำการระบายความร้อนของกล้วยด้วยลมเย็นจนกระทั่งอุณหภูมิลดลงเหลือ 15 องศาเซลเซียส นำมาชั่งน้ำหนัก นำเข้าห้องเย็น เตรียมขนส่งทางเรือ

สรุป ภูมิปัญญาการห่อบรรจุภัณฑ์และขนส่งเกี่ยวกับกล้วยหอมทองจากการศึกษาเอกสาร และจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ได้สาระสำคัญที่สอดคล้องกันดังนี้

1. สมาชิกนำรถบรรทุกกล้วยมาส่งที่กลุ่ม เจ้าหน้าที่ทำการคัดแยกตรวจสอบน้ำหนักกล้วย
2. นำกล้วยที่ผ่านการคัดแยกแล้วไปชั่งน้ำหนัก
3. ทำการตกแต่งกล้วย ล้างด้วยน้ำสบู่ วางบนสายพานลำเลียง นำแช่ลงในถังน้ำสะอาด ผ่านอุโมงค์เป่าลม ตรวจสอบแมลง เช็ดผลกล้วย ติดสติ๊กเกอร์ นำมาวางเรียงในกล่องกระดาษ นำมาชั่งน้ำหนัก เข้าห้องเย็น เตรียมขนส่งทางเรือ

2.2.5 ภูมิปัญญาในด้านการตลาดและส่งออกเกี่ยวกับกล้วยหอมทอง

จากการศึกษาเอกสาร ได้ค้นพบภูมิปัญญาในด้านการตลาดและส่งออกเกี่ยวกับกล้วยหอมทอง ดังนี้

สำนักงานเกษตรอำเภอละแม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร การปลูกพืชเศรษฐกิจ(2548: 58) ได้ระบุเกี่ยวกับการตลาดและการส่งออกเกี่ยวกับกล้วยหอมทอง มีรายละเอียดดังนี้ ตลาดของกล้วยหอมทอง จะประกอบไปด้วย ตลาดท้องถิ่น ตลาดต่างจังหวัด ตลาดกรุงเทพ และตลาดต่างประเทศ โดยดูจากผลผลิตที่สมาชิกลำมาส่งกลุ่ม โดยกลุ่มจะทำการคัดคุณภาพของสินค้าตามข้อกำหนดของสัญญา และส่งไปยังตลาดต่างๆ กล้วยเกรด A จะมีน้ำหนักผล 110 กรัมขึ้นไป จะอยู่ที่ราคาระดับโลกร้อยละ 14.50 บาท ส่วนกล้วยเกรด B จะมีน้ำหนักผล 100-110 กรัม จะอยู่ที่ราคาระดับโลกร้อยละ 10 บาท ส่วนกล้วยตกรวมหมายถึงกล้วยที่มีผลเล็ก สุกเกินไป

จะอยู่ที่ราคาดิโลกรัมละ 3-4 บาท โดยกล้วยที่ตกเกรดจะมีตลาดแปรรูปผลผลิตเข้ามารองรับ เพื่อนำไปทำกล้วยฉาบ กล้วยกวน เค้กกล้วยหอม สำหรับในการส่งออกกล้วยหอมทองนั้น กลุ่มเกษตรกรก็ต้องผลิตกล้วยหอมทองตามข้อกำหนดไว้ในสัญญา โดยกระบวนการส่งออก เริ่มจากการติดต่อขายกับลูกค้าต่างประเทศ รวบรวมผลผลิตกล้วยหอมทองตามสัญญาซื้อขาย คัดคุณภาพบรรจุหีบห่อเพื่อการส่งออก เก็บรักษาหีบห่อบรรจุกล้วยหอมทองภายใต้อุณหภูมิที่ควบคุม 13-15 องศาเซลเซียส ขนส่งหีบห่อที่บรรจุกล้วยหอมทองภายใต้อุณหภูมิที่ควบคุมไปยังลูกค้าต่างประเทศ ตรวจสอบ รับมอบ ส่งมอบสินค้า และวิธีการชำระเงิน

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เกี่ยวกับภูมิปัญญาในด้านการตลาดและส่งออกกล้วยหอมทอง มีรายละเอียดภูมิปัญญาด้านการตลาดและส่งออกกล้วยหอมทองดังนี้

จากการสัมภาษณ์ นายเจริญ เพ็ชรสงค์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2556, นายสมใจ แสงขำ เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาด้านการตลาดและส่งออกเกี่ยวกับกล้วยหอมทองดังนี้ ดูจากผลผลิตที่สมาชิกนำมาส่งกลุ่ม โดยกลุ่มจะทำการคัดคุณภาพของสินค้า และส่งไปยังตลาดต่างๆ ตามเกรดของกล้วย ส่วนกล้วยที่ตกเกรดจะมีตลาดแปรรูปเข้ามารองรับ เพื่อนำไปทำกล้วยฉาบ กล้วยกวน เค้กกล้วยหอม รายได้จากการขายกล้วยของสมาชิกจะอยู่ที่ 10,000-20,000 บาท ต่อไร่ สำหรับในการส่งออกกล้วยหอมทองนั้น กลุ่มเกษตรกรก็ต้องผลิตกล้วยหอมทองตามข้อกำหนดไว้ในสัญญา โดยกระบวนการส่งออก เริ่มจากการติดต่อขายกับลูกค้าต่างประเทศ รวบรวมผลผลิตกล้วยหอมทองตามสัญญาซื้อขาย คัดคุณภาพบรรจุหีบห่อเพื่อการส่งออก เก็บรักษาหีบห่อ

จากการสัมภาษณ์นายโกศล โกมินทร์ เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2556 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาด้านการตลาดและส่งออกเกี่ยวกับกล้วยหอมทองดังนี้ ดูจากผลผลิตที่สมาชิกนำมาส่งกลุ่ม โดยกลุ่มจะทำการคัดคุณภาพของสินค้าตามข้อกำหนดของสัญญา และส่งไปยังตลาดต่างๆ กล้วยเกรด A จะมีน้ำหนักผล 110 กรัมขึ้นไป จะอยู่ที่ราคาดิโลกรัมละ 14.50 บาท ส่วนกล้วยเกรด B จะมีน้ำหนักผล 100-110 กรัม จะอยู่ที่ราคาดิโลกรัมละ 10 บาท ส่วนกล้วยตกเกรดหมายถึงกล้วยที่มีผลเล็ก สุกเกินไป จะอยู่ที่ราคาดิโลกรัมละ 3-4 บาท โดยกล้วยที่ตกเกรดจะมีตลาดแปรรูปผลผลิตเข้ามารองรับ เพื่อนำไปทำกล้วยฉาบ กล้วยกวน เค้กกล้วยหอม รายได้จากการขายกล้วยของสมาชิกจะอยู่ที่ 15,000-30,000 บาท ต่อไร่ สำหรับในการส่งออกกล้วยหอมทองนั้น กลุ่มเกษตรกรก็ต้องผลิตกล้วยหอมทองตามข้อกำหนดไว้ในสัญญา โดยกระบวนการส่งออก เริ่มจากการติดต่อขายกับลูกค้าต่างประเทศ รวบรวมผลผลิตกล้วยหอมทองตามสัญญาซื้อขาย คัดคุณภาพบรรจุหีบห่อเพื่อการส่งออก เก็บรักษาหีบห่อ

จากการสังเกต เกี่ยวกับภูมิปัญญาด้านการตลาดและส่งออกเกี่ยวกับกล้วย

หอมทอง ได้สังเกตเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ้งควัด เกษตรกรส่วนใหญ่จะนำผลผลิตมาส่งที่กลุ่มฯ เจ้าหน้าที่จะทำการคัดแยกกล้วย และนำมาชั่งน้ำหนัก แบ่งตามเกรด และคิดค่าสินค้าให้แก่สมาชิก แล้วนำไปผ่านกรรมวิธีเพื่อส่งไปตามตลาดต่างๆ โดยกล้วยที่ตกเกรดก็จะมีกลุ่มแม่บ้านเข้ามารับซื้อเพื่อนำไปแปรรูปเป็นกล้วยฉาบ กล้วยกวน และเค้กกล้วยหอม สำหรับการส่งออกกล้วยจะต้องทำตามข้อกำหนดในสัญญาที่ได้รับไว้

สรุป ภูมิปัญญาด้านการตลาดและส่งออกเกี่ยวกับกล้วยหอมทองจากการศึกษาเอกสาร และจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ได้สาระสำคัญที่สอดคล้องกันดังนี้

1. ตลาดกล้วยหอมทองของกลุ่ม จะประกอบไปด้วย ตลาดต่างประเทศ ตลาดกรุงเทพ และตลาดท้องถิ่น
2. กล้วยหอมทองที่เป็นเกรด A จะทำการส่งออกต่างประเทศ
3. กล้วยหอมทองที่เป็นเกรด B จะทำการส่งตลาดกรุงเทพ
4. กล้วยหอมทองที่ตกเกรด จะมีตลาดท้องถิ่น ตลาดแปรรูปเข้ามารับซื้อ
5. การส่งออก เริ่มจากการติดต่อขายกับลูกค้าต่างประเทศ รวบรวมผลผลิตกล้วยหอมทองตามสัญญาซื้อขาย คัดคุณภาพ บรรจุหีบห่อเพื่อการส่งออก เก็บรักษาหีบห่อ

2.2.6 ภูมิปัญญาในการทำอาชีพเสริมรายได้จากสวนกล้วยหอมทอง

จากการศึกษาเอกสาร ได้ค้นพบภูมิปัญญาในการทำอาชีพเสริมจากสวนกล้วยหอมทอง ดังนี้

สำนักงานเกษตรอำเภอละแม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร คำแนะนำการปลูกกล้วยหอมทอง(2550: 9-12) ได้ระบุเกี่ยวกับการทำอาชีพเสริมรายได้จากกล้วยหอมทอง มีรายละเอียดดังนี้ การปลูกพืชแซมแบบผสมผสานกับการปลูกพืชร่วมกล้วยหอมทอง ในพื้นที่ของตำบลทุ้งควัด นิยมปลูกผัก เหลียง ผักหวาน ถั่วลิสง เห็ดฟางในสวนกล้วยหอมทอง นอกจากนี้เกษตรกรบางรายเลี้ยงปลา โดยสามารถนำผลผลิตไปขายได้ราคาดีเป็นการเสริมรายได้อีกหนึ่งทางหนึ่ง นอกจากรายได้จากกล้วยหอมทอง และเป็นพืชคลุมดินที่สามารถป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน และเป็นการควบคุมวัชพืชในสวนกล้วยได้อีก นอกจากนี้เกษตรกรยังนิยมปลูกกล้วยหอมทองเป็นพืชแซมยางพารา ปาล์มน้ำมัน อีกด้วย

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เกี่ยวกับภูมิปัญญาในการทำอาชีพเสริมจากกล้วยหอมทอง มีรายละเอียดภูมิปัญญาในการทำอาชีพเสริมจากสวนกล้วยหอมทองดังนี้

จากการสัมภาษณ์ นายสุวิทย์ หนูทอง เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556 ได้ให้

ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาในการทำอาชีพเสริมจากสวนกล้วยหอมทองดังนี้ การปลูกพืชแซมแบบ ผสมผสานกับการปลูกพืชร่วมกล้วยหอมทอง ในพื้นที่ของตำบลทุ่งควาต์ นิยมปลูกผักเหลียง ผักหวาน ถั่วลิสง เห็ดฟางในสวนกล้วยหอมทอง เป็นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์ สามารถนำไปขาย ได้ราคาดีเป็นการเสริมรายได้ อีกทางหนึ่ง นอกจากรายได้จากกล้วยหอมทอง และถั่วลิสงถือเป็นพืช กลุ่มดินที่สามารถป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน และเป็นการควบคุมวัชพืชในสวนกล้วยได้ อีก นอกจากนี้เกษตรกรยังนิยมปลูกกล้วยหอมทองเป็นพืชแซมยางพารา ปาล์มน้ำมัน เพราะกล้วย เป็นพืชให้ร่มเงา ต้นยาง และต้นปาล์มเล็ก จะได้อาศัยร่มเงาจากต้นกล้วย เกษตรกรในพื้นที่จึงมี รายได้เสริมในการปลูกพืชตลอดควบคู่กับการปลูกกล้วยหอมทอง

จากการสัมภาษณ์นางลั้งเหียง โอฟัง เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556 ได้ให้ ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาในการทำอาชีพเสริมจากสวนกล้วยหอมทองดังนี้ การปลูกพืชแซมแบบ ผสมผสานกับการปลูกพืชร่วมกล้วยหอมทอง ในพื้นที่ของตำบลทุ่งควาต์ นิยมปลูกถั่วลิสง เห็ดฟาง เป็นส่วนใหญ่ในสวนกล้วยหอมทอง และผลผลิตที่ได้สามารถนำไปขายเป็นการเสริมรายได้ อีกทาง หนึ่ง นอกจากรายได้จากกล้วยหอมทอง และถั่วลิสงเป็นพืชกลุ่มดินที่สามารถป้องกันการชะล้าง พังทลายของหน้าดิน และยังเป็นการช่วยควบคุมวัชพืชในสวนกล้วยได้อีก นอกจากนี้เกษตรกรยัง นิยมปลูกกล้วยหอมทองเป็นพืชแซมยางพารา ปาล์มน้ำมัน ซึ่งระยะเวลาการปลูกกล้วยในสวน ยางพาราและปาล์มน้ำมัน จนกว่ายางพารา และปาล์มน้ำมันมีอายุได้ 3 ปี ถึงจะเอาออก

จากการสังเกต เกี่ยวกับภูมิปัญญาในการทำอาชีพเสริมจากสวนกล้วยหอม ทอง ได้สังเกตเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควาต์ นิยมที่จะปลูกผักเหลียง ผักหวาน ถั่วลิสง เห็ดฟางในสวนกล้วยหอมทอง สามารถนำไปขายได้ราคาดีเป็นการเสริมรายได้ อีกทางหนึ่ง นอกจาก รายได้จากกล้วยหอมทอง และถั่วลิสงถือเป็นพืชกลุ่มดินที่สามารถป้องกันการชะล้างพังทลายของ หน้าดิน และเป็นการควบคุมวัชพืชในสวนกล้วยได้อีก นอกจากนี้เกษตรกรยังนิยมปลูกกล้วยหอม ทองเป็นพืชแซมยางพารา ปาล์มน้ำมัน เพราะกล้วยเป็นพืชให้ร่มเงา ต้นยาง และต้นปาล์มเล็ก จะได้ อาศัยร่มเงาจากต้นกล้วย เกษตรกรในพื้นที่จึงมีรายได้เสริมในการปลูกพืชตลอดควบคู่กับการปลูก กล้วยหอมทอง

สรุป ภูมิปัญญาในการทำอาชีพเสริมจากสวนกล้วยหอมทองจากการศึกษา เอกสาร และจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ได้สาระสำคัญที่สอดคล้องกันดังนี้

1. นิยมปลูกพืชแซม พืชที่นิยมปลูกคือ ผักเหลียง ผักหวาน ถั่วลิสง และเห็ด ฟาง เป็นการเสริมรายได้ อีกทางหนึ่ง
2. นิยมปลูกกล้วยหอมทองเป็นพืชแซมยางพารา ปาล์มน้ำมัน จนกว่า ยางพารา และปาล์มน้ำมันมีอายุได้ 3 ปี ถึงจะเอาออก

2.3 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาในการทำสวนกล้วยหอมทองของกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควาวัด

จากการศึกษาเอกสาร แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาในการทำสวนกล้วยหอมทองมีรายละเอียดดังนี้

กรมส่งเสริมการเกษตร นโยบายการส่งเสริมและพัฒนา(2550: 2) ได้ระบุไว้ว่า ต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาในการเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรในการผลิต แปรรูป การเพิ่มมูลค่าในสินค้า กำหนดมาตรฐานและแนวทางในการส่งเสริมการเกษตร การควบคุมสินค้าและผลิตภัณฑ์ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรสู่เกษตรกร เพื่อสร้างรายได้และความมั่นคงในการผลิตและการประกอบอาชีพการเกษตร

รายงานระบบมาตรฐานการผลิตกลุ่มเกษตรกรทำสวนกล้วยหอมทอง(2545: 5) ได้ระบุไว้ว่า การผลิตกล้วยหอมทองปลอดสารเคมี มีกระบวนการผลิตที่เป็นระบบมาตรฐาน การผลิตระดับสูง และจะต้องดำเนินการภายใต้เงื่อนไขข้อตกลงทางการค้าอย่างเข้มงวด ซึ่งสมาชิกผู้ผลิตใหม่จะต้องปรับตัวและพัฒนาความรู้ ตลอดจนปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะเรื่องพื้นที่เพาะปลูกและสภาพแวดล้อมจะต้องเป็นพื้นที่ปลอดสารเคมีอย่างแท้จริง ซึ่งบางพื้นที่อาจต้องใช้เวลาในการเตรียมการ และคาดว่าจะการเพิ่มผลผลิต ภายใต้มาตรฐานและคุณภาพระดับสูง จะนำมาซึ่งความกินดีอยู่ดีของสมาชิกอย่างยั่งยืนการเพาะปลูกพืชที่ได้มาตรฐานตามที่ตลาดต้องการนั้น ผลผลิตจะได้รับการตอบรับอย่างต่อเนื่อง และเป็นการเหมาะสมอย่างยิ่งที่การขยายผลด้านการผลิตทั้งพื้นที่และปริมาณผลผลิต เป็นไปด้วยความระมัดระวังและหนักแน่นต่อมาตรฐานด้านคุณภาพของผลผลิต

ปัจจัยที่ทำให้กล้วยหอมทองละแฉะของกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควาวัดส่งออกไปญี่ปุ่นได้ถึงปัจจุบัน มีเหตุผลอยู่ 3 ประการ คือ

1. ความพยายามในการปรับปรุงคุณภาพผลผลิตอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ช่วงแรกที่ส่งผลผลิตไปถึงผู้บริโภค ไม่ค่อยมีคุณภาพ สิ่งที่เกิดขึ้นคือ มีคำตำหนิย้อนกลับมาถึงสำนักงาน สมาชิกกลุ่มต้องอดทน เพราะเป็นกล้วยที่เราช่วยกันปั้นขึ้นมาทั้งมือ เราต้องร่วมมือกันช่วยต่อไป แม้คุณภาพที่ได้จะไม่ดี แต่ปริมาณสั่งซื้อกล้วยก็ไม่ได้ลดลง แสดงให้เห็นว่า สมาชิกสหกรณ์ผู้บริโภค มีความคาดหวังอย่างมากต่อกล้วยหอมทองละแฉะในอนาคต ซึ่งกลุ่มและสมาชิกมีความพยายามที่จะพัฒนาคุณภาพผลผลิตในแปลงของตนเองอย่างต่อเนื่อง ในด้านการจัดการระบบน้ำ การจัดซื้อ จัดทำปุ๋ยหมัก การจัดอบรมสัมมนาด้านวิชาการ ความพยายามทั้งหมดที่ได้ทำ เป็นเหตุให้ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพดีขึ้น คือ กล้วยหอมทองมีขนาดใหญ่ขึ้น ผิวสวยขึ้น จึงเป็นเหตุให้ผู้บริโภคยอมรับและสั่งซื้อกล้วยอย่างต่อเนื่องจวบจนทุกวันนี้

2. การสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันด้วยการเสริมสร้างมิตรสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ โดยการจัดกิจกรรมเสริมสร้างมิตรสัมพันธ์ระหว่างไทย-ญี่ปุ่น ญี่ปุ่นได้ส่งตัวแทนมาเยี่ยมกลุ่มทั้งหมด 23 ครั้ง ทุกคนที่มาต่างประทับใจกับสิ่งที่ได้พบและได้สัมผัส ความประทับใจต่างๆ ยังคงอยู่ในความทรงจำ ส่วนสมาชิกผู้ปลูกกล้วยเดินทางไปญี่ปุ่น 20 ครั้ง ไปร่วมกิจกรรมกับสมาชิกสหกรณ์ญี่ปุ่น ดูโรงบ่มกล้วย ดูศูนย์กระจายสินค้า ดูห้องปฏิบัติการตรวจสอบสารตกค้าง ทำให้สมาชิกผู้ปลูกกล้วยเข้าใจคนญี่ปุ่นและความต้องการบริโภคได้ชัดเจนมากขึ้น

3. การขยายเครือข่ายการจำหน่ายกล้วยในบรรดาสหกรณ์ผู้บริโภคญี่ปุ่น หลังจากที่มีการส่งผลผลิตให้สหกรณ์โยโดงาวา ได้มีสหกรณ์ผู้บริโภคอื่นๆ เข้ามาติดต่อเพื่อซื้อกล้วยหอมทองหลายราย ได้แก่ สหกรณ์โตกุชิม่า ชุมชมสหกรณ์ชิโกกุ สหกรณ์โตโตริ ชุมชมสหกรณ์ฟาลซิสเต็ม สหกรณ์โตยาม่า และชุมชมสหกรณ์โฮกูริกุ ทั้งที่กล้วยหอมทองที่มาจากไทยจะมีราคาสูงกว่ากล้วยที่มาจากประเทศอื่น 2-3 เท่า สาเหตุมาจากความพยายามในการพัฒนาคุณภาพ และความร่วมมือของทั้งสองฝ่าย การได้รับความนิยมน่าจะเหนียวแน่นจากญี่ปุ่นนั้น อยู่ที่ความพยายามในการแก้ไขปัญหา และปรับปรุงคุณภาพของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องบนพื้นฐานการเรียนรู้ร่วมกันนำไปสู่การสร้าง ความเข้าใจและมั่นใจต่อกัน เป็นแรงขับเคลื่อนสำหรับความก้าวหน้าของกลุ่มทั้งที่ผ่านมาและต่อไปในอนาคต

นอกจากนี้ได้จัดทำแผนโครงการพัฒนากล้วยหอมทองให้เป็นพืชเอกลักษณ์ของอำเภอละแมและจังหวัดชุมพร โดยส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่หันมาให้ความสนใจการปลูกกล้วยมากขึ้น ปลูกแบบสวนหลังบ้าน บ้านละ 50-100 หน่อ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ส่งเสริมรายได้แก่เกษตรกร อบรมพัฒนาเกษตรกรให้ได้รับความรู้ในการทำสวนกล้วยหอมทองเพื่อพัฒนาวิธีการผลิตสู่ระบบมาตรฐานและมีความปลอดภัย ซึ่งเป็นความร่วมมือกันระหว่างอำเภอละแม สำนักงานเกษตรอำเภอละแม สหกรณ์จังหวัดชุมพร กับกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งคววด คาคว่าในปี 2557 จะได้สมาชิกกลุ่มเพิ่มขึ้นประมาณ 15% และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในอนาคต

รายงานกิจการกลุ่มฯ(2550: 3) ได้ระบุไว้ว่า การส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาในการทำสวนกล้วยหอมทอง ต้องมีการร่วมคิดวิเคราะห์ ร่วมปฏิบัติ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับประโยชน์ ร่วมแก้ปัญหา และร่วมบริหารจัดการ สนับสนุนเกษตรกรพัฒนาวิธีผลิตสู่ระบบมาตรฐานและปลอดภัย การจัดการด้านการตลาดที่ดี มีตลาดรองรับที่มั่นคงและได้ราคาที่เป็นธรรม สมาชิกมีจิตสำนึกในสุขภาพและใส่ใจสิ่งแวดล้อม เป็นตัวแทนในการเปิดโอกาสสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศระบบเกษตรกรต่อเกษตรกร

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาในการทำสวนกล้วยหอมทอง มีรายละเอียดดังนี้

จากการสัมภาษณ์ นายตัน เกสโร เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2556 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาในการทำสวนกล้วยหอมทองดังนี้ คณะกรรมการดำเนินการกลุ่มได้ร่วมประชุมกับสมาชิกกลุ่ม เพื่อจัดทำแผนโครงการส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่หันมาให้ความสนใจการปลูกกล้วยมากขึ้น ปลูกแบบสวนหลังบ้าน บ้านละ 50-100 หน่อ โดยกลุ่มฯ จะร่วมกับอำเภอละแม สำนักงานเกษตรอำเภอละแม สหกรณ์จังหวัดชุมพร ปัจจุบันก็มีเกษตรกรให้ความสนใจในการปลูกกล้วยหอมทองมากขึ้น เนื่องจากสามารถสร้างได้ตลอดปี ในอนาคตกลุ่มฯ มีความตั้งใจที่จะทำให้กล้วยหอมทองเป็นเอกลักษณ์ของอำเภอละแม และจังหวัดชุมพร

จากการสัมภาษณ์ นายวิเวก อมตเวทย์ เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2556 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาในการทำสวนกล้วยหอมทองดังนี้ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สหกรณ์จังหวัดชุมพร สำนักงานเกษตรอำเภอละแม ได้เข้ามาให้คำแนะนำและให้ความรู้ในการเพาะปลูกกล้วยกับเกษตรกร โดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีการปลูกกล้วยโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม (GAP) มีการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์กล้วยให้ได้คุณภาพมากขึ้น อีกทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับความเข้มงวดในการตรวจสอบสารตกค้าง โรคพืช และแมลง ของประเทศผู้นำเข้า ก่อนที่จะทำการส่งออก

จากการสัมภาษณ์ นายโกศล โกมินทร์ เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2556 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาในการทำสวนกล้วยหอมทองดังนี้ กลุ่มและสมาชิกมีความพยายามที่จะพัฒนาคุณภาพผลผลิตในแปลงของตนเองอย่างต่อเนื่อง ในด้านการจัดการระบบน้ำ การจัดซื้อ จัดทำปุ๋ยหมัก การจัดอบรมสัมมนาด้านวิชาการ ความพยายามทั้งหมดที่ได้ทำเป็นเหตุให้ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพดีขึ้นคือ กล้วยหอมทองมีขนาดใหญ่ขึ้น ผิวสวยขึ้น

จากการสัมภาษณ์ นายอ้อม ทองยิ้ม เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาในการทำสวนกล้วยหอมทองดังนี้ สมาชิกจะต้องศึกษาปรับตัวและพัฒนาความรู้ ตลอดจนปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะเรื่องพื้นที่เพาะปลูกและสภาพแวดล้อมจะต้องเป็นพื้นที่ปลอดสารเคมีอย่างแท้จริง ซึ่งจะทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตรงตามกับความต้องการของตลาด

จากการสัมภาษณ์ นายสมพงษ์ รื่นฤทัย เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2556 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาในการทำสวนกล้วยหอมทองดังนี้ ได้ส่งเสริมและพัฒนาโดยการจัดฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และจัดทำแปลงต้นแบบหรือแปลงทดลอง เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิต เพื่อให้ได้ผลผลิตในปริมาณที่มากขึ้นและมีคุณภาพดี

สรุป แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาในการทำสวนกล้วยหอมทองจากการศึกษาเอกสาร และจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ได้สาระสำคัญที่สอดคล้องกันดังนี้ ต้องส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผลผลิตในแปลงของตนเองอย่างต่อเนื่อง ในด้านการจัดการระบบน้ำ การจัดซื้อ จัดทำปุ๋ยหมัก การจัดอบรมสัมมนาด้านวิชาการส่งเสริมและพัฒนาโดยการจัดฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และจัดทำแปลงต้นแบบหรือแปลงทดลอง เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิต เพื่อให้ได้ผลผลิตในปริมาณที่มากขึ้นและมีคุณภาพดี

2.4 แนวโน้มของการทำสวนกล้วยหอมทองของกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควั๊ด

กล้วยเป็นสินค้าเกษตรที่มีความสำคัญเพิ่มขึ้นทางเศรษฐกิจการส่งออก โดยเฉพาะกล้วยหอมทองปลอดสารพิษที่ส่งไปจำหน่ายประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นไปตามกระแสการบริโภคอาหารสุขภาพ ปลอดสารพิษ และเป็นการค้าคุณธรรมที่องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) สนับสนุนให้ประเทศอุตสาหกรรม ซื้อสินค้าเกษตรที่ผลิตแบบไม่ใช้ยาฆ่าแมลงและปุ๋ยเคมี อีกทั้งเป็นการรับผิดชอบต่อสังคมให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีโดยการผลิตในปริมาณพอเพียงก็มีรายได้เลี้ยงดูครอบครัวได้ กระทรวงการเกษตรและสหกรณ์ของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการส่งออกกล้วยโดยจัดทำมาตรฐานสินค้ากล้วยขึ้นเพื่อเป็นแนวทางแก่เกษตรกรเพื่อให้กล้วยเป็นที่ยอมรับในระดับสากลและความปลอดภัยของผู้บริโภค มีข้อกำหนดเรื่องขนาดคุณภาพ การบรรจุ จัดเรียง ฉลาก และดำเนินการตามกฎหมายมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติเกี่ยวกับข้อกำหนดมาตรฐานสารพิษตกค้างและสารปนเปื้อน

2.4.1 แนวโน้มในการขยายพื้นที่การปลูกกล้วยหอมทอง

จากการศึกษาเอกสาร แนวโน้มในการขยายพื้นที่การปลูกกล้วยหอมทองมีรายละเอียดดังนี้

กระทรวงการเกษตรและสหกรณ์ ข่าวสารการเกษตร(2552: 2) ได้ระบุแนวโน้มการขยายพื้นที่การปลูกกล้วยหอมทองมีรายละเอียดดังนี้ เนื่องจากกล้วยเป็นพืชที่ใช้ต้นทุนการผลิตต่ำอีกทั้งปลูกแล้วดูแลรักษาง่ายให้ผลผลิตเร็ว และเจริญเติบโตได้ดีในทุกภาคของประเทศไทย รวมทั้งตลาดยังมีความคล่องตัวสูงทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดส่งออก กล้วยจึงเป็นไม้ผลที่เกษตรกรควรพิจารณาปลูกเป็นการค้าทั้งในลักษณะพืชหลักหรือแซมพืชอื่น ๆ เป็นการเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรได้อีกทางหนึ่ง และที่โดดเด่นคือพื้นที่ดินที่ใช้ปลูกกล้วยหอมทอง เป็นดินร่วนปนทราย ทำให้กล้วยที่นี่มีการเรียงตัวสวย ผลได้ขนาดตามที่ต้องการ เปลือกบาง เนื้อไม่เหนียว มีกลิ่นหอม รส

หวาน ต่างจากกล้วยของประเทศอื่น ทำให้กล้วยหอมทองเป็นที่ต้องการของตลาดมาก ประกอบกับ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีนโยบายเร่งรัดขยายพื้นที่ปลูกกล้วยหอมทองในประเทศไทยให้มากขึ้น แต่การจะขยายพื้นที่เพาะปลูกได้ต้องใช้เวลาานาน เพราะจะต้องทำให้ดินไม่มีสารเคมี ปล่อยให้ชะล้างโดยธรรมชาติประมาณ 3-5 ปีกว่าจะหมด ดังนั้นในการขยายพื้นที่ปลูกจึงต้องใช้เวลา

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เกี่ยวกับแนวโน้มการขยายพื้นที่การปลูกกล้วยหอมทอง มีรายละเอียดดังนี้

จากการสัมภาษณ์ นายสมนึก รติเดชานนท์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2556 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มการขยายพื้นที่การปลูกกล้วยหอมทองดังนี้ คณะกรรมการดำเนินการกลุ่มชุดที่ 5/2553 ได้จัดทำแผนขยายพื้นที่เพาะปลูกกล้วยหอมทอง เนื่องจากความต้องการบริโภคของผู้บริโภคเพิ่มมากขึ้น และกล้วยที่ส่งให้กับญี่ปุ่นก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ จึงได้จัดทำแผนโครงการส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่หันมาให้ความสนใจการปลูกกล้วยมากขึ้น ปลูกแบบสวนหลังบ้าน บ้านละ 50-100 หน่อ โดยกลุ่มฯ จะร่วมกับอำเภอละแม สำนักงานเกษตรอำเภอละแม สหกรณ์จังหวัดชุมพร ซึ่งคาดว่าในปี 2557 จะได้สมาชิกกลุ่มเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 15% ปัจจุบันก็มีเกษตรกรให้ความสนใจในการปลูกกล้วยหอมทองมากขึ้น เนื่องจากสามารถสร้างได้ตลอดปีและในอนาคตข้างหน้าการขยายพื้นที่เพาะปลูกกล้วยหอมทองจะมากขึ้นไปอีก เนื่องจากกลุ่มฯ มีความตั้งใจที่จะทำให้กล้วยหอมทองเป็นเอกลักษณ์ของอำเภอละแม และจังหวัดชุมพร

สรุป แนวโน้มการขยายพื้นที่การปลูกกล้วยหอมทองจากการศึกษาเอกสาร และจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ได้สาระสำคัญที่สอดคล้องกันดังนี้ พื้นที่ปลูกกล้วยหอมทองมีแนวโน้มที่จะขยายตัวเพิ่มมากขึ้น เพราะเป็นพืชที่ใช้ต้นทุนการผลิตต่ำอีกทั้งปลูกแล้วดูแลรักษาง่าย ให้ผลผลิตเร็ว และเจริญเติบโตได้ดีในทุกภาคของประเทศไทย ราคาดี มีรายได้ตลอดปี ตลาดมีความคล่องตัวสูง จึงทำให้เกษตรกรมีความสนใจปลูกกล้วยมากขึ้น สำหรับกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ้งควัด มีสมาชิกกลุ่มเพิ่มขึ้นทุกปี เป็นเหตุให้พื้นที่ปลูกกล้วยหอมทองขยายมากขึ้นไปด้วย

2.4.2 แนวโน้มการขยายตัวของการรวมกลุ่มเกษตรกรและขยายการลงทุน

จากการศึกษาเอกสาร แนวโน้มในการขยายตัวของการรวมกลุ่มเกษตรกร และการขยายการลงทุนมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ้งควัด รายงานกิจการ(2554: 11) ได้ระบุเกี่ยวกับแนวโน้มการขยายตัวของการรวมกลุ่มเกษตรกร และการขยายการลงทุน มีดังนี้ ดำเนินการส่งเสริมให้หน่วยเกษตรกรรวมเข้มแข็ง โดยส่งเสริมให้มีการเพิ่มจำนวนสมาชิก และส่งเสริมให้มีการออมทรัพย์ภายในหน่วยเกษตรกร แนวโน้มของจำนวนสมาชิกในการรวมกลุ่มเกษตรกรมีเพิ่มสูงขึ้น การขยายตัวการลงทุนในการปลูกเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากที่เกษตรกรให้ความสนใจการปลูกกล้วยหอมทอง

เพราะสามารถสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนตลอดปี ราคากล้วยหอมทองก็อยู่ที่กิโลกรัมละ 14 บาท การลงทุนทำแปลงกล้วยหอมทองมีต้นทุนต่ำ ทำให้ในอนาคตการขยายตัวของเกษตรกรที่สนใจปลูกกล้วยเพิ่มสูงขึ้น ขยายการลงทุนในการเพิ่มพื้นที่ปลูกเพิ่มสูงขึ้น

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เกี่ยวกับแนวโน้มการขยายตัวของการรวมกลุ่มเกษตรกรและขยายการลงทุนกล้วยหอมทอง มีรายละเอียดดังนี้

จากการสัมภาษณ์ นายเฉลิมพล สหชาติมานพ เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2556 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มการขยายตัวของการรวมกลุ่มเกษตรกรและขยายการลงทุนดังนี้ จากที่ผ่านการรวมกลุ่มเกษตรกรมีเพิ่มมากขึ้นกลุ่มสมาชิกเข้ามามากกว่าสมาชิกที่ลาออกไป ดูจากในปี 2554 มีสมาชิกกลุ่มเข้ามาใหม่ 71 คน มีสมาชิกที่ลาออก 17 คน ส่วนใหญ่ที่เข้ามารวมกลุ่ม เพราะต้นทุนในการปลูกต่ำ รายได้ที่รับเข้ามาสูง และมีรายได้ตลอดทั้งปี ทำให้เกิดความสนใจในการที่ทำแปลงปลูกกล้วยหอมทอง หน่วยงานที่ดูแลควบคุมและเกี่ยวข้องก็ได้ดำเนินการที่จะขยายการลงทุนให้มากขึ้น จึงได้จัดทำแผนเข้ามารองรับการขยายตัว แม้แต่ตลาดกล้วยหอมทองก็ยังมีความต้องการผลผลิตสูง เพื่อส่งให้ตลาดผู้บริโภค ดังนั้นแนวโน้มการขยายตัวการรวมกลุ่มเกษตรกรและขยายการลงทุนจะเพิ่มสูงขึ้น

สรุป แนวโน้มการขยายตัวของการรวมกลุ่มเกษตรกร และการขยายการลงทุนกล้วยหอมทอง จากการศึกษาเอกสาร และจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ได้สาระสำคัญที่สอดคล้องกันดังนี้ เนื่องจากที่เกษตรกรให้ความสนใจการปลูกกล้วยหอมทอง เพราะสามารถสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนตลอดปี ราคากล้วยหอมทองก็อยู่ที่กิโลกรัมละ 14 บาท การลงทุนทำแปลงกล้วยหอมทองมีต้นทุนต่ำ ตลาดกล้วยหอมทองก็ยังมีความต้องการผลผลิตสูง ทำให้ในอนาคตการขยายตัวของเกษตรกรที่สนใจปลูกกล้วยเพิ่มสูงขึ้น ขยายการลงทุนในการเพิ่มพื้นที่ปลูกเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย

2.4.3 แนวโน้มการเพิ่มผลผลิตและปริมาณการส่งออก

จากการศึกษาเอกสาร แนวโน้มในการเพิ่มผลผลิตและปริมาณการส่งออกมีรายละเอียดดังนี้

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้าราชการเกษตร(2553: 1) ได้ระบุเกี่ยวกับแนวโน้มการเพิ่มผลผลิตและปริมาณการส่งออกมีดังนี้ กล้วยหอมทอง เป็นพืชเศรษฐกิจอยู่ในอันดับที่ 12 ที่มีศักยภาพในการส่งออก โดยเฉพาะตลาดญี่ปุ่นมีความต้องการสูง ด้วยคุณลักษณะของกล้วยหอมทองพันธุ์แท้ ที่มีน้ำหนักรวม และลักษณะของกล้วยแต่ละลูกที่เรียงตัวกันอยู่ในหวีอย่างสวยงาม สีสวย รสชาติดี มีกลิ่นหอม น่ารับประทาน อีกทั้งผลผลิตของไทยมีความปลอดภัย ไร้สารเคมีและสารพิษตกค้างปนเปื้อน ทำให้กล้วยหอมทองของไทยได้รับความนิยมและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค

ในตลาด ญีปุ่น ซึ่งนับวันแนวโน้มความต้องการของตลาดยิ่งเพิ่มสูงขึ้น

ประเทศไทยมีการส่งออกกล้วยกับคั่วอย่างประเทศญี่ปุ่นมากกว่าสิบปี ซึ่งคนญี่ปุ่นเองนิยมบริโภคกล้วยหอมจากประเทศไทยมากกว่ากล้วยจากประเทศอื่น ๆ เช่น ฟิลิปินส์ เอกวาดอร์และโคลอมเบีย ที่มีการส่งออกกล้วยไปญี่ปุ่นเหมือนกัน เนื่องจากกล้วยหอมของไทยมีรสชาติหอมหวาน เปลือกบาง เนื้อไม่เหนียว จึงทำให้สามารถขายได้ในราคาที่สูงกว่ากล้วยจากประเทศคู่แข่ง แต่ไทยก็สามารถส่งออกได้เพียง 0.2เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น ทำให้ความต้องการนำเข้ากล้วยหอมไทยเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ขณะที่ญี่ปุ่นต้องนำเข้ามากถึงปีละ 1 ล้านตัน จากความต้องการของตลาดที่มีมากขึ้นทำให้ ในอนาคตประเทศไทยต้องมีการเพิ่มฐานการผลิต โดยเพิ่มพื้นที่การปลูกกล้วยให้มากขึ้น(เดลินิวส์, 2554: 10)

จากสถิติแนวโน้มการผลิตกล้วยหอมทองที่เพิ่มสูงขึ้น ประเทศไทยสามารถเพิ่มผลผลิตจากการปลูกกล้วยได้สูงกว่าสมัยก่อนมาก จากที่เคยปลูกเพื่อการบริโภคในครัวเรือน เปลี่ยนเป็นปลูกเพื่อจำหน่ายในประเทศและส่งออก จึงมีการพัฒนาคุณภาพของกล้วยหอมทองที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ การเรียงตัวกันของผลกล้วยอย่างสวยงามในแต่ละหวี สีสวย รสชาติดี มีกลิ่นหอม นำมาผ่านกระบวนการผลิต บรรจุ และส่งออกที่เน้นคุณภาพและมาตรฐาน เพราะแต่ละประเทศที่ทำการส่งออกก็จะมีมาตรฐานที่แตกต่างกัน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเข้ามาให้คำแนะนำ และให้ความรู้ในการเพาะปลูกกล้วยกับเกษตรกร โดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีการปลูกกล้วยโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม (GAP) มีการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์กล้วยให้ได้คุณภาพมากขึ้น อีกทั้งควรให้ความรู้เกี่ยวกับความเข้มงวดในการตรวจสอบสารตกค้าง โรคพืช และแมลง ของประเทศผู้นำเข้า ก่อนที่จะทำการส่งออก จึงได้มีการพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับสินค้าคือ กลุ่มลูกค้าสามารถตรวจเช็คสินค้าก่อนที่จะเซ็นรับสินค้าได้สร้างความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภคได้อย่างมาก เป็นที่นิยมในกลุ่มลูกค้าทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เกี่ยวกับแนวโน้มการเพิ่มผลผลิตและปริมาณการส่งออก มีรายละเอียดดังนี้

จากการสัมภาษณ์ นายนิคม แยมศรี เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2556 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มการเพิ่มผลผลิตและปริมาณการส่งออกดังนี้ ในอดีตการปลูกกล้วยเพื่อไว้บริโภคภายในครัวเรือน แต่ปัจจุบันเปลี่ยนมาปลูกเพื่อขาย เห็นได้จากที่ตลาดกล้วยหอมทองมีการขยายตัวเพิ่มสูงขึ้น จึงจำเป็นที่จะต้องเพิ่มผลผลิตและปริมาณการส่งออกมากขึ้น โดยมีนโยบายปรับปรุงศักยภาพการผลิตให้ดีขึ้น เนื่องจากญี่ปุ่นจะมีการส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาควบคุมคุณภาพการผลิตอย่างเคร่งครัด จึงได้จัดระบบการตรวจสอบแบบย้อนกลับ ซึ่งกลุ่มฯ เองได้ประชาสัมพันธ์ให้แก่

เกษตรกรผู้มีความสนใจเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เพราะนอกจากการขยายพื้นที่แล้ว ยังสามารถช่วยให้ผลผลิตและปริมาณการส่งออกของกลุ่มฯ เพิ่มขึ้นด้วย

สรุป แนวโน้มการเพิ่มผลผลิตและปริมาณการส่งออกกล้วยหอมทอง จากการศึกษาเอกสาร และจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ได้สาระสำคัญที่สอดคล้องกันดังนี้ ประเทศไทยสามารถเพิ่มผลผลิตจากการปลูกกล้วยได้สูงกว่าสมัยก่อนมาก จากที่เคยปลูกเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเปลี่ยนเป็นปลูกเพื่อจำหน่ายในประเทศและส่งออก และด้วยคุณลักษณะของกล้วยหอมทองพันธุ์แท้ ที่มีน้ำหนักมาก ลักษณะของกล้วยแต่ละลูกที่เรียงตัวกันอยู่ในหวีอย่างสวยงาม สีสวยรสชาติดี มีกลิ่นหอม น่ารับประทาน อีกทั้งผลผลิตของไทยมีความปลอดภัย ไร้สารเคมีและสารพิษตกค้างปนเปื้อน ตลาดญี่ปุ่นมีความต้องการสูง และเกษตรกรให้ความสนใจการปลูกกล้วยมากขึ้น เนื่องจากการลงทุนต่ำ ได้ผลผลิตตลอดปี ทำให้การเพิ่มผลผลิตและปริมาณการส่งออกของกล้วยหอมทองสูงขึ้นไปด้วย

2.4.4 แนวโน้มการขยายตัวด้านการตลาด

จากการศึกษาเอกสาร แนวโน้มในการขยายตัวด้านการตลาด มีรายละเอียดดังนี้

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข่าวสารการเกษตร(2552: 2) นายชาติชาย พุคยาภรณ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เปิดเผยระหว่างการประชุมว่า เรื่อง ผลการเจรจาขยายตลาดพืชผลการเกษตรไทยและความร่วมมือการสหกรณ์ระหว่างไทย-ญี่ปุ่น ณ ห้องประชุมกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่า การเจรจาขยายตลาดพืชผลการเกษตรไทยและความร่วมมือการสหกรณ์ ระหว่างไทย-ญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ 14-18 พฤษภาคม ที่ผ่านมา ทำให้ทั้งสองฝ่ายมีการกระชับความร่วมมือด้านการเกษตรต่างๆ มากยิ่งขึ้น เนื่องจากได้เข้าพบผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานต่างๆ ในประเทศญี่ปุ่น โดยเฉพาะการหารือกับ Mr. Noritoshi ISHIDA รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงญี่ปุ่น ส่งผลให้การดำเนินงานเรื่องความปลอดภัยทางอาหารและความมั่นคงทางอาหารระหว่างไทย-ญี่ปุ่น มีความชัดเจนขึ้น โดยจะใช้กลไกความร่วมมือภายใต้กรอบเจเทป้า เป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดความเป็นธรรมในการปฏิบัติ ตามข้อกำหนดต่างๆ การเจรจาส่งออกผลไม้ไปยังประเทศญี่ปุ่นนั้น คาดว่าการนำเข้ากล้วยจะขยายตัวได้ถึง 4,000 ตัน เพราะสหกรณ์ผู้บริโภคของญี่ปุ่น อาทิ Pal System เพียงรายเดียวก็มีความต้องการกล้วยหอมทอง เพิ่มขึ้นจากเดิม 1,000 ตัน เป็น 3,000 ตัน เนื่องจากชื่อเสียงที่ดีเกี่ยวกับผลผลิตของไทยซึ่งมีความปลอดภัย ไร้สารเคมีและสารพิษตกค้างปนเปื้อน ทำให้กล้วยหอมทองของไทยได้รับความนิยมและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคในตลาดญี่ปุ่น ส่วนตลาดภายในประเทศส่วนใหญ่เป็นกล้วยสดเพื่อการ

บริโภคผลสุก ตลาดนอกเป็นตลาดท้องถิ่น ตลาดประจำจังหวัด ตลาดกลาง ได้แก่ ตลาดสี่มุมเมือง ตลาดไท ปากคลองตลาด ฯลฯ

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เกี่ยวกับแนวโน้มการขยายตัวด้านการตลาด มีรายละเอียดดังนี้

จากการสัมภาษณ์ นายสมพงษ์ รื่นฤทัย เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2556 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มการขยายตัวด้านการตลาดดังนี้ กลุ่มฯ มีตลาดที่รองรับสินค้าอยู่แล้ว 3 องค์การ ได้แก่ สหกรณ์โง้งงาว สหกรณ์ผู้บริโภคชีโกกุ และสหกรณ์ผู้บริโภคจังหวัดโตโตริ ประเทศญี่ปุ่น ตามที่ได้บรรจุชื่อนาม มาตรฐานการผลิตและการบรรจุกล้วยหอมทองปลอดสารเคมีไปแล้ว แต่ผลผลิตที่ได้ก็ยังไม่เป็นที่เพียงพอต่อตลาดที่มีความต้องการสูงขึ้นทุกปี จึงทำให้จำเป็นต้องมีการขยายพื้นที่ปลูกเพื่อรองรับการขยายตัวด้านการตลาดในอนาคต ซึ่งจะมีตลาดในประเทศ และตลาดต่างประเทศ โดยแยกตามเกรดของสินค้าที่ระบุไว้ในสัญญา

สรุป แนวโน้มการขยายตัวด้านการตลาดกล้วยหอมทอง จากการศึกษาเอกสาร และจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ได้สาระสำคัญที่สอดคล้องกันดังนี้ เนื่องจากชื่อเสียงที่ดีเกี่ยวกับผลผลิตของไทยซึ่งมีความปลอดภัย ไร้สารเคมีและสารพิษตกค้างปนเปื้อน ทำให้กล้วยหอมทองของไทยได้รับความนิยมและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคในตลาดญี่ปุ่น กลุ่มฯ เองมีการขยายตัวด้านการตลาดอยู่แล้ว โดยต้องเพิ่มผลผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาดที่รองรับสินค้า ได้แก่ สหกรณ์โง้งงาว สหกรณ์ผู้บริโภคชีโกกุ และสหกรณ์ผู้บริโภคจังหวัดโตโตริ ประเทศญี่ปุ่น ตามที่ได้บรรจุชื่อนาม มาตรฐานการผลิตและการบรรจุกล้วยหอมทองปลอดสารเคมีไปแล้ว

2.4.5 แนวโน้มการแข่งขันทางการค้า

จากการศึกษาเอกสาร แนวโน้มการแข่งขันทางการค้ามีรายละเอียดดังนี้ จากงานมหกรรมกล้วยแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติฯ ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 11-16 ส.ค. 52 ที่ผ่านมา โดยในงานมีการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ และระดมความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาการผลิต การแปรรูป และการตลาดกล้วย ทำให้เห็นว่า กล้วยเป็นไม้ผลที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ทั้งการบริโภคภายในประเทศ และส่งออกสร้างรายได้ในแต่ละปีไม่ต่ำกว่า 300 ล้านบาท ไทยยังมีโอกาสขยายมูลค่าการส่งออกกล้วยได้อีกมาก รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์กล้วยรูปแบบอื่น ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้สูงขึ้น ดังนั้น หากทุกหน่วยงานทั้งทางภาครัฐ และเอกชนให้ความร่วมมือในการส่งเสริม และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นอุตสาหกรรมเพื่อการค้า ก็จะสามารถให้ผลิตภัณฑ์จากกล้วยของไทยนั้น สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก และทำให้เป็นที่รู้จัก และได้รับความนิยมจากชาวต่างชาติมากขึ้น ตลาดส่งออกหลักของไทย ได้แก่ ญี่ปุ่น และจีน สำหรับตลาดญี่ปุ่นหลังจากที่มีข้อตกลงความร่วมมือหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA) ส่งผลให้ญี่ปุ่นลด

ภาชีนำเข้ากล้วยหอมทองจากไทยเหลือร้อยละ 0 พันธุ์ ซึ่งตามข้อตกลงฯ ญี่ปุ่นจะจัดสรรโควตาการส่งออกไว้ปีละ 6,000 ตัน และเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 10 ต่อปี โดยทำการตกลงผ่านกลไกสหกรณ์ระหว่างสองประเทศ แต่ไทยมีการส่งออกจริงเพียงปีละ 3,000 ตัน ซึ่งไม่เต็มตามโควตาที่ได้รับ ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทางกระทรวงเกษตรฯ จึงสนับสนุนให้ภาคเอกชนส่งออกกล้วยหอมทองในตลาดญี่ปุ่นมากขึ้น ซึ่งมีผู้ให้ความสนใจแล้วประมาณ 7 บริษัท จึงคาดว่า ในปี 2552 นี้การส่งออกกล้วยหอมทองไปยังญี่ปุ่นจะเพิ่มขึ้นเป็นปีละ 4,000 ตัน คู่แข่งที่สำคัญของไทย ได้แก่ เอกวาดอร์ เบลีเยียม คอสตาริกา และฟิลิปปินส์ ซึ่งประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นประเทศส่งออกกล้วยหอมทองของโลก ซึ่งไทยจะต้องพัฒนาคุณภาพ และสร้างความแตกต่างให้กับกล้วย และผลิตภัณฑ์กล้วย รวมทั้งการจัดการที่ได้มาตรฐานการส่งออก คาดว่าจะทำให้ไทยสามารถแข่งขันทางการค้าในตลาดโลกได้

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เกี่ยวกับแนวโน้มการแข่งขันทางการค้า
รายละเอียดดังนี้

จากการสัมภาษณ์ นายวิเวก อมตเวทย์ เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2556 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มการแข่งขันทางการค้าดังนี้ การแข่งขันทางการค้าของไทยยังไม่สูงมาก เพราะหลังจากที่มีข้อตกลงความร่วมมือหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA) ส่งผลให้ญี่ปุ่นลดภาชีนำเข้ากล้วยหอมทองจากไทยเหลือร้อยละ 0 พันธุ์ ซึ่งตามข้อตกลงฯ ญี่ปุ่นจะจัดสรรโควตาการส่งออกไว้ปีละ 6,000 ตัน และเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 10 ต่อปี ซึ่งขณะนี้ไทยยังส่งสินค้าให้ยังไม่ได้ตามข้อตกลง แต่ก็ได้มีนโยบายส่งเสริมการปลูกกล้วยเพื่อเพิ่มผลผลิตในการส่งออก สำหรับกลุ่มฯ ต้องมีการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพและสร้างความแตกต่างของสินค้าให้ตลาดเห็น ซึ่งกล้วยหอมทองของที่นี่มีความแตกต่างจากที่อื่นในด้านรสชาติ ทำให้เป็นที่นิยมในการบริโภคมาก และมีตลาดรองรับอยู่แล้ว แต่ในอนาคตคาดว่าจะมีการแข่งขันทางการค้าสูงขึ้น

สรุป แนวโน้มการแข่งขันทางการค้ากล้วยหอมทอง จากการศึกษาเอกสาร และจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ได้สาระสำคัญที่สอดคล้องกันดังนี้ ตลาดส่งออกหลักของไทย ได้แก่ ญี่ปุ่น และจีน สำหรับญี่ปุ่นหลังจากที่มีข้อตกลงความร่วมมือหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA) ส่งผลให้ญี่ปุ่นลดภาชีนำเข้ากล้วยหอมทองจากไทยเหลือร้อยละ 0 พันธุ์ ซึ่งตามข้อตกลงฯ ญี่ปุ่นจะจัดสรรโควตาการส่งออกไว้ปีละ 6,000 ตัน และเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 10 ต่อปี แต่ไทยมีการส่งออกจริงเพียงปีละ 3,000 ตัน คู่แข่งที่สำคัญของไทย ได้แก่ เอกวาดอร์ เบลีเยียม คอสตาริกา และฟิลิปปินส์ เป็นประเทศส่งออกกล้วยหอมทองของโลก ซึ่งไทยจะต้องพัฒนาคุณภาพ และสร้างความแตกต่างให้กับกล้วย และผลิตภัณฑ์กล้วย รวมทั้งการจัดการที่ได้มาตรฐานการส่งออก สำหรับกลุ่มฯ ต้องมีการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพและสร้างความแตกต่างของสินค้าให้ตลาดเห็น ซึ่งกล้วยหอมทอง

ของที่มีความแตกต่างจากที่อื่นในด้านรสชาติ ทำให้เป็นที่นิยมในการบริโภคมาก และมีตลาดรองรับอยู่แล้ว คาดว่าสามารถแข่งขันทางการค้าสูงขึ้น

2.4.6 แนวโน้มด้านราคาผลผลิต

จากการศึกษาเอกสาร แนวโน้มด้านราคาผลผลิตมีรายละเอียดดังนี้

จากวารสารรักษะเกษตร(2556: 62) ได้ระบุเกี่ยวกับแนวโน้มด้านราคาผลผลิต มีดังนี้ ตลอดหลายปีที่ผ่านมากล้วยหอมทองของประเทศไทยมีอนาคตที่สดใสมาก ทิศทางการผลิตและการใช้ประโยชน์จากกล้วยจึงมีแนวโน้มในด้านการส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ ทำให้ราคาผลผลิตค่อยๆ สูงขึ้นด้วย เพราะในอดีตเป็นเพียงการปลูกไว้บริโภคในครัวเรือนและใช้แลกเปลี่ยนแทนเงิน แต่ขณะนี้กล้วยได้กลายมาเป็นพืชทางเศรษฐกิจอีกชนิดที่สามารถผลักดันให้ส่งออกขายยังตลาดต่างประเทศได้ดีมาก ทำให้ราคาผลผลิตจากอดีตถึงปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น โดยในอดีตอยู่ที่ราคา 7 บาทต่อกิโลกรัม ปัจจุบันอยู่ที่ราคา 14.50 บาทต่อกิโลกรัม

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เกี่ยวกับแนวโน้มด้านราคาผลผลิต รายละเอียดดังนี้

จากการสัมภาษณ์ นายโกศล โกมินทร์ เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2556 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มด้านราคาผลผลิตดังนี้ ในอดีตราคาผลผลิตกล้วยหอมทองของไทยอยู่ที่ประมาณ 7-10 บาท จะเห็นได้ว่าปัจจุบันราคาผลผลิตได้เพิ่มสูงขึ้นเป็น 14.50 บาทต่อกิโลกรัม สำหรับกล้วยเกรด A และราคา 10 บาทต่อกิโลกรัม สำหรับกล้วยเกรด B ส่วนกล้วยที่ผลเล็ก สุกเกินไปราคาอยู่ที่ 4 บาทต่อกิโลกรัม เห็นได้ว่าจากอดีตถึงปัจจุบันราคาผลผลิตสูงขึ้นเรื่อยๆ เพราะตลาดยังมีความต้องการผลิตผลกล้วยอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มว่าราคาผลผลิตจะเพิ่มขึ้นไปอีก หากได้มีการพัฒนาศักยภาพในการส่งออกให้ดียิ่งขึ้น

สรุป แนวโน้มด้านราคาผลผลิตกล้วยหอมทอง จากการศึกษาดูเอกสาร และจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ได้สาระสำคัญที่สอดคล้องกันดังนี้ เนื่องจากในอดีตกล้วยหอมทองปลูกเพื่อใช้บริโภคในครัวเรือน แต่ปัจจุบันกล้วยหอมทองกลายมาเป็นสินค้าส่งออกยังตลาดต่างประเทศ เป็นที่นิยมในหมู่นักบริโภคเป็นอย่างมาก เห็นได้ว่าจากอดีตถึงปัจจุบันราคาผลผลิตสูงขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากชื่อเสียงที่ดีเกี่ยวกับผลผลิตของไทยซึ่งมีความปลอดภัย ไร้สารเคมีและสารพิษตกค้างปนเปื้อน ทำให้กล้วยหอมทองของไทยได้รับความนิยมและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคในตลาดญี่ปุ่น จึงมีแนวโน้มว่าราคาผลผลิตจะเพิ่มขึ้นไปอีก หากได้มีการพัฒนาศักยภาพในการส่งออกให้ดียิ่งขึ้น

ตอนที่ 3 ข้อสรุปที่ได้จากการค้นพบ

3.1 ประวัติความเป็นมาในการทำสวนกล้วยหอมทองของกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งคาวัด

3.1.1 ประวัติความเป็นมากล้วยหอมทอง

กล้วยหอมทองมีชื่อทางวิทยาศาสตร์ Musa (AAA group) มีชื่อสามัญ Gros Michel มีถิ่นกำเนิดอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดินแดนแถบอินโดนีเซีย-มาเลเซีย ถือเป็นศูนย์กลางความหลากหลายของกล้วยที่สำคัญ การปลูกกล้วยขยายออกไปทั่วเขตร้อน และเข้าไปในเขตอบอุ่นของเอเชีย อเมริกา แอฟริกา และออสเตรเลีย โดยทั่วโลกทั้งหมดมีกล้วย 323 สายพันธุ์ ประเทศที่มีการเพาะปลูกกล้วยสูงสุด 3 อันดับแรกของโลก ได้แก่ ประเทศอินเดีย ประเทศจีน ประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งเป็นประเทศในทวีปเอเชียทั้งสิ้น ส่วนประเทศอินโดนีเซียและประเทศไทย มีการเพาะปลูกกล้วยเป็นอันดับที่ 6 และ 9 ตามลำดับ แต่การเพาะปลูกของเอเชียนั้นเพื่อบริโภคในประเทศเกือบทั้งหมด ตามหลักฐานจดหมายเหตุของลาลูแบร์(มองซิเออ เดอ ลาลูแบร์ อัครราชทูตชาวฝรั่งเศส) ที่เขียนขึ้นในรัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช พ.ศ. 2229 ได้บรรยายรายละเอียดของกล้วย คือ กล้วยหอม หรือที่ชาวสยามเรียกว่ากล้วยงาช้าง มีสีเขียวจัด มีขนาดยาว และเป็นเหลี่ยม เมื่อสุกจะมีสีเหลือง ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีการปลูกกล้วยในประเทศไทยมานานก่อนสมัยอาณาจักรศรีวิชัย (พ.ศ. 1200 โดยประมาณ) ความเป็นมาของกล้วยไทยมีการแพร่ขยายแลกเปลี่ยนกันไปในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกมายาวนาน ทั้งมีการขยายออกสู่ประเทศเพื่อนบ้านด้วย เหตุเพราะมีการติดต่อสัมพันธ์กันอยู่เสมอ ประเทศไทยมีกล้วยพื้นเมือง 56 สายพันธุ์ ประกอบกับกล้วยพันธุ์ปลูกของไทยหลายพันธุ์มีรสชาติดี ทนทานต่อโรค จึงได้รับการยอมรับในแหล่งอื่นเช่น ประเทศอินโดนีเซียมีกล้วยบางพันธุ์ที่ระบุว่าเป็นกล้วยไทย

3.1.2 ประวัติความเป็นมาของกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งคาวัด

กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งคาวัด ก่อตั้งเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2536 เดิมชื่อ กลุ่มกล้วยหอมทองละแม มีสมาชิกแรกตั้ง 36 ราย ได้รวมทุนกันปลูกกล้วยหอมทองส่งขายยังประเทศญี่ปุ่น จนกระทั่งเมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2538 จึงเปลี่ยนชื่อเป็น กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งคาวัด มีสมาชิก 308 รายอยู่ในพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอละแม อำเภอพะโต๊ะ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร และอำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรมีย่อย 15 หน่วย เกษตรกรมี ได้แก่ ทุ่งคาวัด มิตรอารีย์ เนินสันติ น้ำตกจำปูน สระขาว คลองสง คลองกลาง ห้วยทรายขาว ห้วยมาด ท่าชนะ ขวัญพัฒน์ ประสงค์ ปิงหวาน พระรักษ์ หลังสวน ปัจจุบันมีสมาชิก 817 ราย สมาชิกส่วนใหญ่ทำสวนกล้วยหอมทองเป็นหลัก มีทั้งปลูกกล้วยหอมทองในเชิงเดี่ยว และปลูก

แซมเป็นสวนผสมผสานกับพืชยืนต้น เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ไม้ผล และเมื่อวันที่ 14 กันยายน 2545 กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควาวัด ได้บรรจythongนาม “มาตรฐานการผลิต และการบรรจุกล้วยหอมทองปลอดสารเคมี” กับตัวแทน 3 องค์กร ได้แก่ สหกรณ์โง้งว่า สหกรณ์ผู้บริโภคนอก และสหกรณ์ผู้บริโภคนอกจังหวัดโตโตริ ประเทศญี่ปุ่น ทำให้กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควาวัด สามารถส่งออกผลผลิตกล้วยหอมทองได้อย่างต่อเนื่องและนำรายได้เข้ากลุ่มฯ เป็นจำนวนมาก

3.2 ภูมิปัญญาในการทำสวนกล้วยหอมทองของกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควาวัด

พบว่า

3.2.1 ภูมิปัญญาในการปลูกกล้วยหอมทองและขั้นตอนการปลูก

- 1) การปลูกกล้วยหอมทองที่ดีที่สุด คือ การปราบวัชพืชโดยการตัดหญ้า ก่อน แล้วจึงเริ่มปลูก โดยคัดเลือกหน่อจากต้นแม่ที่ให้ผลผลิตสูง เพราะต้นกล้วยจะสมบูรณ์ไม่มีโรค
- 2) ภูมิปัญญาการปลูกกล้วยหอมทอง คือ ต้องพลิกกลับดินบนลงล่างแล้วตากแดดทิ้งไว้ 7-10 วัน เพื่อกำจัดวัชพืชและศัตรูพืชที่ตกค้างในดิน
- 3) การวางแผนปลูกต้องวางแผนตามแนวเหนือ-ใต้
- 4) การกลบดินบริเวณโคนต้นให้แน่น หาวัสดุคลุมดินบริเวณโคนต้น เช่น ฟางข้าว หญ้าแห้ง ทางกล้วย รดน้ำให้ชุ่ม
- 5) การกลบดินบริเวณโคนต้นกล้วยต้องกลบดินให้บริเวณโคนต้นมีความสูงกว่าบริเวณปาก
- 6) ขั้นตอนการปลูกกล้วยหอมทอง ได้แก่ สมาชิกเข้าร่วมโครงการศึกษาการปลูกกล้วยหอมทอง การวางแผนการปลูก การเตรียมแปลงปลูก คัดเลือกหน่อพันธุ์ที่ใช้ปลูก วิธีการปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต

3.2.2 ภูมิปัญญาในการดูแลรักษาสวนกล้วยหอมทอง

- 1) การให้น้ำ ต้องให้น้ำอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อป้องกันหน้าดินแห้ง
- 2) การใส่ปุ๋ย จะใส่หลังจากปลูกกล้วย 7 วัน ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก แบ่งใส่ตามรอบ เมื่ออายุกล้วยได้ 3 เดือน และ 6 เดือน เพื่อการเจริญเติบโตของต้น
- 3) การกำจัดวัชพืช ทำโดยการถาก หรือบางทีก็จะปลูกพืชคลุมดิน ได้แก่ ถั่วลิสง ปอเทือง ฯลฯ
- 4) การกำจัดแมลงศัตรูพืช จะใช้น้ำหมักชีวภาพ นำมาใช้ฉีดที่ต้นกล้วย
- 5) การตัดแต่งหน่อ หลังจากปลูกกล้วยแล้วประมาณ 3-4 เดือน และเมื่อ

กล้วยอายุได้ 7-8 เดือน ต้องมีการไถ่หน่อทดแทน เหลือไว้เพียง 2 หน่อ ตัดแต่งใบแก่หรือใบที่เป็นโรคออก ให้เหลือประมาณ 7-9 ใบ

- 6) การค้ำยัน ค้ำกล้วยทุกต้นที่ออกปลี โดยค้ำบริเวณเครือ และลำต้น
- 7) การตัดปลี เมื่อปลีกล้วยบาน ต้องตัดปลีทิ้ง
- 8) การห่มเครือ หลังจากตัดปลีไปแล้ว 25-30 วัน ต้องทำการห่มเครือ

ด้วยถุงกระดาษ หรือถุงพลาสติกสีฟ้า

3.2.3 ภูมิปัญญาในการเก็บเกี่ยวกล้วยหอมทอง

- 1) การเก็บเกี่ยว จะพิจารณาจากขนาดของเหลี่ยมกล้วยเป็นส่วนใหญ่
- 2) ส่งเป็นสินค้าออกจะต้องตัดผลกล้วยเมื่อผลมีความแก่ประมาณ 75%-80%
- 3) การตัดเครือกล้วย ใช้มือข้างหนึ่งจับปลายเครือ อีกข้างฟันก้านเครือ โดยเอาทางด้านปลายเครือขึ้นไว้ข้างบน
- 4) การปาดหวี ทำการปาดโดยหันปลายมีดเข้าหาตัว และหมุนเครือกล้วยไปเรื่อยๆ จากนั้นเอาหวีกล้วยที่ปาดแล้วแช่น้ำในอ่างที่เตรียมไว้ทันที

3.2.4 ภูมิปัญญาในการในการห่อบรรจุภัณฑ์และการขนส่งเกี่ยวกับกล้วยหอมทอง

- 1) สมาชิกนำรถบรรทุกกล้วยมาส่งที่กลุ่ม เจ้าหน้าที่ทำการคัดแยก ตรวจดูน้ำหนักกล้วยหอมทอง
- 2) นำกล้วยที่ผ่านการคัดแยกแล้วไปชั่งน้ำหนัก
- 3) ทำการตกแต่งกล้วย ล้างด้วยน้ำสบู่วางบนสายพานลำเลียง นำแช่ลงในถังน้ำสะอาด ผ่านอุโมงค์เป่าลม ตรวจสอบแมลง เช็ดผลกล้วย ตัดสติ๊กเกอร์ นำมาวางเรียงในกล่องกระดาษ นำมาชั่งน้ำหนัก เข้าห้องเย็น เตรียมขนส่งทางเรือ

3.2.5 ภูมิปัญญาในด้านการตลาดเกี่ยวกับกล้วยหอมทอง

- 1) ตลาดกล้วยหอมทองของกลุ่ม จะประกอบไปด้วย ตลาดต่างประเทศ ตลาดกรุงเทพ และตลาดท้องถิ่น
- 2) กล้วยหอมทองที่เป็นเกรด A จะทำการส่งออกต่างประเทศ
- 3) กล้วยหอมทองที่เป็นเกรด B จะทำการส่งตลาดกรุงเทพ
- 4) กล้วยหอมทองที่ตกเกรด จะมีตลาดท้องถิ่น ตลาดแปรรูปเข้ามารับซื้อ
- 5) การส่งออก เริ่มจากการติดต่อขายกับลูกค้าต่างประเทศ รวบรวมผลผลิตกล้วยหอมทองตามสัญญาซื้อขาย คัดคุณภาพ บรรจุหีบห่อเพื่อการส่งออก เก็บรักษาหีบห่อ

3.2.6 ภูมิปัญญาในการทำอาชีพเสริมรายได้จากสวนกล้วยหอมทอง

- 1) นิยมปลูกพืชแซม พืชที่นิยมปลูกคือ ผักเหลียง ผักหวาน ถั่วลิสง และเห็ดฟาง เป็นการเสริมรายได้อีกทางหนึ่ง
- 2) นิยมปลูกกล้วยหอมทองเป็นพืชแซมยางพารา ปาล์มน้ำมัน จนกว่ายางพารา และปาล์มน้ำมันมีอายุได้ 3 ปี ถึงจะเอาออก

3.3 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาในการทำสวนกล้วยหอมทองของกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควาต์

แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาในการทำสวนกล้วยหอมทองของกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควาต์ ต้องพัฒนาคุณภาพผลผลิตในแปลงของตนเองอย่างต่อเนื่อง ในด้านการจัดการระบบน้ำ การจัดซื้อ จัดทำปุ๋ยหมัก การจัดอบรมสัมมนาด้านวิชาการส่งเสริมและพัฒนาโดยการจัดฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และจัดทำแปลงต้นแบบหรือแปลงทดลอง เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิต เพื่อให้ได้ผลผลิตในปริมาณที่มากขึ้นและมีคุณภาพดี

3.4 แนวโน้มของการทำสวนกล้วยหอมทองของกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควาต์

3.4.1 แนวโน้มในการขยายพื้นที่การปลูกกล้วยหอมทอง

พื้นที่ปลูกกล้วยหอมทองมีแนวโน้มที่จะขยายตัวเพิ่มมากขึ้น เพราะเป็นพืชที่ใช้ต้นทุนการผลิตต่ำอีกทั้งปลูกแล้วดูแลรักษาง่ายให้ผลผลิตเร็ว และเจริญเติบโตได้ดีในทุกภาคของประเทศไทย ราคาดี มีรายได้ตลอดปี ตลาดมีความคล่องตัวสูง จึงทำให้เกษตรกรมีความสนใจปลูกกล้วยมากขึ้น สำหรับกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งควาต์ มีสมาชิกกลุ่มเพิ่มขึ้นทุกปี เป็นเหตุให้พื้นที่ปลูกกล้วยหอมทองขยายมากขึ้นไปด้วย

3.4.2 แนวโน้มการขยายตัวของการรวมกลุ่มเกษตรกร และขยายการลงทุน

เนื่องจากที่เกษตรกรให้ความสนใจการปลูกกล้วยหอมทอง เพราะสามารถสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนตลอดปี ราคากล้วยหอมทองก็อยู่ที่กิโลกรัมละ 14 บาท การลงทุนทำแปลงกล้วยหอมทองมีต้นทุนต่ำ ตลาดกล้วยหอมทองก็มีความต้องการผลผลิตสูง ทำให้ในอนาคตการขยายตัวของเกษตรกรที่สนใจปลูกกล้วยเพิ่มสูงขึ้น ขยายการลงทุนในการเพิ่มพื้นที่ปลูกเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย

3.4.3 แนวโน้มการเพิ่มผลผลิต และปริมาณการส่งออก

ประเทศไทยสามารถเพิ่มผลผลิตจากการปลูกกล้วยได้สูงกว่าสมัยก่อนมาก จากที่เคยปลูกเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเปลี่ยนเป็นปลูกเพื่อจำหน่ายในประเทศและส่งออก และด้วยคุณลักษณะของกล้วยหอมทองพันธุ์แท้ ที่มีน้ำหนักมาก ลักษณะของกล้วยแต่ละลูกที่เรียงตัวกัน อยู่ในหีวย่างสวยงาม สีสวย รสชาติดี มีกลิ่นหอม นำรับประทาน อีกทั้งผลผลิตของไทยมีความปลอดภัย ไร้สารเคมีและสารพิษตกค้างปนเปื้อน ตลาดญี่ปุ่นมีความต้องการสูง และเกษตรกรให้ความสนใจการปลูกกล้วยมากขึ้น เนื่องจากการลงทุนต่ำ ได้ผลผลิตตลอดปี ทำให้การเพิ่มผลผลิตและปริมาณการส่งออกของกล้วยหอมทองสูงขึ้นไปด้วย

3.4.4 แนวโน้มการขยายตัวด้านการตลาด

เนื่องจากชื่อเสียงที่ดีเกี่ยวกับผลผลิตของไทยซึ่งมีความปลอดภัย ไร้สารเคมีและสารพิษตกค้างปนเปื้อน ทำให้กล้วยหอมทองของไทยได้รับความนิยมและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคในตลาดญี่ปุ่น กลุ่มฯ เองมีการขยายตัวด้านการตลาดอยู่แล้ว โดยต้องเพิ่มผลผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาดที่รองรับสินค้า ได้แก่ สหกรณ์โยโดงาวา สหกรณ์ผู้บริโภคชิโกกุ และสหกรณ์ผู้บริโภคจังหวัดโตโตริ ประเทศญี่ปุ่น ตามที่ได้บรรจุชื่องาน มาตรฐานการผลิตและการบรรจุกล้วยหอมทองปลอดสารเคมีไปแล้ว

3.4.5 แนวโน้มการแข่งขันทางการค้า

ตลาดส่งออกหลักของไทย ได้แก่ ญี่ปุ่น และจีน สำหรับญี่ปุ่นหลังจากที่มีข้อตกลงความร่วมมือหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA) ส่งผลให้ญี่ปุ่นลดภาษีนำเข้ากล้วยหอมทองจากไทยเหลือร้อยละ 0 ทันที ซึ่งตามข้อตกลงฯ ญี่ปุ่นจะจัดสรรโควตาการส่งออกไว้ปีละ 6,000 ตัน และเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 10 ต่อปี แต่ไทยมีการส่งออกจริงเพียงปีละ 3,000 ตัน คู่แข่งที่สำคัญของไทย ได้แก่ เอกวาดอร์ เบลีเซียม คอสตาริกา และฟิลิปปินส์ เป็นประเทศส่งออกรายใหญ่ของโลก ซึ่งไทยจะต้องพัฒนาคุณภาพ และสร้างความแตกต่างให้กับกล้วย และผลิตภัณฑ์กล้วย รวมทั้งการจัดการที่ได้มาตรฐานการส่งออก สำหรับกลุ่มฯ ต้องมีการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพและสร้างความแตกต่างของสินค้าให้ตลาดเห็น ซึ่งกล้วยหอมทองของที่นี่มีความแตกต่างจากที่อื่นในด้านรสชาติ ทำให้เป็นที่นิยมในการบริโภคมาก และมีตลาดรองรับอยู่แล้ว คาดว่าสามารถแข่งขันทางการค้าสูงขึ้น

3.4.6 แนวโน้มด้านราคาผลผลิต

เนื่องจากในอดีตกล้วยหอมทองปลูกเพื่อใช้บริโภคในครัวเรือน แต่ปัจจุบันกล้วยหอมทองกลายมาเป็นสินค้าส่งออกยังตลาดต่างประเทศ เป็นที่นิยมในหมู่นักบริโภคเป็นอย่างมาก เห็นได้จากอดีตถึงปัจจุบันราคาผลผลิตสูงขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากชื่อเสียงที่ดีเกี่ยวกับผลผลิตของ

ไทยซึ่งมีความปลอดภัย ไร้สารเคมีและสารพิษตกค้างปนเปื้อน ทำให้กล้วยหอมทองของไทยได้รับความนิยมและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคในตลาดญี่ปุ่น จึงมีแนวโน้มว่าราคาผลผลิตจะเพิ่มขึ้นไปอีก หากได้มีการพัฒนาศักยภาพในการส่งออกให้ดียิ่งขึ้น

